

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DET DANSKE
LANDHAANDVÆRK
LEVERANDØRER

DET DANSKE LANDHAANDVÆRK

LEVERANDØRER

UNDER REDAKTION AF M. K. GUDMUNDSEN

IV

KULTURHISTORISK FORLAG
ODENSE

Selve Grundlaget for et Erhvervs Trivsel er den Dygtighed, der udvikles indenfor Erhvervet, og Grundlaget for en Industrimands Arbejdsglæde er dette at frembringe Tingene og se Travlheden i Fabrikerne og at vide, at enhver Fremgang ogsaa er Fremgang for andre. Han har en Egenskab fælles med alle skabende Mennesker — og ikke mindst med Haandværkeren — nemlig Frembringelsesglæden.

Og der arbejdes i Gensidighedens Tegn. Paa den ene Side staar Industrien, Producenterne — paa den anden Aftagerne, i dette Tilfælde Haandværkerne. Ligesom Salg og Produktion betinges af Dygtighed og Flid, saaledes maa ogsaa Erhvervslivet tilpasses efter Afsætningsmulighederne. Vekselvirkning og Gensidighed er Forudsætningen for og Følgen af al Erhvervsvirksomhed, saa Kapitalen kan frugtbargøres og blive udbyttegivende.

Der er godt $3\frac{1}{2}$ Million Mennesker i Danmark, og rundt regnet en Million er beskæftiget ved Industri og Haandværk. Det er to lige virkelige Faktorer, lige virkelige Drivkræfter i det økonomiske Samarbejde.

Indenfor Bygningsindustrien er der skabt mange store og anerkendte Virksomheder, hvor der arbejdes i Fremskridtets Aand. Nye Fabrikater, nye Materialer og sindrige Opfindelser dukker op saa at sige hver Dag. Og alle disse Forbedringer, nye Metoder og nye Materialer har i mange Henseender omskabt Bygningskunsten og lavet radikalt om paa vore Begreber om, hvad et Hus er, og hvordan det bygges.

Der er et vældigt Spring fra Menneskenes første Forsøg paa at lave en Hytte af Grene og Jord og til Nutidens mægtige Husblokke af Glas, Staal og Beton — men saavel Hytten som Funkishuset repræsenterer Led i samme Udvikling, den samme Stræben — nemlig Menneskenes Kamp for at skabe stadig mere hensigtsmæssige Bygninger. Under denne Udvikling, der stadig fortsættes, er alle mulige Materialer blevet taget i Brug, de gamle Bygningsmaterialer og nye, der er fremstaaet gennem et virksomt Samarbejde mellem Industrimand og Haandværker.

En hel Industri er skabt til rationel Udnyttelse af det nye, der kommer frem og naturligt grupperer sig indenfor det mangesidige Omraade, som sammenfattes under Navnet Bygningsartikler og Byggematerialer.

Fra de store Fabriker indenfor dette Felt af det arbejdende Erhvervsliv spredes Produktionen ud over Landet til Forhandlerne, og fra dem fortsætter Kredsløbet til Aftagerne.

Det er anselige Summer, de danske Haandværkere aarligt omsætter i Køb af Bygningsartikler og Byggematerialer. Deres Initiativ og Virksomhedstrang er til syvende og sidst Grundlaget for Bygningsindustriens tekniske Foretagender, ligesom Haandværket maa slaa Følge med og reguleres af de skiftende Tiders forskellige Forhold og Konjunkturer.

Samarbejdet mellem Leverandør og Aftager er af stor erhvervsøkonomisk Betydning. For begge Parter gælder det Vaagenhed og Initiativ, og selv om de to Erhverv naturligvis har deres Særinteresser, har de ogsaa mange fælles Interesser, som det gælder om at faa til at samvirke. Det er jo ikke altid Prisen, der bestemmer Omsætningen. De Evner, der paakaldes, er først og fremmest Financieringskunst, Organisationstalent, Evnen til at knytte sin Kundekreds fast til sig og give denne Kundekreds en gennemført Service.

Daglig udmønter Haandværkeren de reelle Værdier, der tilflyder ham fra hans Leverandører. Og han har forlængst lært, at Samvirket præger den daglige Tilværelse, at Gensidigheden er som Pulsaarer, hvorigennem der strømmer Kræfter ud til Haandværket i alle dets Forgreninger. Og han har indset, at af dette Pulsslags Styrke afhænger det, om Haandværket staar særkt eller svagt.

Strømmen af Varer fra Producent til Aftager er jo en nødvendig Trafikvej for Pengeomsætning i et aktivt Erhvervssamfund. Har Haandværket Fremgang, gaar det ogsaa Leverandørerne godt og viceversa . Det er i Virkeligheden et imponerende Kræfternes Sammenspil.

Rundt om i Landet ligger store Virksomheder, der har koncentreret sig om Fremstilling af Bygningsartikler og Byggematerialer. Fra Teglværkerne udgaar Millioner af Sten, fra Cementfabrikerne Tusinder af Sække Cement, og en Række Jernstøberier leverer deres store Kontingent til Bygningsindustrien. Savværker og Trælastforretninger beskæftiger store Arbejdsstyrker, og det samme er Tilfældet med de mange blandede Forretninger, der findes i By og paa Land — gamle, ansete Handelshuse, der fra Slægtled til Slægtled har staaet i Forbindelse med de danske Haandværkere. De er som Mellemed indføjjet og smeltet sammen med den Kæde, der strækker sig fra Producent til Aftager.

Forbindelserne mellem Haandværkere, Mellemandlere og Producenter er mangesidige og intime — og Samarbejdet bunder i Interesfefællesskab.

I det følgende skal omtales en Række Virksomheder og Firmaer, der har deres naturlige Virkefelt indenfor Bygningsindustrien. Deres Navne er for manges Vedkommende landskendte, og adskillige har ogsaa forstaaet at gøre sig gældende paa Verdensmarkedet. Hver paa sit Omraade har de bestræbt sig for at

skabe en høj Standard for deres Fabrikater, og dette er kun naaet gennem store Indsatser af Kapital og Arbejde. Det er af den største nationaløkonomiske Betydning, at vi indenfor vort Lands Grænser har en Bygningsindustri, der helt og fuldt er i Stand til at dække det hjemlige Forbrug.

Og det er af Betydning for Aftagerne at vide, at det er danske Produkter. Netop gennem Samvirket er det blevet muligt at gennemføre et virkeligt effektivt kvalitetsforbedrende Arbejde for alle Varers Vedkommende. Her gaar Producent og Aftager paa samme Hammel og trækker samme Vej!

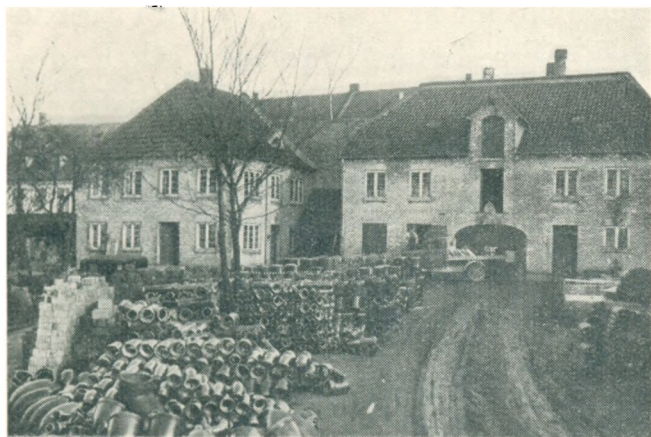
KNUD ANDERSEN, Nørrebro 87, Odense

Da det nu saa kendte Firma indenfor Bygningsartikel-Branchen, Knud Andersen, Nørrebro 87, Odense, blev grundlagt i Aaret 1887, var det under betydeligt mindre Forhold end nu.

Knud Andersen, der var Direktør for Odense Kalkværk, begyndte nævnte Aar at handle med Bygningsartikler samtidig med, at han drev enkelte Agenturer indenfor Branchen, som f. Eks. Hasle Klinker, der forøvrigt i Aarenes Løb er blevet Firmaets største Artikel.

I Aaret 1916 ophævedes Odense Kalkværk, og Knud Andersen kunde derfor hellige sig sin Forretning i højere Grad end hidtil. Allerede samme Aar købtes Grunden, Nørrebro 87, og Forretningen, der oprindeligt havde haft til Huse ved Havnen, flyttedes hertil. Den nævnte Grund er 2700 Kvadratmeter stor, og Bygningerne, der omfatter Kontor, Lager, Skure o. l., dækker et Areal af 400 Kvadratmeter.

Knud Andersen drev Firmaet indtil 1919, da det overtoges af hans Svigersøn, den nuværende Indehaver, Ingeniør, cand. polyt. A. Münter.

Under hans Ledelse har Firmaet fortsat den jævne og støtte Fremgang, saaledes at det nu beskæftiger en halv Snese Personer og ikke alene er det ældste, men ogsaa et af de mest ansete Firmaer indenfor Branchen i Odense. Kundekredsen findes blandt Haandværkere overalt paa Fyn.

BAAGØE & Riber, Svendborg

For at finde Oprindelsen til Firmaet Baagøe & Riber skal man helt tilbage til det 18. Aarhundrede.

I 1744 grundlagde R. P. Brandt en Forretning i Svendborg. Allerede i 1770 afgik han imidlertid ved Døden, og hans Enke fortsatte derefter Forretningen et Aar. I 1771 giftede Enken sig med en Skipper, Peiter Schalham, der samtidig overtog Forretningen og drev denne indtil sin Død i 1807. En Dattersøn af Brandts Enke, H. J. Baagøe, overtog sidstnævnte Aar Forretningen, og man ved, at han paa denne tjente sig en Formue. Det var i Krigstiden, han overtog den, og de Svendborg-Købmænd fik det Lov, at de forstod at sejle forsigtigt og faa deres Kornvarer, som de solgte i preussiske Havne, godt afsat. H. J. Baagøe døde 1867, men havde allerede i 1856 afstaaet Forretningen til sin Søn, Jens Peter Baagøe. Med J. P. Baagøe begyndte Forretningen at antage mere moderne Former. Han drev direkte Import og udvidede Trælastforretningen betydeligt.

I 1886 overdrog J. P. Baagøe Forretningen i Møllergade med Avling og Brænderi til sin Svigersøn, Ludvig Riber. Oprindeligt var Ludvig Riber uddannet i Manufakturbranchen og var fra 1875—86 Bestyrer af Vett & Wessels Forretning i Svendborg. Det var ikke nogen helt let Sag saaledes at blive omplantet i en Forretning af en helt anden Art. Det lykkedes imidlertid snart for Riber at vokse sammen med den gamle Forretning og faa denne givet det nødvendige mere tidsvarende Præg. Ti Aar senere — i 1896 — overtog Riber hele Virksomheden med Korn- og Foderstofforretning, Trælast, Tømmerhandel og Markfrø.

Brænderiet blev nedlagt, og man forcerede Salget af Trælast og fik i Særdeleshed en betydelig Omsætning i amerikanske Træsorter. Ligeledes gik Foderstofforretningen stærkt fremad, men derfor forsømtes den gamle Butiksforretning ikke. Den bragtes derimod op paa et saadant Standpunkt, at den ikke alene formaaede at bevare den store Kundekreds, den havde i Omegnens Herregaarde, men endog kunde forøge denne.

J. P. Baagøe døde i 1902. Medens Brænderiet som nævnt var nedlagt allerede mens han levede, blev Avlingen først opgivet i 1908. Baagøe & Riber var saaledes et af de sidste fynske Firmaer, der drev Landbrug ved Siden af Købmandsforretningen.

Ludvig Riber, der var norsk Vicekonsul, deltog i Ledelsen af en Række andre store Foretagender. Han var saaledes Formand for Bestyrelsen i A/S Maskinfabriken Svendborg, Medlem af Repræsentantskabet for Svendborg Bank og af Bestyrelsen for A/S De danske Spritfabriker, Svendborg Bryghus m. m. Endvidere røgtede han en Række Hædershverv, bl. a. som Formand for Svendborg Handelsforening, Svendborg Købmandshjem og flere andre. Det snart 200 Aar gamle Firma, der hører til Landsdelens bedst kendte og mest ansete, ledes nu af afdøde Ludvig Ribers Søn, J. P. Baagøe Riber.

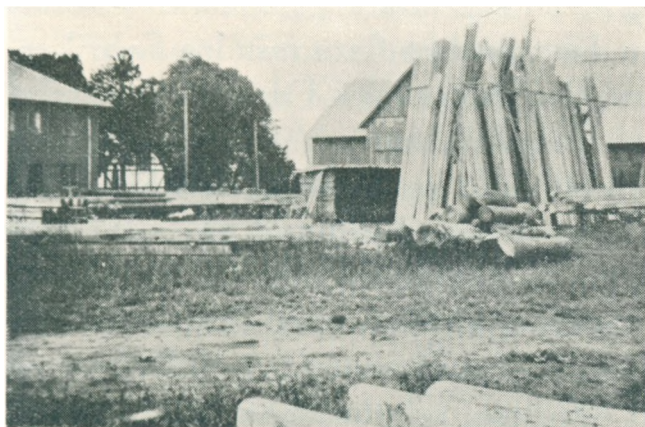
Som det fremgaar af ovenstaaende, har Firmaet Baagøe & Riber baade Alderen og Traditionen bag sig. Det er ikke mange Firmaer, der saaledes kan se tilbage paa en snart 200-aarig Historie, og dog staar Firmaet i Dag i sin fuldeste Udvikling, saaledes at det sikkert ogsaa i de kommende Aar vil forstaa at hævde sig i Konkurrencen med dets yngre Kolleger.

BRENDEAA SAVVÆRK OG TRÆLASTHANDEL

ved Carl Petersson, Brendea pr. Gelsted

Ved et Besøg paa Brendea Savværk og Trælasthandel faar man bekræftet, at det ikke altid er Beliggenheden, der betinger en Forretnings Udvikling.

For ti Aar siden eksisterede Virksomheden ikke i sin nuværende Skikkelse. Dens Indehaver, Carl Petersson, der er Svensker, havde lært som Tømrer i Sverrig. Han kom her til Landet i 1902 og fik Arbejde som Svend hos Tømrermester Niels Jensen, Husby. I 1908 etablerede han sig som selvstændig og har haft Tømrerarbejdet ved Opførelsen af flere af Egnens Ejendomme. Gennem sin haandværksmæssige Uddannelse havde Petersson faaet et godt Kendskab til Trælast- og Bygningsartikel-Branchen, og efterhaanden optog han Handel med forskellige Artikler indenfor disse Brancher. Savskæreriet begyndte under ret beskedne

Former, men Tilbygninger og Udvidelser har været nødvendige Gang paa Gang, og nu spænder Virksomheden over et Areal paa ca. 2 Tdr. Land.

Forretningen er nu indstillet paa at kunne levere alt indenfor Bygningsbranchen. Hovedsalget ligger stadig i Trælast, saavel dansk som indført Træ, og grundet paa det store Lager kan Forretningen levere alle Træsorter omgaaende. Alt Tømmer er opskaaret paa eget Savværk, og Lagringen sker under de bedst mulige Forhold. Desuden haves en betydelig Omsætning i al Slags Tagbeklædning, hvoraf særlig kan nævnes Eternit- og Pandeplader. Ligeledes føres alt i Isolationsmateriale, Treetex, Ankarboard (en porøs Træfiberplade), der føres i blød og i haard Kvalitet o. s. v. samt Støbegods, Isenkram og Glas. Forretningens Princip er kort sagt at kunne levere alt til Brug ved Opførelsen af en Nybygning. Det har Egnens Haandværksmestre indstillet sig paa, og dette er sikkert den væsentligste Aarsag til den store Udvikling, Virksomheden har haft indenfor et ret kort Aaremaal.

FAABORG CEMENT-TAGSTENSFABRIK A/S, Faaborg

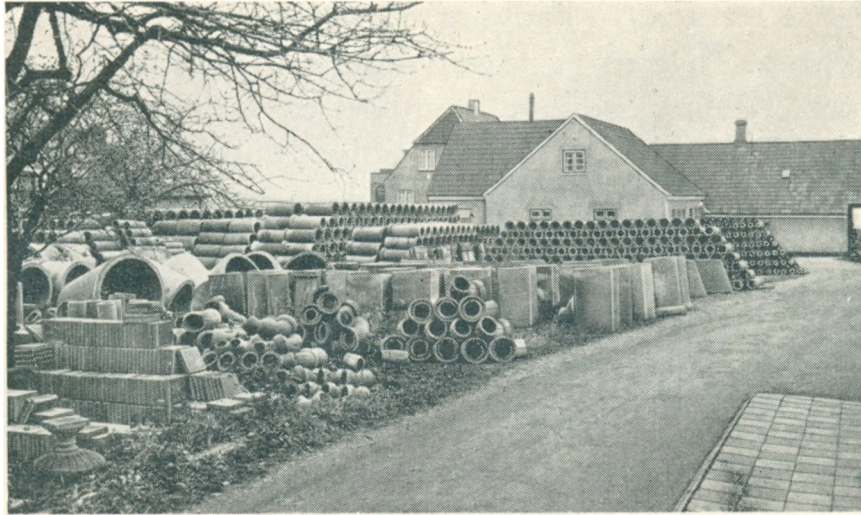
Ovennævnte Firma er grundlagt i Faaborg af Fabrikant, Arkitekt I. R. Jørgensen den 30. September 1884.

Begyndelsen var ret beskeden, men „Faaborg-Modellerne“ blev ret hurtigt anerkendt som noget af det bedste, der var fremme og vandt Indpas over hele Fyn, saaledes at Omsætningen Aar for Aar var stigende.

I 1917 overtoges Virksomheden af Fabrikant R. P. Bejerholm og N. I. Fritsdal, der var Indehavere indtil 1926, hvilket Aar Firmaet omdannedes til Aktieselskab med R. P. Bejerholm som Direktør.

Fabriken, der nu beskæftiger en halv Snes Personer, fremstiller hovedsagelig Betonrør efter Dansk Ingeniørforenings Normer, men iøvrigt ogsaa Betonfliser, Tagsten og andre under Cementvarebranchen hørende Artikler. Kundekredsen findes over hele Fyn og bestaar hovedsagelig af Entreprenører og Haandværkere.

I Cementvareindustriens første Aar var der opstaaet flere mindre Fabriker, hvis Produkter ofte var af en saadan Art, at Publikum var i Færd med at tabe Tilliden til Cementvarer. Dette førte til, at en Del af de større Virksomheder, der var interesseret i at fremstille Kvalitetsvarer, sluttede sig sammen i en Forening under Navnet „Dansk Cementvareindustri“, og dennes Formand har i en Aarrække været Fabrikant Bejerholm. Foreningen henvendte sig i sin Tid til „Dansk Ingeniørforening“ om Samarbejde ved Fremstilling af Normer for Cementvarer. Det første Resultat af Samarbejdet var „Normer for Betonrør af 1920“, og et senere Fællesudvalg, hvoraf Bejerholm var Medlem, udarbejdede „Normer for

Cementvarer af 1927". Samtidig hermed lod Foreningen indregistrere et Varemærke, en ligesidet Trekant, og indgik Overenskomst med „Dansk Ingeniørforening“ om at yde Garanti for Cementvarer, der bærer dette Mærke.

Fabrikant R. P. Bejerholm er født i V. Aaby den 19. Juni 1879. Han er udlært som Murer og var i nogle Aar selvstændig Murermester. Han var da med til at opføre flere af Byens og Egnens Ejendomme.

Som ovenfor nævnt er Bejerholm Formand for „Dansk Cementvareindustri“. Desuden er han Medstifter af og Næstformand for Cementvareindustriens Arbejdsgiverforening og Bygnings- og Brandinspektør, ligesom han i Aarenes Løb har haft flere forskellige Tillidshverv af lokal og faglig Art.

FAABORG KALKVÆRK v. L. Frandsen, Faaborg

Et Firma, der gennem Aarene har arbejdet driftigt og taget saa stort et Opsving, at det i Øjeblikket indtager en anerkendt Stilling indenfor de fyenske Kalkværker, er Faaborg Kalkværk v. L. Frandsen.

Firmaets Virksomhed begyndte i Aaret 1914, da den nuværende Indehaver købte et gammelt Kalkværk og begyndte at brænde Kalk. Arbejdsvilkaarene var ret beskedne, eftersom man kun raadede over een Ovn, men allerede Aaret efter udvidede man første Gang til 2 Ovne ialt, og denne Udvikling fortsattes i de nærmest følgende Aar. Nu raader Værket over ialt 4 Ovne, der udelukkende brænder Kalk.

Ved et effektivt Arbejde har L. Frandsen desuden udvidet sin Forretning i anden Retning. Han har saaledes optaget Handel med alt til Bygningsartikler hørende, nemlig:

Cementsten, der leveres fra Faaborg, Espe og Vittinge, alt i glasserede Rør og Krybber, Mursten, Tagsten og Hvælvingesten, Murbindere og Tagstensbindere, Glas-Tagsten, Klinker, ildfaste Sten og Ler, Isoleringpap, Rørvæv m. m. samt Gulv- og Vægfliser. Man forhandler tillige Monierjern, Støbegods og Jernbjælker samt naturligvis Cement, Grus, Sand og diverse Kalksorter.

FAABORG TØMMERHANDEL OG KULIMPORT A/S, Faaborg

I Aaret 1922 stiftedes i Faaborg et Aktieselskab med det Formaal at drive Handel med Trælast, Kul og Koks, Støbegods samt Bygningsartikler. Det var Faaborg Tømmerhandel og Kulimport A/S.

Aaret efter købte Tømmerhandler I. M. Jacobsen Hovedparten af Aktierne og overtog Ledelsen af Firmaet, som han siden ved heldige Dispositioner og energisk Arbejde har drevet frem til en Forretning, der især er kendt indenfor Byggefagene paa Sydfyn.

I 1930 overtog Tømmerhandelen Faaborg Træuldsfabrik, og Aarene siden Starten har været en fortsat Række af Udvidelser, som Forretningens store Opsving har nødvendiggjort. I Øjeblikket disponerer man over et Areal paa ca. 2½ Td. Land, hvoraf ca. 1 Td. Land er under Tag. Der beskæftiges ca. 20 Personer.

Firmaet importerer selv Trælast fra Afskibningsstederne i Finland, Sverige og Rusland. Foruden Trælast og førnævnte Artikler omfatter Forretningen ogsaa Salg bl. a. af Isoleringspladerne „Treetex“ og „Startex“, for hvilke der haves Eneforhandling for Faaborg.

Tømmerhandler J. M. Jacobsen, der er født den 7. August 1864 i Aarhus, begyndte i Tømmerbranchen i Aarhus i 1895, hvor han drev Aarhus Tømmerhandel indtil 1913.

KØBMAND K. FRANDSEN, Langeskov

I Aaret 1927 købte Købmand K. Frandsen den af Købmand H. P. Henriksen tidligere drevne store blandede Forretning i Langeskov.

Frandsen var oprindelig Kalkbrænder og overtog i 1908 det af Faderen, Hans Frandsen, grundlagte Langeskov Kalkbrænderi. I 1914 begyndte han tillige Cementstøberi, og 1917 købtes Hvileholm Mølle med tilhørende Landbrug. Dette Landbrug drev Frandsen sideløbende med sine andre Virksomheder i de følgende 10 Aar, men solgte det saa i 1927, da han som nævnt overtog Købmandsforretningen, der i de forløbne Aar er arbejdet op til at være Egnens største og førende.

K. Frandsen begyndte i sin Tid under smaa Forhold og uden nogen nævneværdig Driftskapital, og det maa derfor siges at være ret enestaaende Resultater, han har naaet ved sin Flid og Dygtighed.

Købmandsforretningen fører alt i Kolonial, Isenkram, Brændsel, Korn, Foderstoffer, Bygningsartikler og Trælast, men desuden omfatter Virksomheden Mølleri, Cementstøberi, Kalkværk og Savværk. Ialt beskæftiges nu ca. 20 Personer og Virksomhedens 4 Lastbiler kører daglig over hele Omegnen.

Købmand Kristian Frandsen, der er født i Aarslev den 3. Maj 1886, er en meget kendt og anset Mand paa sin Egn. Han har i Aarenes Løb haft flere Tillidshverv, bl. a. kan nævnes, at han fra 1917—21 var Medlem af Birkende Sogneraad.

DET FYENSKE TRÆLASTKOMPAGNI A/S, Odense

En af Danmarks største og mest ansete Trælastforretninger er uden Tvivl Det fyenske Trælastkompagni A/S, Odense. Det blev stiftet den 1. Juli 1929 ved Sammenslutning af de to største og førende fynske Firmaer indenfor Trælastbranchen, nemlig Wilh. R. Mægaards og C. T. & P. Jensens Trælastforretninger, og i de siden Grundlæggelsen forløbne Aar er baade Kundekredsen og Omsætningen forøget betydeligt.

Tømmerpladsen omfatter et Areal paa godt 3 Tønder Land og er med sine store, velindrettede Skure og Galger vel nok den mest moderne, der findes her i Landet. Firmaet har eget moderne Savværk med nye og tidssvarende Maskiner, bl. a. 3 nye Høvle- og Pløjmaskiner, Ramsav, Bloksav etc.

Forretningens Tørrestuer er indrettet efter patenteret System og kan tørre indtil 5—600 Kubikfod Træ pr. Uge og paa en saadan Maade, at Træet uden at revne eller kaste sig er absolut tørt.

Firmaet har desuden Fyens største Cementforretning og lossere i Sommerens travle Tid 3—4 Skibe pr. Uge.

Kundekredsen findes for en stor Del blandt Bygningshaandværkere over hele Fyn.

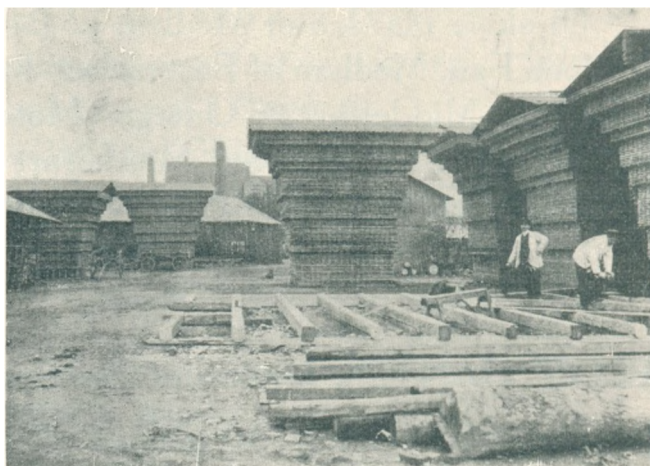
FARSTRUP SAVVÆRK OG STOLEFABRIK, Farstrup.

Denne Virksomhed, der lige siden Starten har været ledet i den Aand, som betinger den rette, vellykkede Udvikling, og i Dag rangerer i Branchens øverste Klasse paa Fyn, oprettedes i Aaret 1910 som almindeligt Savværk af den nuværende Indehaver, Fabrikant Theodor Nielsen. Han gik omkring 1918 over til ogsaa at fremstille Stole og Smaamøbler, og i 1932 optog han tillige Fabrikation af hele Møblementer i Eg, Bøg og Birk. Disse nye Felter skabte i Løbet af forholdsvis kort Tid en i enhver Henseende mægtig Forbedring, som sporedes paa mange Maader i den daglige Virksomhed, og efterhaanden skabtes den fornødne Basis for et Fabriksanlæg, hvor der udelukkende arbejdes i moderne Aand og Tempo.

Da Fabrikant Nielsen i sin Tid begyndte, var det i en lille Savværksbygning paa ca. 220 Kvadratalen. Han kunde allerede udvide i 1914, men saa nedbrændte Savværket i 1918, og derefter opførtes det nuværende Værk, ligesom der installeredes flere tekniske Forbedringer. Saaledes er Dampanlægets Kapacitet stadig drevet i Vejret, saa Dampmaskinen nu er paa 80 HK., i 1926 og 1930 fulgte nye Udvidelser og Anskaffelse af ny Maskiner etc., og Resultatet af denne successive Udvikling er det nuværende Anlæg, der med sine Bygninger dækker et Areal paa 2600 Kvadratalen, og hvor der beskæftiges et halvt Hundrede Mand.

Fabrikens Produktion sælges til Møbelhandlere og Snedkere hele Landet over, desuden sælger man til Island og Færøerne og eksporterer imellem til Norge. I 1918, da man slog ind paa den nuværende Specialfabrikation, var den aarlige Produktion ca. 1200 Stole. Nu fremstilles der aarligt over 20,000 Stykker Møbler, der omfatter Stole i alle Stilarter, Pynte- og Rygeborde samt hele Møblementer.

Lederen af denne omfattende Bedrift, Fabrikant Theodor Nielsen, er født i Nørre Næraa Sogn den 15. Oktober 1881 og er udlært som Bygningstømrer. Han er Medlem af Foreningen af Savværker og Maskinsnedkerier paa Fyn.

TH. GIMBEL & CO. A/S, Middelfart

I Aaret 1854 grundlagde Carl Wilhelm Gimbel i Middelfart en blandet Købmandsforretning med Kolonial-, Korn- og Trælasthandel. Da Grundlæggeren i 1879 afgik ved Døden, overtoges Forretningen af Broderen, Theodor Ludvig Gimbel, under hvis Ledelse den voksede saa betydeligt, at Th. Gimbel i 1891 fandt det hensigtsmæssigt at dele den og derfor afstod Kolonial- og Foderstofafdelingen til Købmand J. Wibolt, medens han selv fortsatte Trælastforretningen.

I 1914 optog Th. Gimpel sin tidligere Prokurist, Andreas P. Hansen som Medindehaver af Firmaet, og da dette i 1929 omdannedes til Aktieselskab, blev Andreas P. Hansen Direktør.

Forretningen omfatter nu alt i Trælast, saavel danske som udenlandske Træsorter, Icopal, Tagpap, Asbestplader, Søm m. m., og endvidere har Firmaet Eneforhandlingen for Byen og Oplandet af Insulite Isolationsplader.

Gentagne Gange har betydelige Udvidelser været nødvendige, og man disponerer nu over et samlet Areal paa ca. 10.000 Kvadratmeter. Det kan i denne Forbindelse nævnes, at der er lejet en Del Havneplads, saa Skibene kan losse direkte paa Firmaets Grund.

Til Forretningen hører Save- og Høvleværk, der er forsynet med tidssvarende Maskiner, samt eget Tørreanlæg, og man beskæftiger nu ca. 20 Personer. Det gamle og ansete Firmas Kundekreds findes over hele Vestfyn, og en Del af det sydlige Jylland.

Direktør Andreas P. Hansen, der er født i Middelfart den 26. Januar 1888, har faaet en meget grundig og alsidig Uddannelse, saavel herhjemme som i Udlandet. Han har bl. a. opholdt sig i Tyskland i 4 Aar og har gennemgaaet Handelsskolen i Leipzig. Endvidere har Hansen været i England i ca. 2½ Aar og blev straks efter Hjemkomsten derfra i 1911 ansat i Th. Gimbels Forretning, hvor han i 1913 fik Prokura.

Direktør Hansen er Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af Trælasthandlere paa Fyn, Medlem af Bestyrelsen for Middelfart Handelsstandsforening, Formand for Middelfart & Omegns Motorklub, og Jurisdiktionsformand for Forenede danske Motorejere i Middelfart samt Repræsentant for Kreditforeningen af Grundejere i Fyens Stift og kommunal Revisor.

ELLEF HANSEN, Isenkramforretning, Bogense

Denne Forretning, der gennem Aarene har sikret sig en saa fremskudt Plads indenfor sin Branche paa Nordfyn, er grundlagt allerede i Aaret 1868 af Th. Petersen, som drev den paa egen Haand i mange Aar. Den kom derefter paa andre

Hænder, men først da den nuværende Indehaver, Ellef Hansen, i 1910 overtog Forretningen sammen med hele det tilhørende Ejendomskompleks, kom der for Alvor Fart i Virksomheden.

I de første Aar maatte han ganske vist arbejde med en lille Margin, men det varede ikke længe, før Omsætningen var drevet saa meget i Vejret, at den fornødne økonomiske Basis til en gennemført Udvidelse og Omforandring var tilvejebragt, hvorefter Forretningen opstod i sin nuværende Skikkelse.

Firmaet omfatter alt indenfor Isenkram, Støbegods og Bygningsartikler samt Værktøj for Haandværkere, og tæller en meget stor Kundekreds blandt Haandværkere, saavel i By som paa Landet.

Isenkræmmer Ellef Hansen er født den 7. Juni 1876 paa Thurø. Han er uddannet i Kolonial og Isenkram og etablerede sig som Isenkræmmer i Højrup i 1905. Fem Aar senere overtog han saa Forretningen i Bogense.

Ellef Hansen har tidligere beklædt forskellige Tillidshverv, en Periode var han saaledes Medlem af Bogense Byraad. I Øjeblikket sidder han i Bestyrelsen for Haandværkerforeningen og for Bogense Bank.

JEP HANSENS STØBEGODSFORRETNING, Aarup

Da ovennævnte Forretning blev grundlagt i Slutningen af forrige Aarhundrede var det under ret beskedne Forhold. Forretningen dreves udelukkende som

Cyklehandel dengang, men i 1905 slog man ind paa Handel med Bygningsartikler og samtidig flyttedes Virksomheden til dens nuværende Beliggenhed i „Taarnborg“ paa Hjørnet af Bredgade.

Stationsbyen Aarup stod dengang overfor en betydelig Udvikling. Det meste af det nuværende Aarup er bygget efter Aarhundredskiftet, og det er derfor naturligt, at en godt ledet Forretning i Bygningsartikel-Branchen som ovennævnte fik en betydelig Fremgang. Siden 1920 har Firmaet koncentreret sig om Salget af Støbegods og har bl. a. Forhandling af Morsø Støbegods. Efter Jep Hansens Død er Forretningen fortsat i samme Spor af hans Enke, Fru Anna Hansen.

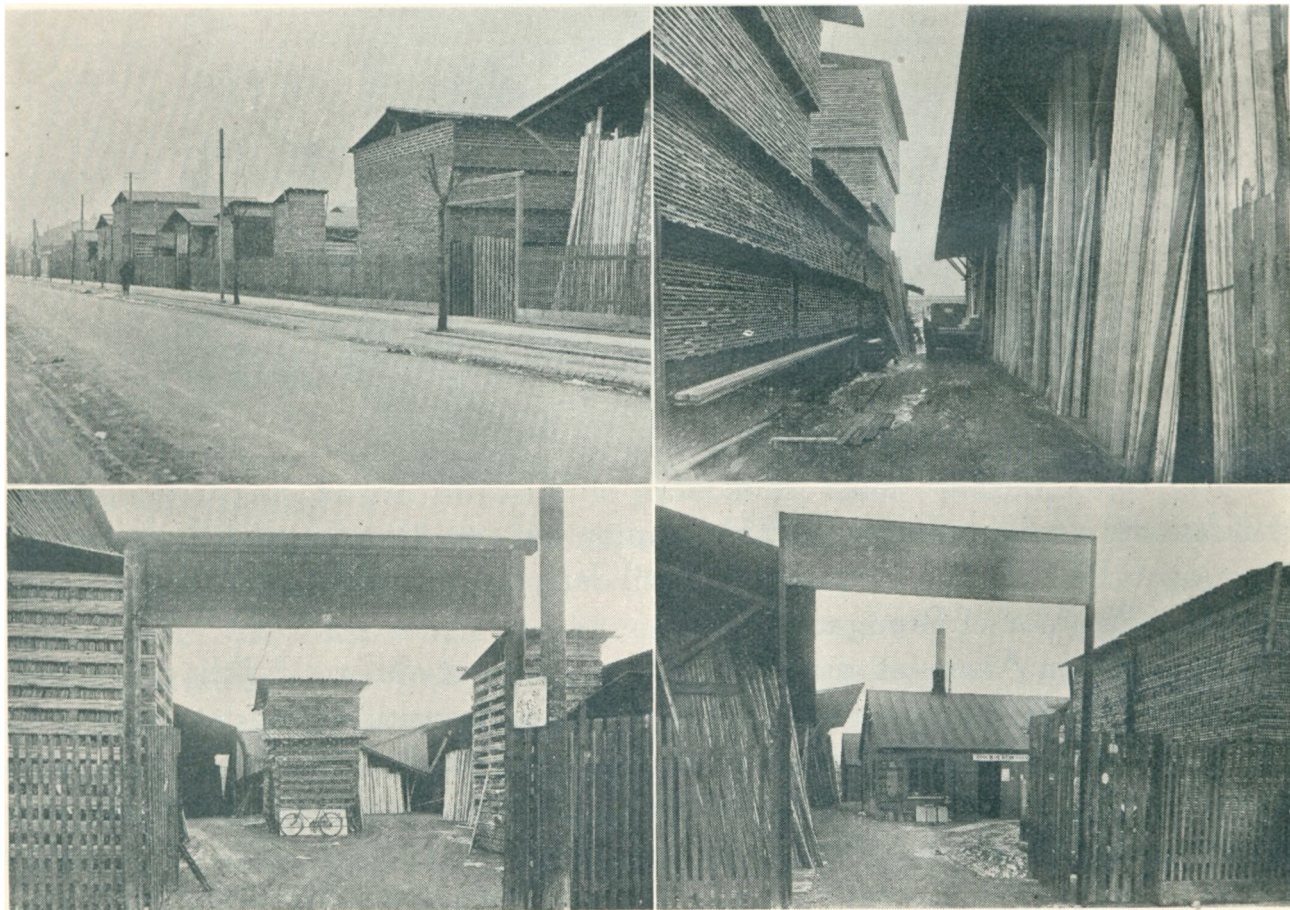

En af de Artikler, der særlig har Interesse paa Egne, hvor der er let Adgang til Brændsel, er Morsø specielt konstruerede Brændeovne. Disse Ovne har den Fordel, at de ikke kræver hyppigere Fyring end Centralvarmeanlæg, og Udgifterne til Brændsel ikke er saa lidt mindre. Dertil kommer, at det for de fleste jo nu engang er hyggeligere med en rigtig Brændeovn med dens sunde Varme, end en Centralvarme-Radiator. Firmaet forhandler samtlige Typer af disse Ovne, som det meget kan anbefales at gøre sig bekendt med ved Opførelse af Nybygninger saavel som ved Udskiftning af ældre Ovne.

N. H. HEIN, Østergade, Odense

En Virksomhed, der ikke har nogen lang Historie, men som til Gengæld kan notere en solid forretningsmæssig Sukces, er Firmaet N. H. Hein, Odense.

Forretningen, der blev startet i Aaret 1923 af den nuværende Indehaver, Grosserer N. H. Hein, var fra Starten lagt an paa direkte Salg til Haandværkere i Bygningsindustrien, en Kurs, der slog godt an.

I Løbet af kort Tid oparbejdedes fra en ringe Begyndelse en omfattende Forretning, og at den havde de rette Udviklingsmuligheder, har de senere Aars fortsatte Trivsel tilfulde bevist.

Firmaet, der har til Huse i Østergade, hvor det raader over et Pladsareal, ved Jernbanespor, paa ca. 1 Td. Land, omfatter al Handel med og Import af Trælast. Hertil kommer et stort og velassorteret Lager af Bygningsartikler, baseret især paa Salg til Tømrere og Murere.

Den driftige Indehaver har desuden anlagt egen Kalk-Mørtelfabrik.

A/S R. IBSEN & SØNNER, Nr. Aaby

Som det saa ofte er Tilfældet med Firmaer, der nu er kendte og ansete, kan ogsaa A/S R. Ibsen & Sønner i Nr. Aaby føres tilbage til en saare beskedne Begyndelse.

I Aaret 1895 forpagtede Møller Rasmus Christian Ibsen Viby Mølle, som han drev i 19 Aar. I 1906 overtog han tillige det til Møllen hørende Landbrug. Faa Aar senere grundlagde R. Ibsen i Nr. Aaby en Korn- og Foderstofforretning, som han drev sideløbende med Mølleriet. R. Ibsen var begyndt paa fuldstændig bar Bund, men ved sin Stræbsomhed og Flid lykkedes det ham efterhaanden at føre sin Forretning frem blandt Egnens største og førende. En god Hjælp havde Ibsen i sine 3 Sønner, der nu er Indehavere af Forretningen. Lige fra Barnsben har de maattet hjælpe til med alt dagligt forefaldende Arbejde, og de har derigennem faaet en grundig, praktisk Uddannelse.

I 1929 optog Ibsen Sønnenne som Medindehavere af Forretningen, og samme Aar overtoges den store Købmandsforretning, Thidemann & Nielsen, Nr. Aaby. Denne, der var grundlagt i 1866, var i Aarenes Løb arbejdet op til at være en af Vestfyns største Landforretninger og havde en betydelig Omsætning i Kolonial, Kul, Isenkram, Støbegods, Korn, Foderstoffer og Trælast, og dens Overtagelse betød en ny, stor Udvidelse af det Ibsenske Firma.

Saavel Købmandsgaarden som Mølleriet har flere Gange været Genstand for Udvidelser og Ombygninger.

Trælastafdelingen har i de forløbne Aar stadig haft en stigende Omsætning, og omfatter Tømmer, Trælast, Cement, Tagpap, glasserede Varer, Pandeplader, Asbest-Bølgeplader og Asbest-Skifer, ildfaste Materialer, Vægfliser og Gulvfliser, Kakkelovne og Komfurer samt Bygningsstøbegods.

Firmaet har Eneforhandling for A/S Lange & Co., Svendborg, A/S I. S. Hess & Søn, Middelfart, samt af Isoleringspladerne Treetex og Akiton Tagdækningsmaterialer.

Firmaet beskæftiger nu 10 Personer.

I 1930 døde Købmand R. Ibsen, og Firmaet, der blev omdannet til Familie-Aktieselskab, er siden ført videre af Sønnerne, medens den rent merkantile Ledelse blev overdraget Prokurist Alfred Jørgensen, der er født i Svendborg den 10. Juni 1889. Jørgensen var Prokurist i Firmaet indtil 1935. Firmaets nuværende Prokurist er Verner Larsen.

Købmand Karl Vilhelm Ibsen er født i Ejby den 24. August 1888 og Brødrene Peder og Jul. Ibsen er født henholdsvis den 26. September 1891 og den 24. December 1893, begge ligeledes i Ejby.

KERTEMINDE JERNSTØBERI, H. B. & Svend Heineke, Kerteminde

Da Julius Nielsen den 14. November 1847 anlagde Jernstøberiet i Kerteminde, var dets Virksomhed meget begrænset, nærmest af ren lokal Karakter, medens det nu — et lille Hundrede Aar efter — indtager en fremskudt Stilling blandt Landets Støberier.

Fra 1875—94 var Jernstøberiet underlagt Firmaet M. P. Allerup i Odense, som solgte det til Murermester Martin Hansen, København. Denne lod det i 1899 overgaa til et Aktieselskab.

Efter flere Direktørskifter kom Fabrikant H. B. Heineke i 1906 i Besiddelse af Aktiemajoriteten og førte Jernstøberiet videre med Bestyrelse, indtil han i 1912 selv overtog Stillingen som administrerende Direktør. Aaret efter blev Fabrikanten tillige Formand for Selskabets Bestyrelse, og i 1918 købte han Resten af Aktierne.

H. B. Heineke er Søn af den kendte Jernstøber H. Heineke, som i 1881 grundlagde Jernstøberiet „Godthaab“ paa Godthaabsvejen i København, og var, da han havde været knyttet til denne Virksomhed som Medindehaver, i Besiddelse

af gode merkantile og praktiske Forudsætninger for at føre Kerteminde Jernstøberi frem i første Række.

I 1920 rejste Fabrikant Heineke til København efter at have overdraget Direktør Pedersen Ledelsen, som i 1923 overdroges til Ingeniør Reinholdt Jensen.

I 1927 blev Fabrikant Heinekes Søn, Dr. polit. Svend Heineke, optaget i Virksomheden, og i 1932 købte han den helt. Reinholdt Jensen vedblev at være Direktør for Foretagendet indtil 1932, da Fabrikant Svend Heineke overtog Ledelsen.

Samme Aar overtoges Anker Heegaards Modeller til Kakkellovne og Bygningsstøbegods. Dette betød en stor Forøgelse af Produktionen og nødvendiggjorde Opførelsen af de nye Fabriksbygninger paa Odense Landevej. De gamle indrettedes til Støberi og Modellokale.

Kerteminde Jernstøberi leverer Kakkellovne og Bygningsstøbegods af enhver Art, men har tillige optaget Forarbejdelsen af Kvalitetsstøbegods — specielt Cylinderstøbegods — en Fabrikation, man venter sig meget af.

Disse Udvidelser paa Fabrikationens Omraade har naturligvis ogsaa haft Antagelse af forøget Arbejdskraft til Følge. Der var, da Fabrikant Dr. Svend Heineke i 1927 indtraadte i Virksomheden, ca. tredive Mand i Arbejde, medens der nu er beskæftiget ca. det dobbelte Antal.

Dr. polit. Svend Heineke, født den 16. Oktober 1906 i København, er dimitteret som Student fra Metropolitanskolen. Fabrikanten har derefter studeret Nationaløkonomi og Bedriftsøkonomi i København og i Udlandet, fem Aar i Tyskland, hvor han studerede ved Kølns Universitet. I 1929 erhvervede han Doktorgraden paa en Afhandling om Financieringen af den danske Industri. Dr. Heineke

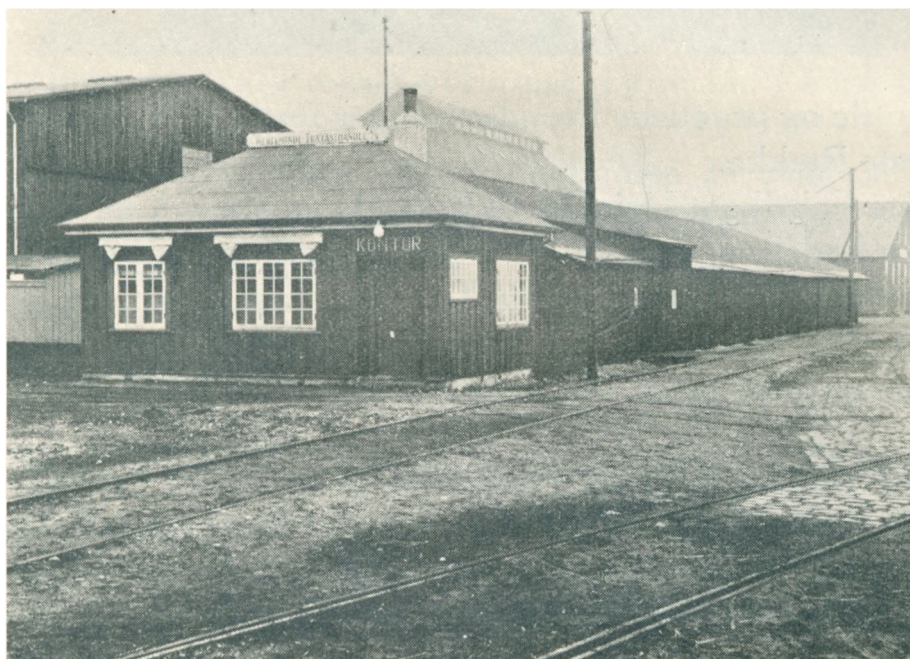

opholdt sig derefter et Aar i England for at studere Varmeteknik. Forøvrigt har han paa kortere Tid praktisk talt berejst hele Europa.

Fabrikant Dr. Heineke er Formand for den lokale Arbejdsgiverforening og Medlem af den engelske Varmeingeniørforening.

KJERTEMINDE TRÆLASTHANDEL A/S, Kerteminde

Ovennævnte Firma er oprettet i Aaret 1930 ved Sammenslutning af Firmaet V. Bøttern & Co. og A/S Elias B. Muus' Trælastafdeling.

A/S Elias B. Muus Tømmerplads paa Havnen blev Hjemsted for det nye Firma, som siden da er undergaaet meget betydelige Udvidelser, — saaledes at Firmaet idag raader over ikke alene de mest hensigtsmæssige Bygninger, men ogsaa over et 1. Klasses Lager af Træmaterialer, beregnede til Bygningsbrug, samt alle moderne Tagdækningsmaterialer!

I Firmaets Bestyrelse sidder 3 Medlemmer: Formand, Fabrikant Knud Svendsen, Odense, Grosserer V. Bøttern og Direktør H. Schriver, Kerteminde.

Firmaet ledes af Direktør E. Schriver, der er født den 20. April 1900 og er Søn af Direktør H. Schriver.

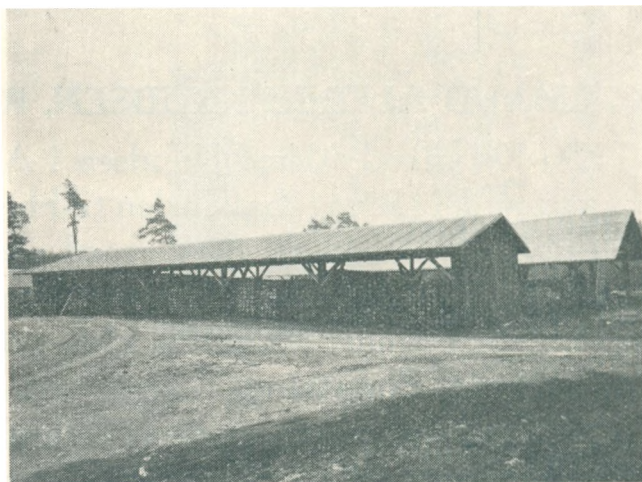
E. Schriver har lært Handel hos Baagøe & Riber i Svendborg. Han har senere,

efter at have været ansat hos Vilh. R. Maegaard i Odense, aftjent sin Værnepligt og blev udnævnt til Løjtnant.

Efter tre Aars Ophold i Amerika, hvor Schriver havde Stilling paa forskellige Savmøller, vendte han i 1927 atter tilbage til Kerteminde og fik Ansættelse som Forvalter hos A/S Elias B. Muus, hvor han var indtil 1. Januar 1930.

KIRKEBY SAVVÆRK, Kirkeby

Den rejsende, der med Toget kører forbi Kirkeby Station, vil glæde sig over de store Skove, der afbrudt af Mosedrag strækker sig hen over Højdedragene, men kun de færreste ved, at der helt op til 1880 laa Heder og Overdrev, klædt med Lyng, Bregner og Græs. Tilplantningen af disse Arealer med Naaletræ fore-

gik væsentligst i Tiden fra 1860—75 og af den magre Jord rejste sig prægtige Skove.

Hvidkilde Gods, dengang Baroniet Lehn, indkøbte og tilplantede efterhaanden saa megen Jord i Kirkeby Sogn, at disse Arealer tillige med Godsets tilplantede Udmarker i Egense Sogn tilsidst udgjorde et stort samlet Skovkompleks, der efterhaanden ved Hugsten afgav saa meget Materiale, at der blev Basis for et Savværk.

Dette blev startet i meget beskeden Stil af Savskærer Larsen paa Pladsen lige over for Kirkeby Station. Senere blev Savværket overtaget af Hvidkilde Skovdistrikt, der først drev Værket som Forpagtning og efter 1912 med Bestyrer sorterende under Distriktets Skovrider. Der fandt i Tidens Løb forskellige Udvidelser Sted, og i 1931 blev Savværket ombygget, og Driften fuldstændig omlagt. Der blev opført 7 store aabne Lagerskure til Lagring af Tømmer som et Forsøg

paa at give det fortrinlige Tømmertræ den rette Behandling til Bygningsbrug. Den senere Udvikling har godtgjort, at det Skridt var rigtigt, idet det nu stilles som et ufravigeligt Krav til alle Savværker, at de skal have Lagerskure for at fremskaffe en sælgelig Vare. Savværkets Opskæring med Ramsav og Tømmer-sav har i de senere Aar ligget mellem 5000 og 7000 Kbm. rundt Træ, svarende til 100.000 til 140.000 cbf. Tømmer og Brædder. Der beskæftiges normalt 12 Mand.

Savværket ledes siden 1931 af Driftsbestyrer Abell, der er født den 15. Oktober 1899. Han er Student fra Metropolitanskolen 1917, Forstkandidat 1923, Assistent ved Landbohøjskolen 1923—26, Fortsassistent paa Hvidkilde Skovdistrikt 1926—35, fra 1. Februar 1935 Skovrider paa Hvidkilde Skovdistrikt, hvilken Stilling han beklæder samtidig med Ledelsen af Savværket. Han er Medlem af Bestyrelsen for Sammenslutningen af Savværker i Fyns Stift.

KØBMAND ALFRED KNUDSEN, Ringe

Da Købmand Alfred Knudsen i Aaret 1902 grundlagde sin blandede Købmandshandel i Ringe, havde den til Huse i Vestergade. Aar for Aar voksede Forretningens Kundekreds og dermed ogsaa Omsætningen, og i 1922 afhændede Købmand Knudsen Ejendommen i Vestergade og købte den store Ejendom i Algade, hvor Firmaet nu har til Huse, og hvor A/S Ringe Handelsetablisement havde drevet Forretning.

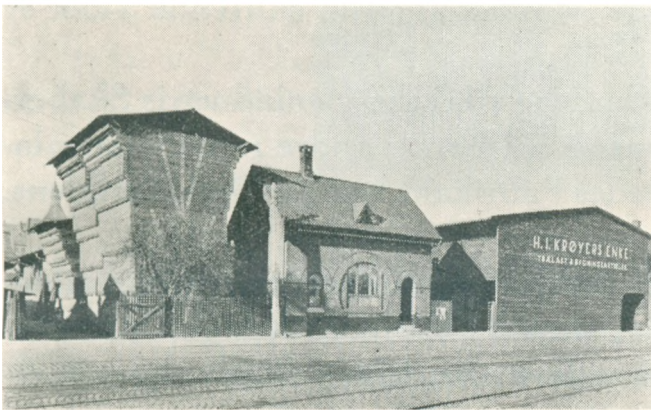
Beliggenheden her er den bedst mulige i Byens Centrum, og Forretningen har eget Jernbanespor, der fører over Tømmerpladsen til Pakhusene og Købmandsgaarden, saaledes at Losningen af Varer kan foregaa direkte fra Jernbanevogn til Lagerpladserne. Grundarealet spænder over ca. 1 Td. Land. Foruden Kolonial føres til Stadighed et stort Lager af Korn, Foderstoffer, Gødning, Markfrø og alt i Bygningsvarer, Trælast, Jernbjælker, Pandeplader, Cement, Rør, Mursten, Støbegods, Væg- og Gulvfliser m. m. m.

Forretningen er en af Fyns største Landforretninger og velkendt af alle Midtfyns Landhaandværkere. Ikke mindst indenfor den Gren, der omfatter Bygningsmaterialer, er der i de senere Aar gjort store Fremstød, og naar Kundekredsen særlig blandt Landhaandværkere nu strækker sig langt ud over Byens og Egnens Grænser, skyldes det sikkert i første Række det store Lager, de gode Varer og de reelle Forretningsprinciper, Firmaet altid har været baseret paa.

H. J. KRØYERS ENKE, Svendborg

Gomme Krøyer, velmeriteret Købmand og Skipper, nedsatte sig i 1767, den 3. Marts, i Svendborg. Selv fo'r han efter Datidens Skik som Regel paa Havet, medens Mutter passede Geschæften derhjemme. Det vil sige, Krøyer og hans Hustru tjente sig imidlertid op, og Gomme „lagde Søen paa Hylden“, og lod andre Søgutter føre sine Skibe og tog sig selv af Butiken og det tilhørende Landbrug. Han døde 1813, 71 Aar gl., efter at have drevet Forretningen i 46 Aar. Sønnen

Hans Jacob Krøyer overtog det store og solide Firma, og det er hans Navn, det endnu bærer. Da han døde i 1842, fortsatte hans Enke Forretningen, og hun ledede den saa godt, at hun i 1848, da hendes Søn, Claus Jacob Krøyer, fyldte 25 Aar, kunde overdrage den til ham med en rolig Samvittighed.

Efter Claus Krøyer gik Firmaet i 1893 i Arv til næste Generation, Hans Jacob Krøyer, født 1854. Han døde saa sent som i 1931, saa de fire Generationer har holdt Navnet i Ære i mere end 150 Aar. I denne Forbindelse er det ikke uden Interesse at nævne, at „H. J. Krøyers Enke“ i over hundrede Aar har været i Samhandel med andre gamle Firmaer, som Slægt efter Slægt har været Kunder.

Forretningen har altid været en saakaldt blandet Købmandsforretning, men er dog nu samtidig en førende Specialforretning for Haandværkere, der arbejder i Træ og indenfor Byggefagene. I 1907 delte Købmand Krøyer forøvrigt sin Virksomhed i tre Afdelinger. Der er Trælastafdelingen, som driver Import af Tømmer og Bygningsmateriel, og som har eget Savværk. I en stor Ovenlyshal findes Isenkramafdelingen, indrettet efter amerikansk Mønster og omfattende Bygningsartikler, Værktøj og Køkkenudstyr. Endelig var der Kolonialafdelingen, som imidlertid i 1929 blev nedlagt.

Ved Købmand Krøyers Død i 1931 overgik Firmaet til Døtrene Elisabeth Krøyer, København (gift Schlichtkrull), og Inga Krøyer (Enke efter Overretssagfører Kruse, Svendborg).

A/S L. LANGE & CO., Svendborg Jernstøberi, Svendborg

Mere end to Menneskealdres ihærdig og maalbevidst Arbejde ligger til Grund for denne Virksomhed, hvor det rastløse Liv i Støberiet blander sig med Travlheden paa Værkstederne og i Emailleværket ved Fremstillingen af det over hele Landet saa bekendte „Svendborg Støbegods“.

Fra beskeden Begyndelse blev Svendborg Jernstøberi fra sin Start i 1850 under Fabrikant L. Langes initiativrige Opfindsomhed og rastløse Arbejdsomhed ført frem til en Førerstilling paa sit Omraade, som det gennem skiftende Tider er lykkedes at fastholde.

Man kan godt sige, at Fabrikant Lange blev den danske Ovnindustri Skaber. Røgforbrændingsovnene, Fodvarmeovnene og mange andre mere eller mindre kendte Ovnkonstruktioner skyldes saaledes Fabrikant Langes Opfindertalent. Fabrikant L. Lange døde i 1890.

I Aaret 1898 overgik Støberiet til et Aktieselskab og var senere i en Aarrække sammensluttet med en Del andre Støberier, men i 1916 udskiltes Jernstøberiet igen af denne Sammenslutning og føres nu videre som Aktieselskab under Navnet „L. Lange & Co., Svendborg Jernstøberi“ og særlig specialiseret paa Fremstilling af Kaminer, Kakkellovne, Komfurer og Bygningsstøbegods.

Den gamle Virksomhed, som beskæftiger mellem 250—300 Arbejdere og Funktionærer, har nok i væsentlig Grad skiftet Udseende i de forløbne Aar, men selv om der nu arbejdes i moderne Aand og Tempo, er det stadig den gammel-dags Soliditet, som kendetegner de Produkter, der udgaar fra den.

MORUD HANDELSHUS v. L. Larsen, Morud

Morud Handelshus, der i Aarenes Løb paa den smukkeste Maade har hævdet sin Position blandt de større Handelshuse indenfor den blandede Landhandel paa Vestfyn, er grundlagt omkring 1912—13 af Købmand P. Rasmussen, Skalborg. Han opførte de nuværende Bygninger og drev Forretningen her som bl.

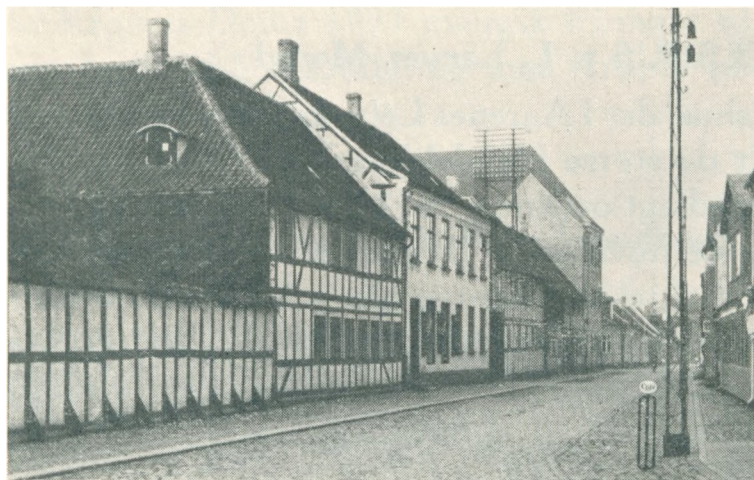
Landhandel for egen Regning til Aaret 1921, da denne overgik til Aktieselskab under Navnet A/S Morud Handelshus. Forretningen drives stadig under dette Navn, men A/S er strøget, og desuden er tilføjet v. L. Larsen, den nuværende Indehaver, som købte Forretningen i 1930 og siden har drevet den som Eneindehaver. Siden Overtagelsen er Omsætningen steget betydeligt, og man tæller en anselig Kundekreds i det store Opland. Forretningen, der beskæftiger 10 Personer, omfatter Kolonial, Korn og Foderstoffer, Gødning, Brændsel, Bygningsartikler samt Støbegods og Trælast.

AKTIESELSKABET ELIAS B. MUUS, Kerteminde

Elias B. Muus nedsatte sig i 1829 som Købmand i Kerteminde og oparbejdede her en stor Købmandsforretning med Afdelinger flere Steder paa Fyn. I 1900 overgik Firmaet til et Familie-Aktieselskab, hvis Bestyrelse nu bestaar af Konsul Th. Muus, Odense, Formand, Direktør G. Muus og Grosserer Elias B. Muus.

Skønt Korn og senere Foderstoffer altid har været Firmaets Speciale, indtager det dog ogsaa den førende Stilling i Bygningsartikler i Kerteminde.

Det har saaledes eget Kalkværk og Import af Jernbjælker, Monierjern samt Smedejern og Eneudsalg fra H. Rasmussens Jernstøberi i Odense.

I Cement er A/S Elias B. Muus ligeledes den største Forretning, og i Sæsonen har man saaledes gennemsnitlig Tilførsel med Skib mindst en Gang om Ugen.

Endvidere har Firmaet Lager af hvide og kulørte glasserede Fliser samt O. K. Vægfliser, Asfalt, Rørvæv, Murbindere, Tjære, Carbolineum, Vinduesglas, Mursten, Tagsten, saltglasserede Rør, Drænrør, ildfaste Sten og ildfast Ler m. m.

Som man ser heraf, er det mere end 100-aarige Firma stadig i Kontakt med Tiden, hvor det i enhver Henseende hævder sin Stilling i Branchens Eliteklasse.

A/S J. M. NIELSEN & CO., Nørregade 63, Odense

En af Landets største Forretninger indenfor Bygningsmateriale-Branchen er A/S J. M. Nielsen & Co., Odense, der blev grundlagt i Aaret 1895 af Grosserer J. M. Nielsen, der startede sin Forretning under meget beskedne Forhold i Adelgade, hvor man fortrinsvis forhandlede Værktøjer og mindre Bygningsartikler.

Virksomheden var fra første Færd baseret paa direkte Salg til Haandværkere i Byggeindustrien, og der oparbejdedes i Aarenes Løb en solid og sikker Kundekreds.

Midt i Tyverne foretog Firmaet et dristigt Fremstød og en storslaet Udvidelse af Forretningen, idet man lod opføre det monumentale Bygningskompleks i Nørregade, hvor Virksomheden nu har til Huse i Lokaler af meget stor Udstrækning. Det Areal, Komplekset er bygget paa, omfatter ikke mindre end 26000 Kvadratalen. Der beskæftiges nu ca. 35 Personer.

Samtidig med denne Udvidelse optog Firmaet en Række ny Grene inden for Bygningsmateriale-Branchen, og i Øjeblikket er det saa velforsynet paa snart alle Omraader, at det alene i Kraft af denne Kendsgerning fortjener Prædikat af førende Virksomhed inden for denne specielle Branche.

Blandt de Specialfabrikater, som Firmaet forhandler, kan nævnes: Eneoplag for Morsø Støbegods og Vejen Tagpapfabrik, samt Hovedoplag fra Dansk Cement Central, Lager af Jernbjælker — Monierjern — galv. Pandeplader, Bølgeplader og glatte Plader — Port Madoc Skifer — Asbestskifer, samt Asbestbølgeplader — Krydsfinér — Isoleringsplader — Jonitex — Molersten — Mursten — Tagsten — Mørtel — hel og læsket Kalk — hydr. Kalk — Rørvæv — Asfalt — Vægfliser — ildf. Sten og Klinker — glass. Rør og Krybber — alt i Bygnings-lsenkram, samt Vinduesglas — Spejlglas — Spejlrunder. Desuden har man eget Glassliberi og Spejlbelægning.

NYBORG FORENEDE TRÆLASTFORRETNINGER, P. Schmidt & Co., Nyborg.

I 1817 grundlagde Købmand og Skibsreder Kruse en Forretning i Nyborg. Trælasthandel var en væsentlig Del af den og blev senere eneste Branche. I 1850 overtoges Forretningen af Grundlæggerens Søn, Konsul W. Kruse, der i 1894 overdrog den til sin Svigersøn, Landstingsmand, Konsul Aug. Birch. Denne sammensluttede den med Konsul Bøtterns Trælasthandel og gav den samlede Virksomhed Navnet: Nyborg forenede Trælastforretninger.

I Februar 1923 købte Tømmerhandler P. Schmidt den gamle Nyborg-Forretning. Tømmerhandler Schmidt var tidligere Medindehaver af et Trælast-Firma i Sønderjylland og er fuldt uddannet i Trælastbranchen. Virksomheden er siden 1923 forøget betydeligt, saaledes er den nye Plads paa Knudshovedvej 27 nu fuldt optaget til Lagerplads for Trælast og Byggematerialer. I 1932 blev Forretningen udvidet med et nyt Tørreanlæg, hvor Træet kan tørres og konserveres efter den mest moderne Tørrings-Metode.

Forretningen er Østfyns største i sin Branche og omfatter alt i Trælast og Byggematerialer. Den har Eneforhandling for Nyborg og Opland af de kendte danske glasserede Rør og Klinker fra Hasle Klinker- & Chamottestensfabrik og Jens Villadsens Fabrikers førende Produkter i Icopalskifer, Tagpap m. m.

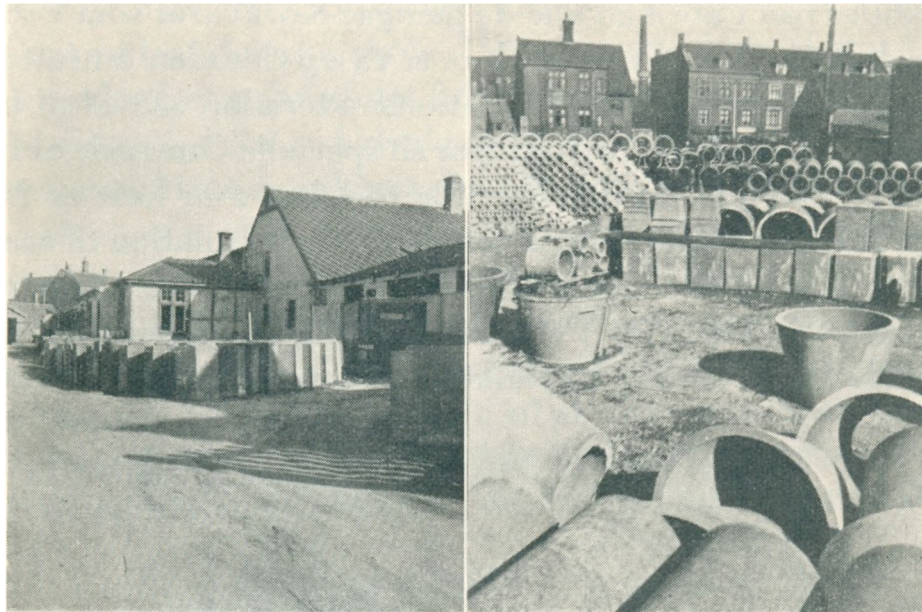
Forretningen er Leverandør til Stat og Kommune, og har i Aarenes Løb haft mange store Leverancer til større Byggeforetagender i Nyborg og Opland, ligesom til Nyborg Fiskerihavn, D. S. B.'s Færgelejer o. s. v.

I Forbindelse med Trælastforretningen drives efter Konsul Birchs Død under Firma: A/S Nyborg Kalkværk, Kalkbrænderi og Kulforretning. Kalkbrænderiet har i en meget lang Aarrække hørt til de førende Værker paa Fyn, der lige fra Begyndelsen udelukkende har brændt Landets bedste Kalksten fra Faxe Kalkbrud.

ODENSE CEMENT-RØR OG TAGSTENS FABRIK, Odense

Virksomheden grundlagdes i 1900 som Aktieselskab med L. E. Schnackenburg som adm. Direktør. Man drev den som Aktieforetagende indtil 1924, da Firmaet Wilh. R. Maegaard købte den og førte Fabriken videre til 1928 under en Bestyrers Ledelse. Endelig købte nuværende Indehaver, Murermester F. Borgstrøm, Foretagendet i 1928. Han har siden gjort et stort Arbejde for at bringe Fabriken i Kontakt med Udviklingen. Han har saaledes udvidet og moderniseret,

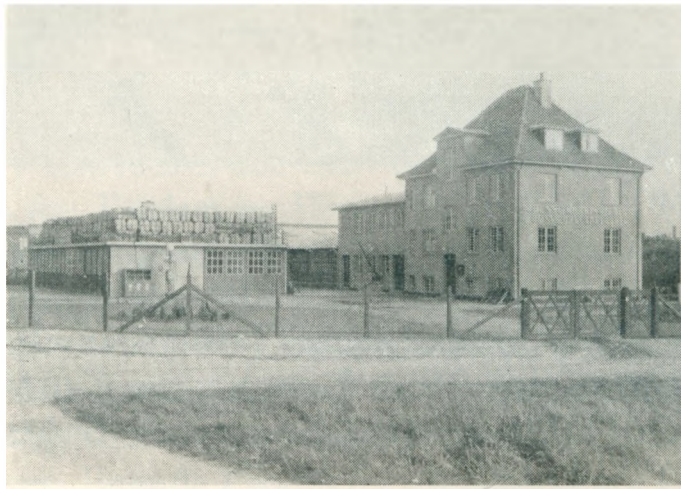

oprettet et fuldt moderne Rør-Imprægneringsanlæg og anskaffet helt nye Maskiner. Nu beskæftiges op til 14 Mand, og der fremstilles Rør og Tagsten (Diagonalsten) i Cement, Gulve og Gasbordplader i Terazzo samt Stukarbejder og Sandstensarbejde, og endvidere støber man Betontrapper. Fabrikens Produkter sælges over det ganske Fyn til Bygmestre, Muremestre, Entreprenører etc.

A/S ODENSE KORKISOLERING OG NY KORKVAREFABRIK, Odense

Odense ny Korkvarefabrik er grundlagt den 15. April 1921 som et Interessentselskab, bestaaende af Tømrermester N. K. Nielsen og Direktør R. Pedersen. Firmaet havde den Gang til Huse i Sadolinsgade 11, Odense, men maatte i April 1923 flytte til lejede Lokaler i Bjerregade 3—5. Den 10. August 1925 ophævedes Interessentselskabet og Direktør R. Pedersen fortsatte Virksomheden som Eneindehaver. I 1924 havde sidstnævnte etableret et Firma under Navn Odense Korkisolering, som han drev samtidig med Korkvarefabriken. Begge Firmaer havde Domicil i Bjerregade 3—5 indtil April 1931, men Forholdene var dog efterhaanden blevet for smaa her, og Direktør Pedersen lod derfor i Kochsgade 23 opføre en ny og moderne Fabrik, hvortil begge Virksomheder flyttede den 15. April 1931, idet de samtidig sloges sammen til en Virksomhed, som blev omdannet til Aktieselskab under Navnet A/S Odense Korkisolering og ny Korkvarefabrik. Aktieselskabets Bestyrelse bestaar af Direktør Henry Jensen, København, Formand, Muremester J. F. Poulsen, Odense, og Fabrikant R. Pedersen, Odense. Sidstnævnte er administrerende Direktør.

Der fremstilles paa Fabriken alle de gængse Korkvarer som Propper, Skiver, Fiskeflaad, Svømmebælter, Pudsekork o. s. v., og desuden omfatter en stor Afdeling udelukkende Fremstilling af Isolationsmaterialer, saavel til Isolationsbrug som til Belægning af Gulve m. m. Indenfor sit specielle Omraade er Fabriken Provinsens største og førende, og den har i de forløbne Aar haft en Mængde store og betydningsfulde Leverancer. Bl. a. har den leveret Isolation til saa at sige samtlige Mejerier og Slagterier indenfor Omraadet Fyn med omliggende Øer, Syd- og Sønderjylland. Da Direktør Pedersen overtog Enerepræsentationen i ovennævnte Omraade for de danske Expanko Isolationsmaterialer og Expanko-Kork-

Parket, regnede man næppe med en saa stor Udvikling, men det viste sig snart, at Interessen for Expanko-Kork-Parket var mindst lige saa stor som for Isolationsmaterialet, og Firmaet har udført en Mængde Gulvbelægningsarbejder saavel for Private som for en Række offentlige Institutioner, Skoler, Sygehuse, Banker, Kirker, Biblioteker, Hoteller m. m. Siden 1931 har Firmaet desuden beskæftiget sig med Fabrikation og Lægning af Gummigulve, og af større Arbejder kan nævnes Gulvbelægningen i Nationalbankens Filial i Odense, Frk. Erhardsens Konditori i Haderslev, Spare- og Laanekassen i Middelfart, Skive Sparekasse og Fyns Stifts Sparekasse m. fl. Ogsaa paa Lydisoleringsomraadet har A/S Odense Korkisolerings og ny Korkvarefabrik ydet en stor Indsats. For at løse dette vanskelige Problem traadte Firmaet i Samarbejde med et udenlandsk Firma, der er Specialister indenfor dette specielle Felt, og Resultatet har været saa godt, at man nu faktisk er i Stand til at løse enhver Opgave indenfor dette Omraade.

Firmaet har nu en veluddannet Medhjælperstab paa 60—70 Personer, der alle har faaet en speciel Uddannelse indenfor det Felt, Vedkommende arbejder i.

Firmaets Stifter og Direktør, Rasmus Pedersen, er født den 24. Juli 1890 i Øster Starup Sogn ved Kolding. Han er udlært som Murer og har arbejdet som

Svend saavel herhjemme som i Udlandet. 1911—12 opholdt R. Pedersen sig paa den gamle Ollerup Haandværkerskole. Dette Ophold blev af stor Betydning for ham selv, og som det fremgaar af det følgende ogsaa for Skolen. I 1931 blev Pedersen valgt til Formand for et Udvalg, som satte sig den store Opgave at rejse en ny og tidssvarende Haandværkerskole i Ollerup. Ved Udfoldelse af stor Energi lykkedes det Udvalget med R. Pedersen i Spidsen at skaffe de nødvendige Midler, saaledes at de to vigtigste Fløje, Skolefløjen og Økonomifløjen, allerede kunde indvies 1. November 1932. Der dannedes nu en Forening under Navnet „Foreningen Ollerup Haandværkerskole“. Det før nævnte Udvalg blev suppleret med endnu et Par Medlemmer, hvorefter det kom til at virke som Bestyrelse med R. Pedersen som Formand, denne Bestyrelse har fuldført Opførelsen af Skolen, som nu kan undervise og bespise 100 Elever, der tillige kan bo paa Skolen.

H. RASMUSSEN & SØN, CEMENTVAREFABRIK, Harndrup

Ovennævnte Firma er oprettet i 1921. A. Rasmussen kom dette Aar hjem efter nogle Aars Ophold i Norge, hvor han havde sat sig ind i Cementvarefabrikation og i Kompagni med Faderen begyndte han nu med Fremstilling af Cementmursten. Den første Tid var der kun Beskæftigelse til 2 Mand, medens der nu til Stadighed beskæftiges ca. 10 Personer. Man vil derfor forstaa, at Fabriken i Løbet af disse relativt faa Aar har haft en meget stor Fremgang.

Det blev ret hurtigt nødvendigt at udvide Fabrikationen til ogsaa at omfatte Tagsten og i 1923 anskaffedes Rørstampemaskiner. Fabriken er saaledes leveringsdygtig i alle gangbare Rør-Størrelser og som Medlem af „Dansk Cementvareindustri“ er den underkastet den af Organisationen forordnede Garantiprøve (det kendte trekantede Garantimærke). Naar Fabriken nu har en saa stor Om sætning som Tilfældet er og nyder det bedste Renommé, skyldes det sikkert i første Række den dygtige Ledelse og det store Lager, der bevirker, at man til Stadighed er leveringsdygtig i alle gængse Varer og kan garantere for vellagrede, gode Kvaliteter.

Blandt de mange store Leverancer, Virksomheden i de forløbne Aar har haft, kan bl. a. nævnes Leverancen af Rør til Firmaet Monberg og Thorsen til Brug ved Færdselsvejen ved Lillebæltsbroen og sammen med Nr. Aaby Cementvarefabrik Rørleverancen til Amtsvejen gennem Gelsted. Ligeledes bør nævnes en stor Leverance af spidsbundne Kloakrør til Ingeniør Knudsens Jorder ved Hjaltese. Det mindste af saadanne Rør vejer ikke mindre end ca. 1000 kg.

Sideløbende med Rørfremstillingen fremstilles stadig Cementmursten og -tagsten af den hollandske Model.

HANS RASMUSSEN, Hudevad pr. Aarslev

En af Midtfnys utvivlsomt største Virksomheder indenfor sit specielle Felt er Smedemester Hans Rasmussens Radiatorfabrik i Hudevad. Dens Oprindelse skriver sig tilbage til en almindelig Landsbysmedie, der grundlagdes i Aaret 1871 af den nuværende Indehavers Fader, Smedemester Hans Rasmussen. Sønnen har saaledes ført mere end Navnet videre. Han fulgte i sin Faders Haandværk og overtog for egen Regning den gamle Smedie i 1909. Denne var udelukkende baseret paa det i en Landsbysmedie forefaldende Arbejde og blev drevet i den traditionelle Aand. I denne Smedie har imidlertid adskillige Mesterværker set Dagens Lys i Aarenes Løb, thi foruden at være en dygtig Fagmand ved Ambolten er Hans Rasmussen jun. ogsaa en Kunstner paa alt, hvad der kommer ind under Begrebet Smedekunst, hvorved her forstaas Kunsthaandværk. Gittere, Porte, Lysekroner og Alterskranker udført i Smedejern er skabt i stort Tal under Hans Rasmussens dygtige Hænder og findes nu rundt om i en Række danske Kirker — et smukt og slaaende Vidnesbyrd om den høje Standard en dansk Landhaandværker kan naa op til gennem stadig Opøven af det finere Arbejde, Pusleriet, indenfor et enkelt Fag. Et af de største Arbejder, der er udgaaet fra Smedien i Hudevad er den pragtfulde Smedejernsbrønd, der indtil for faa Aar siden var opstillet i „Brønden“ paa Grand Hotel i Odense. Den er en Seværdighed af Rang.

Hovedvirksomheden i Hudevad er imidlertid koncentreret om Fabrikation af Radiatorer, der under Navnene „Skjold“ og „Gejser“ har vundet en sikker Plads paa det danske Marked indenfor Sanitetsbranchen og nu forhandles over hele Landet. Denne Fabrikation gik man over til i 1929, og at Forsøget lykkedes, viser den Omstændighed, at Fabriken nu daglig beskæftiger 35 Mand.

De oprindelige Bygninger er blevet udvidet og moderniseret efterhaanden, som den stedfundne Udvikling har gjort Udvidelser nødvendig, og der er ligeledes installeret en Række tekniske Forbedringer paa det rent maskinelle Omraade.

Smedemester Hans Rasmussen har iøvrigt ogsaa paa andre Felter ydet en Indsats, bl. a. som Opfinder af et saare simpelt, men effektivt Apparat til Opvarmning af Vand.

AKTIESELSKABET SVENDBORG TRÆLASTHANDEL, Svendborg

Blandt de Virksomheder, der i særlig Grad sætter Præg paa Svendborg By, maa i første Række nævnes A/S Svendborg Trælasthandel, hvis Oprindelse var en Sammenslutning i Aaret 1900 mellem de to Forretninger Poul von d. Hudes og Petersen & Jensens Trælastforretninger.

I Aarene siden 1900 har Forretningen været i fortsat Udvikling, og det har

nu en betydelig og anerkendt Position indenfor Trælasthandlerne paa Fyn og omliggende Øer. Virksomheden, der er beliggende ved Nordre Havn, raader her over et Pladsareal paa ca. 20,000 Kvadratalen, hvoraf ca. 15,000 er under Tag.

Firmaet har eget elektrisk Savværk med moderne Maskiner, og fornylig er der indrettet 2 moderne Tørrestuer, hvor Træet tørres efter de nyeste og bedste Principper.

Firmaet driver en omfattende Forretning med Trælast og alle Bygningsartikler, med stadig forøget Omsætning gennem Aarene særlig til Haandværkerne i Svendborg og Opland, hvor Firmaet tillige har Eneforhandling af det anerkendte Fabrikat „Masonite“.

Denne omfattende Bedrift, der i Byggesæsonen beskæftiger ca. 25 Mand, ledes siden 1. Juni 1920 af Direktør P. Enevoldsen.

A/S ROBERT ZEBITZ & CO., Odense

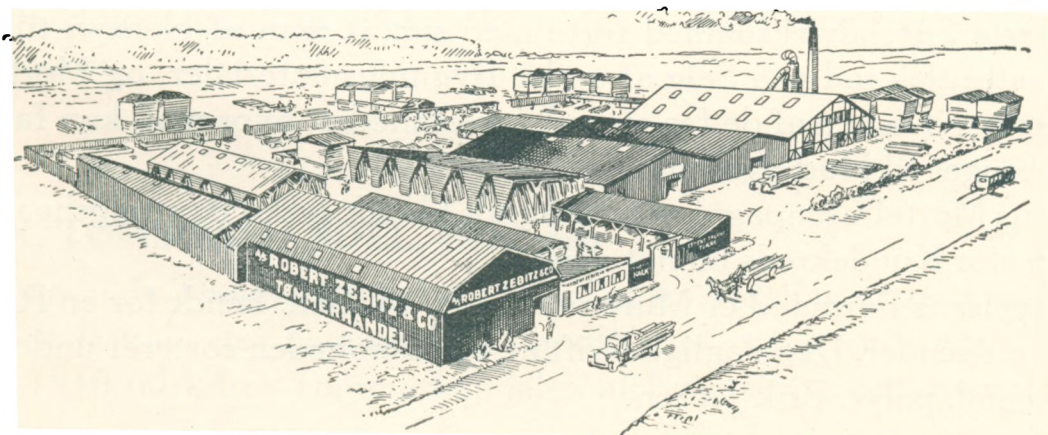
Der er mange Firmaer paa Fyn, hvis Historie kan føres langt længere tilbage i Tiden, end Tilfældet er med A/S Robert Zebitz & Co., men til Gengæld faa, der har haft en saa hurtig og enorm Udvikling.

Firmaet, der har Domicil paa Kanalvejen umiddelbart ved Odense Havn, er grundlagt af dets nuværende Direktør, Robert Zebitz, den 26. Marts 1927. Der begyndtes smaat, men nu beskæftiger man 40—50 Personer og har en aarlig Omsætning paa rundt regnet en Million Kroner.

Virksomheden fører alt i Trælast og Bygningsartikler og har eget moderne Sav- og Høvleværk, der er indrettet med tidssvarende Maskiner. Det store Bygningskompleks, hvori Firmaet har til Huse, og som ejes af dette, er opført ved Starten i 1927 og udvidet i 1931.

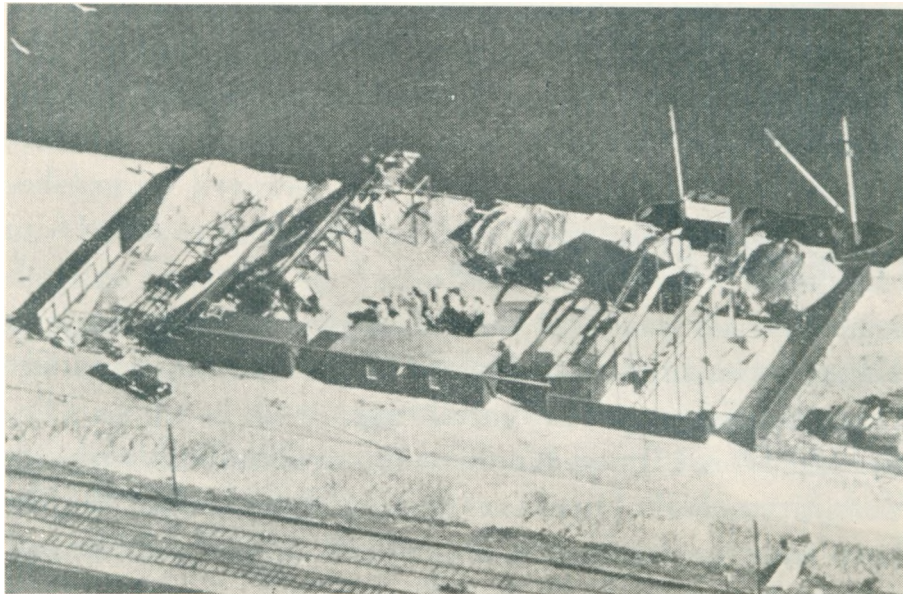
Som nævnt er Robert Zebitz Direktør for Aktieselskabet, hvis Bestyrelse iøvrigt bestaar af Grosserer Aage Schou, København, Viceinspektør S. Aa. Kjær, Horsens, og Sagfører Folmar Hansen, Odense, med sidstnævnte som Formand.

Direktør Robert Zebitz er født i Grenaa den 6. November 1895.

AARHUS MØRTEL COMPAGNI, Aarhus

Til de mest kendte Virksomheder indenfor den nye Industrigren — Mørtel-fabrikationen — hører Aarhus Mørtel Compagni. Det stiftedes som Aktieselskab i Aaret 1924 — i en Periode, da gode Konjunkturer lovede en lønnende Afsætning af Bygningsmaterialer. De senere Aars hektiske Byggeri sammen med saavel Bygherrers som Haandværkeres stigende Krav om en ensartet, maskinblan-

det Kalkmørtel har givet Firmaet Lejlighed til stadig at sætte ind paa nye Omraader.

Som Specialvirksomhed betragtet var Mørtelcompagniet en af de første her i Landet, der optog denne nye Branche, og Firmaet har gennem Aarene, særlig ved den for nylig foretagne Flytning af Fabriken, maattet foretage den ene Ud-delse efter den anden for at imødekomme det stadig voksende Krav til Fabrikens Ydeevne.

I Øjeblikket raader Firmaet over eget Skib, eget Kalkværk og egne Rallejer.

Firmaets Specialvirksomhed førte med sig, at man af Hensyn til Kunderne ogsaa maatte slaa ind paa Salg af andre Bygningsmaterialer, og Mørtelcompagniet er derfor i Dag en af de faa store Virksomheder, hvor man kan faa alt, hvad der skal bruges til Husbygningen.

Aarhus Mørtel Compagni er især kendt blandt jyske Bygningshaandværkere og har en stor Kundekreds blandt disse.

Bestyrelsens Formand er Murermester N. M. Bak, kendt for en Række store Byggeforetagender. Den daglige Drift af Virksomheden sorterer under Direktør, Ingeniør cand. polyt. Erik Jensen.

A/S AUNING SAVVÆRK OG TØMMERHANDEL, Auning

Den 1. Januar 1931 stiftedes A/S Auning Savværk og Tømmerhandel, og under samme Dato blev den nuværende Forretningsfører, R. Nielsen knyttet til Virksomheden som Leder af den daglige Drift. I de forholdsvis faa Aar, der er forløbet siden Starten, har Forretningen gennemgaaet en rask Udvikling, der har betydet øget Beskæftigelse paa alle Punkter indenfor de Brancher, som man stadig har Berøring med. I Øjeblikket beskæftiger den daglige Virksomhed op mod en Snes Mand. I Tømmerhandelen forhandles der alt indenfor Trælast som Helhed og Bygningsartikler, mens man paa Savværket har koncentreret sig fortrinsvis om Opskæring af dansk Bygningstømmer. I Auning og Omegn har Firmaet erhvervet en stor og god Kundekreds blandt By- og Landhaandværkere, der her kan foretage alle deres Indkøb m. H. t. Tømmer og Bygningsmaterialer og dermed beslægtede Artikler.

HANS BANKS EFTERFØLGERE, Skern

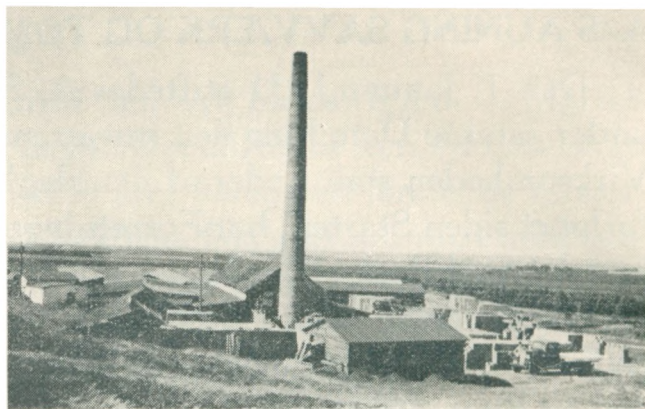
I Aaret 1883 grundlagdes den Bank'ske Trælast- og Tømmerhandel i Skern af Hans Bank, der fra Starten baserede Forretningen paa Handel med Tømmer og Trælast samt Korn. Kornhandelen er dog senere nedlagt, og er i Stedet erstatet af en Brændselsforretning samt et Støbegodslager. Disse tre Afdelinger drives nu i intimt Samarbejde. Grundlæggeren oparbejdede i Aarenes Løb Forretningen til en anset og grundfæstet Position, og denne bevarer Firmaet fortsat. Dets nuværende Leder er Direktør Holger Bank, der overtog den daglige Ledelse den 1. Maj 1932, og fortsætter Virksomheden efter de tidligere optrukne Linier. Tyngdepunktet ligger stadig i Tømmerhandelen, men ogsaa Afdelingen for Støbegods og Bygningsartikler har været i Vækst, og de oprindelige Lagerbygninger, der opførtes ved Firmaets Start i 1883, har været Genstand for flere Udvidelser, efterhaanden som denne Trivsel har fordret det.

Direktør Holger Bank er født i Skern den 1. April 1899 og er uddannet i Trælastbranchen.

C. BENDIX, TØMMERHANDEL, Holstebro

Den nuværende Tømmerhandel var i sin Tid en Afdeling under Firmaet C. & J. Schou, der drev en stor gammeldags Landhandel, omfattende ogsaa Korn og Kolonial. I 1910 udskiltes Tømmerhandelen af Firmaet og den overtoges da af

den nuværende Indehaver, Tømmerhandler C. Bendix. Han satte alle Kræfter ind paa at drive Forretningen i Vejret, og hans Bestræbelser er lykkedes i den Grad, at han nu har en af Byens førende og mest velforsynede Forretninger indenfor de Brancher, han excellerer i. Under hans Ledelse har der været Fremgang paa alle Omraader indenfor den daglige Virksomhed. Forretningen omfatter foruden Handel med Trælast ogsaa Salg af diverse Artikler indenfor Bygningsbranchen. Sideløbende med Firmaet i Holstebro driver C. Bendix tillige Fladmoose Teglværk, som han har været Eneindehaver af siden 1919. Ialt er der i Firmaet Beskæftigelse til ca. 20 Mand. I de senere Aar har Lokalteterne været Genstand for flere Udvidelser, ligesom Pladsen er udvidet ved Køb af tilliggende Arealer, og endvidere har C. Bendix, der er Næstformand i Bestyrelsen for Holstebro Bank, købt en Del af det tidligere Svineslagteris Lokaler, som nu anvendes til Lager.

BRANDE TRÆLASTHANDEL A/S, Brande

Som Aktieselskab betragtet er Brande Trælasthandel Familieaktieselskab. Dets Stiftere er Købmand Søren Jakob Nielsen, Tarm, Købmand Julius Bødker Nielsen, Tarm, og Lærer Severin Zielsdorff, Esbjerg. Firmaet begyndte sin Virksomhed i Aaret 1922, og samme Aar ansattes den nuværende Leder, Viggo Nielsen, der er født den 30. April 1889, som administrerende Direktør.

Firmaet har siden Starten erhvervet sig en smuk Position i Brande og Omegn og i Aarenes Løb knyttet en fast og god Kundekreds af Haandværkere indenfor Byggefagene til sig. Forretningen ledes efter sunde Principper, og ikke mindst disse har deres store Andel i den stadige Fremgang i Omsætningen.

Indenfor det lokale Omraade, som er Forretningens naturlige Virkefelt, er Trælasthandelen den største og mest velforsynede med alle Artikler, der kan henføres under Bygningsmaterialer m. m.

BØGILD TEGLVÆRK, VED F. FRANDSEN, Lysbro pr. Silkeborg

Bøgild Teglværk hørte oprindeligt under Gaarden Vindingdal, og det har siden 1837 været i en og samme Families Eje. I Aaret 1897 ombyggedes og moderniseredes Værket og samtidig opførtes den nuværende Ringovn, der har en Kapacitet paa 6000 Sten pr. Kammer, hvoraf der er ialt 18. Der fremstilles haand- og maskinstrøgne Sten og den aarlige Produktion ligger omkring $2\frac{1}{2}$ Million. Desuden fabrikkerer man Drænrør i de autoriserede Dimensioner indtil 8". Teglværket, der er det største i stor Omkreds i privat Eje, beskæftiger i Sæsonen op til 25 Mand, og det har et Jordtilliggende paa 25 Tdr. Land med Rødder og Blaaler.

Den nuværende Indehaver, Frands Frandsen, er født i Balle den 5. Februar 1888. Han har faaet sin fagmæssige Uddannelse indenfor Teglværksindustrien hos sin Svigerfader, den tidligere Indehaver af Teglværket, Thomas Rask, efter hvem Frandsen i 1921 overtog den snart hundredeaarige Virksomhed, som nu ledes efter moderne Principper og som har erhvervet en stor og omfattende Kundekreds blandt Byggeindustriens førende Mænd i Midtjylland.

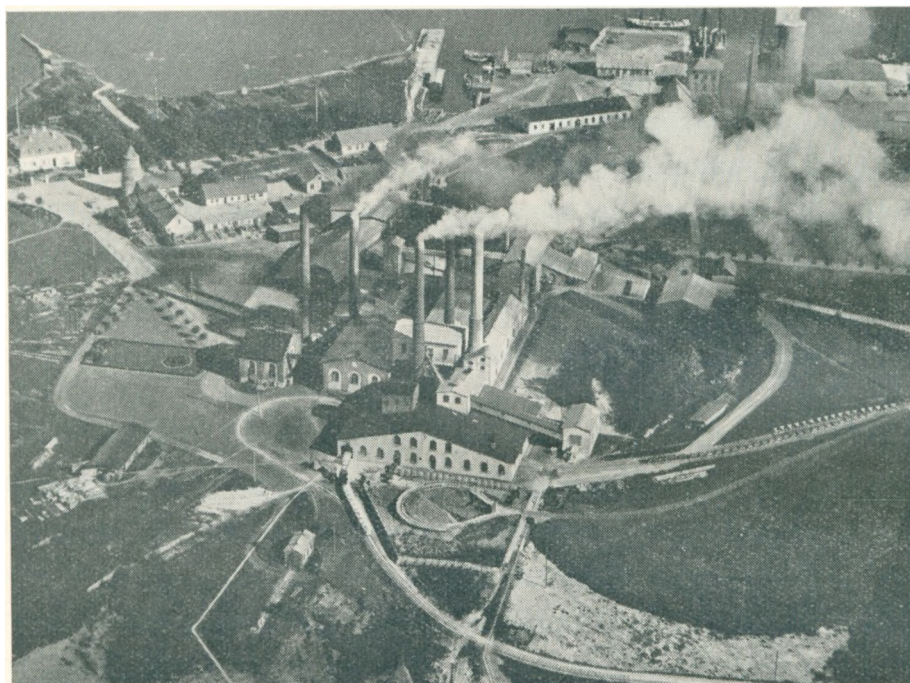
CEMENTFABRIKEN „DANIA“, AKTIESELSKAB, Mariager

De første større danske Cementfabriker anlagdes ved Mariager Fjord, hvor de naturlige Betingelser med Hensyn til Raamaterialer var saa ideelle som vel muligt, og her grundlagdes Cementfabriken „Dania“ som Aktieselskab den 7. Oktober 1886. Fabriken rejstes paa dansk Initiativ og for danske Penge af virksomme Mænd, der forstod, at her laa en Chance for en virkelig dansk Storindustri, udelukkende baseret paa Udnyttelse af de Naturrigdomme, der her fandtes i saa at sige uudtømmelige Mængder. Produktet blev den danske Portland-Cement, der senere har gaaet sin Sejrs gang over hele Verden. Portland-Cementen, der er Kridt og Ler samarbejdet i de rette Forhold og i Overensstemmelse med Videnskabens og Teknikens Forskrifter, har haft sin store Andel i, at Cement har faaet den uhyre Anvendelse, som vi kender i vore Dage, og som har bevirket et mægtigt Opsving indenfor den danske Cementindustri. Denne har dog haft store Vanskeligheder at kæmpe imod, og det var ingenlunde nogen lukrativ Forretning at fremstille Cement i de første Aar, da man ikke alene maatte slaas med Anlæggets tekniske Ufuldkommenhed, men ogsaa tage Kampen op med udenlandske Cementfabrikers Konkurrence paa det danske Marked.

„Dania“s Produktion beløb sig for det første Aars Vedkommende kun til 50,000 Tdr. Cement, mens man nu er oppe paa en aarlig Produktion, der omfatter 500,000 Tdr. Mellem disse to Tal ligger en rivende teknisk Udvikling og intet

mindre end en Revolution indenfor de Principer, der er gældende for selve Fremstillingen. Cementfabrikation er nemlig nu i lige Grad afhængig af Teknik og Videnskab. Den første betinger Produktets fine Kvalitet, Standard-Varen, og denne er igen Resultatet af de Erfaringer, som man i Aarenes Løb har indhøstet i Praksis og gennem den Kontrol, som Fabrikens eget Laboratorium stadig underkaster Fabrikatet.

„Dania“ har til enhver Tid bestræbt sig for at være paa Højde med Udviklingen paa ethvert Felt, der tangerer Cementindustrien, og for at være fuldt paa Højde med tilsvarende Fabrikers bedste Produktion. Her ligger for Forbrugerne

den store Garanti for, at man i Fabrikationen ikke skyer noget Middel for at frembringe et saa fyldestgørende Produkt, som skabes gennem en rationel Industri, og hvad dette angaar er „Dania“s Produkter fuldt betryggende, hvilket ogsaa det stadig stigende Forbrug understreger.

I „Dania“s første Bestyrelse havde følgende kendte Mænd Sæde: Etatsraaderne N. Andersen og Monberg, Generalkonsul Heckscher og Gross. F. D. Matzen, mens den første Direktion bestod af Direktørerne Kaptajn Lohff og Peter Møller. Den nuværende Bestyrelse bestaar af Ingeniør Gunnar Larsen, Direktør A. Boeck-Hansen, Godsejer Holger Stenbjørn og Ingeniør Ax. Monberg.

Direktør E. Boeck-Hansen var ledende Ingeniør paa „Dania“ fra 1919 til 1931, da han blev Direktør. I 1933 indtraadte Ingeniør Harry Schrøder i Direktionen. Direktørerne forestaar samtidig Ledelsen af „Kongsdal“ Cementfabrik, der oprettedes i 1907.

Direktør E. Boeck-Hansen, der er født den 25. September 1882, er Formand for den lokale Arbejdsgiverforening, Medlem af Bestyrelsen for: Dansk Cement Central, Foreningen af danske Cementfabrikker og Sammenslutningen af industrielle Reparationsværksteder samt Formand for: Foreningen af Arbejdsgivere, der beskæftiger Medlemmer af Maskinmesterforeningen og for Landsforeningen „Frie Erhvervs Værn“. Desuden er Direktøren Medlem af Dansk Ingeniørforenings Hovedbestyrelse og Medlem af Hobro-Mariager fælles Havneudvalg. Endelig skal nævnes, at Direktøren er Suppleant til 6. Landstingskreds og siden Valget 22. Oktober 1935 Medlem af Folketinget.

CEMENTVARE-FABRIKEN ORANJE, Holstebro

Blandt danske Cementstøberier og Cementvarefabriker indtager Fabrikken Oranje i Holstebro en af de førende Pladser, og den er ogsaa en af de første, der optog fabrikmæssig Fremstilling af Cementvarer. Fabrikken grundlagdes i Aaret 1898 af Murermester Hans Nielsen, der i 1923 overdrog den til den nuværende Indehaver, Fabrikant Iver Schou. Fabrikantens Gerning har altid været knyttet til denne Virksomhed, idet han var knyttet til denne som Arbejdsmand fra dens Start. Han har imidlertid arbejdet sig støt og roligt i Vejret, indtil han i 1923 kunde overtage Fabriken for egen Regning. Iver Schou, der er født den 26. Marts 1876, har takket være sin Dygtighed som Fagmand med stort Held drevet Fabrikken frem til dens nuværende Position og samtidig øget dens Produktion, saa den foruden Fremstilling af Tagsten og Rør omfatter Fabrikation af alt indenfor Cementindustrien. Fabriken beskæftiger i Øjeblikket op til 14 Mand normalt.

CHRISTIANSLUND TEGL- & KALKVÆRK, Odder

Det var Gaarden „Christianslund“, der i Aaret 1891 lod det nuværende Teglværk opføre. Man byggede en Ringovn og drev Værket indtil 1897, da det overtoges af Bankdirektør H. Sommer, den nuværende Indehavers Fader. H. Sommer gjorde en fortjenstfuld Indsats for at drive Teglværket i Vejret, og hans Bestræbelser kronedes med Held. Aar for Aar foretog han Udvidelser og Moderniseringer af det oprindelige Anlæg, ligesom han øgede Produktionen og derigennem Omsætningen. Det skyldes først og fremmest hans energiske Arbejde, at Teglværket har faaet saa grundfæstet en Position paa Egnen, som det har. Til Teglværket hører stadig Gaarden „Christianslund“, der har et Jordtilliggende paa 108 Tdr. Land, som drives af Indehaveren som Agerland. Desuden

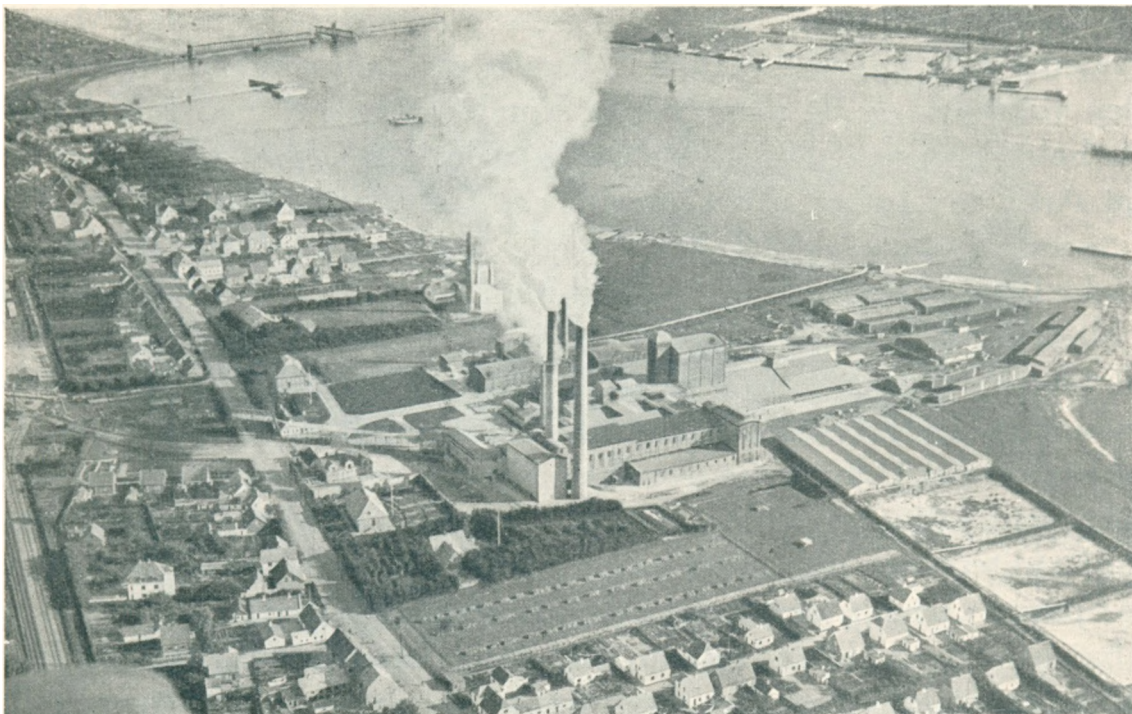
ligger der i Værkets umiddelbare Nærhed flere Ler- og Grusgrave, hvorfra en væsentlig Del af alle Raaprodukter opgraves. Værkets øjeblikkelige Produktion ligger paa omkring 3 Millioner Sten og Drænrør pr. Aar, men desuden drives der i Forbindelse med den øvrige Virksomhed et Cementstøberi, hvor man fremstiller en Masse Cementvarer.

Teglværksejer Bendt E. H. Sommer, der er født i Odder den 29. Maj 1891, er uddannet ved Landbrug og indenfor Teglværksindustrien. Han overtog Virksomheden efter sin Fader i 1932 og beskæftiger nu i denne fra 20—33 Mand.

DANSK ANDELS CEMENTFABRIK, Lindholm, Nørre Sundby

Paa det Tidspunkt, da man ivrigst drøftede Oprettelsen af en Andels Cementfabrik ved Limfjorden, laa der allerede 3 Fabriker deroppe, og det var netop disse Fabrikers Tilstedeværelse, der gav Stødet til, at Andelsfolkene og i første Omgang danske Cementmurstens- og Cementvarefabrikanter besluttede at rejse deres egen Fabrik. De tre daværende Cementfabriker arbejdede nemlig sammen paa et meget intimt Grundlag, og denne stærke indbyrdes Stilling gav dem en betydelig Position udadtil, saaledes at de saa sig i Stand til at diktere Cementprisen paa Hjemmemarkedet efter eget Forgodtbefindende. Medlemmerne af den danske Cementvareindustri vilde have Rabat paa de slet ikke ubetydelige Mængder Cement, man aftog fra de store nordjyske Fabriker i Aarets Løb, og da disse kategorisk afviste denne Anmodning sluttede man sig sammen i faglige Organisationer. Man vilde gøre sig uafhængig af „Cementringen“, og ret naturligt opstod da Tanken om at bygge en ny Fabrik, der kunde forsyne denne Gruppe Forbrugere med Cement til rimelige Priser. Det var omkring 1907—08. Der skulde imidlertid gaa henved 5 Aar før Andels Cement Fabriken blev sat i Drift. De mellemliggende Aar var præget af stadige „Fejder“ mellem de store Cementfabriker og de utilfredse Forbrugere, der som Følge af et Sammenspil af forskellige Forhold ikke turde anlægge en ny Fabrik.

Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, der ligeledes i flere Aar havde paatænkt at bygge sin egen Cementfabrik, sluttede imidlertid en 5aarig Kontrakt med Cementfabrikerne, hvori de forpligtede sig i dette Tidsrum til ikke at bygge nogen ny Cementfabrik. Samme Dag, som Kontrakten blev underskrevet, forhøjede Cementfabrikerne Prisen pr. Tønde med 50 Øre og udsendte trykte Meddelelser om, at disse Penge ikke skulde tilfalde de enkelte Cementfabriker, men samles til en Kampfond til Imødegaelse af mulig fremtidig Konkurrence. Denne Erklæring, der skabte Utilfredshed hos Cementforbrugerne over hele Landet, gav Stødet til Stiftelsen af Dansk Andels Cementfabrik. Cementvarefabri-

kanter, Entreprenører, Murermestre o. fl. slog sig sammen med Brugsforeninger og Indkøbsforeninger og i Spidsen for Byggebevægelsen kom den landskendte dygtige Direktør, Andelsmanden Anders Nielsen, Svejstrup Østergaard, der tog Sagen i sin Haand gennem Jydsk Andels Foderstofforening. Man iværksatte en Tegning af Forbrug med Købepligt og af Garantikapital, og paa et Møde i Fredericia den 8. September 1911 besluttede man at rejse Fabriken. Den stiftende Generalforsamling holdtes i samme By den 10. November s. A., og da var der tegnet 297 Andelsforeninger og 100 enkelte Andelshavere (Cementvarefabrikanter, Entreprenører og Murermestre), en samlet Garantikapital paa ca. 250,000 Kr. og et aarligt Forbrug paa 150,000 Tdr. Cement.

Trods megen ydre Modstand og trods svære Vanskeligheder af økonomisk Natur blev Planen realiseret. Fabriken opførtes i Lindholm, tæt udenfor Nørresundby, og der staar Fabriken nu med sine slanke Skorstene og med sin høje Silo som et af Andelsbevægelsens smukkeste Skud og som et levende Vidnesbyrd om Initiativ og Sammenhold. Store Vanskeligheder i mange forskellige Retninger har man overvundet, og en mægtig Modstand maatte brydes, før Sagen kunde føres til Sejr.

Omkring Juli—August 1913 begyndte man Udleveringen af Cement. Man kunde kun fremstille 1000 Tdr. i Døgnet, det tekniske Anlæg var i det hele taget ret beskedent. Saa kom Processen mellem Cementringen og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, der bevirkede at Fabriken maatte standse indtil 1917, de unormale Prisforhold under Krigen, lutter Modgang for det unge Fore-

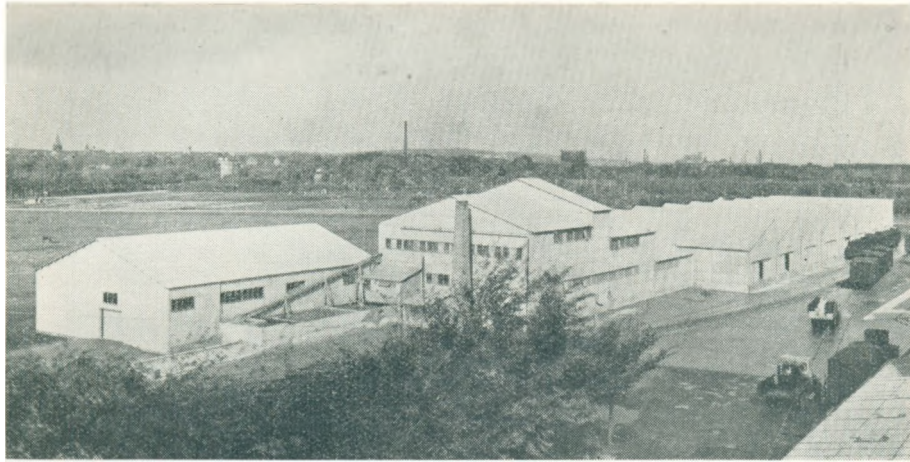

tagende. Endelig kom man i Gang, Udvidelse fulgte paa Udvidelse. Maskinanlægget udvidedes med nye Installationer, Kraft- og Dampanlægget ligeledes, Efterspørgslen voksede, og da man endelig kunde sætte ind med fuld Kraft, nedbrændte hele Fabriken i 1923. Det lykkedes imidlertid Ledelsen efter et meget ihærdigt Arbejde i Løbet af 6 Uger atter at faa genoptaget Driften, siden har D.A.C. været i konstant Udvikling, saaledes at den nu indtager Andenpladsen i den danske Cementindustri Eliteklasse. Man har paa ethvert Omraade taget de nyeste Maskiner og Hjælpemidler i sin Tjeneste og Haand i Haand med Tekniken arbejder Fabrikens eget Laboratorium, hvor man foretager de videnskabelige Undersøgelser, der har saa stor Betydning for Cementtilvirkning. D.A.C.s Cement har vundet Udbredelse over hele Kloden og gør paa mangfoldig Maade sin Nytte i den praktiske Verden. Varemærket: Den stærke, jyske Hingst, er Garanti for Kvaliteten, og det findes baade paa den almindelige Cement og paa Fabrikens Special-Cement, der under det indregistrerede Navn „Incor“ har vundet Indpas baade i Ind- og Udland og som overalt har bestaaet sin Prøve m. H. t. Godhed, Styrke og Holdbarhed. Fra det store, højmoderne og tidssvarende Fabrikskompleks ved Limfjorden, hvor man nu fremstiller over 1 Million Tønder Cement om Aaret, spredes dette danske Produkt over den ganske Jord, og til Konsignationslagre rundt om i Danmark, hvorfra Salget paa Hjemmemarkedet finder Sted.

DANSK ETERNIT FABRIK A/S, Aalborg

Et Materiale, der i Løbet af de senere Aar har fundet Anvendelse paa mangfoldige Omraader indenfor den moderne Byggeindustri, er Eternit. Med Eternit forstaas en særegen Kunststen, der opfandtes af Østrigeren Ludvig Hatschek i Slutningen af forrige Aarhundrede. Materialet bestaar af Asbest og Portland-Cement, evt. med Tilsætning af Farvestof, som efter passende Opblanding presses i Form paa lignende Maade som Papirmassen i en Papirmaskine, hvorefter Eternit'en udskæres i Plader. Skiferne underkastes et betydeligt Tryk og hærdner derefter under Oplagring i 3 à 4 Maaneder. Ved denne Behandling opnaar Materialet en overordentlig stor Haardhed, samtidig med at det bevarer sin Elasticitet og kan bearbejdes paa samme Maade som Træ.

Herhjemme blev rationel Fremstilling af Eternit taget op af Dansk Eternit Fabrik, der grundlagdes som Aktieselskab, hjemmehørende i Aalborg, i 1928. Der har siden Starten været arbejdet i moderne Aand og Tempo paa Fabriken, og hvad Materialet angaar, var der snart tilvejebragt saa gode Resultater, at Eternit'ens Plads blandt moderne Bygningsmaterialer var i første Række. Produktionen har været i stærk Stigning, og Materialets Kvalitet er stadig blevet forbedret

gennem de i Aarenes Løb ad praktisk og teoretisk Vej indhøstede Erfaringer. Fabriken beskæftiger efter den store Udvidelse i Efteraaret 1934, da der anlagdes en tip-top moderne Fabrik ved Siden af den oprindelige, imellem 120—130 Personer, idet den sidste Udvidelse medførte en Forøgelse af Beskæftigelsesantallet paa ca. 50 Mand. Den nye Fabrik sattes i Drift den 15. Februar 1935 og er indrettet med den mest moderne Teknik.

Eternit'ens Egenskaber, stor Styrke, Ildfasthed, Isolationsevne, Vandtæthed og Lethed, frembyder utallige Anvendelsesmuligheder af Materialet. Størst Anvendelse finder Eternit'en som Bølgeplader og Skifer, idet Bølgepladerne særlig anvendes til Tagbeklædning paa Landbrugsbygninger og til Lager- og Fabriksbygninger etc., og Skiferne til Tagbeklædning paa Villaer og Etageejendomme, hvor de iøvrigt ogsaa ofte anvendes til Mansardbeklædning. Desuden fremstilles Eternit'en som plane Beklædningsplader, der i de sidste Aar har naaet overordentlig stor Udbredelse og fortrinsvis anvendes til Vægbeklædning ved Lager- og Fabriksbygninger, Beboelseshuse, Altan-Fyldinger, Dørfyldinger, Solbænke, Facadebeklædninger m. m.

V. DARLING, VÆRKTØJS-LAGER, Viborg

Den nuværende kendte Special-Forretning, der under ovenstaaende Navn er kendt langt ud over Viborg Bys Grænser, etableredes i Aaret 1922 af Købmand V. Darling, der i det svundne Aaremaal takket være et energisk personligt Arbejde har drevet sin Forretning frem i første Række og efterhaanden har faaet hele Handelen med Værktøj og Bygningsbeslag, hvoraf man til enhver Tid fører et alsidigt Udvalg, til Byens Haandværkere og andre, som paa den ene eller anden Maade har Tilknytning til Byggeindustrien. Forretningen er beliggende i Vestergade 3, hvor man har haft Lokaler siden Starten i 1922.

DEN JYDSKE TRÆLASTIMPORT A/S, Randers

Firmaet, der i Aaret 1928 overgik til Aktieselskab med Direktør Ludv. Madsen som Leder af den daglige Virksomhed, har i de forløbne Aar oparbejdet en ret omfattende Forretning, der er i fortsat Udvikling, hvilket de sidste Aars Trivsel tilfulde har bevist. Man har siden Starten lagt an paa direkte Handel med Byens og Oplandets Bygningshaandværkere og tæller nu en stor Kundekreds blandt disse. Virksomheden omfatter Handel med og Import af Trælast og desuden raader man over et stort og velassorteret Lager af Bygningsartikler.

Siden 1933 har Firmaet været ledet af Ludv. Madsen i Forening med Direktør J. Fenger.

EGTVED TRÆLASTHANDEL, Egtved

Da Tømmerhandler N. B. Thygesen i 1923 overtog Egtved Trælasthandel, som grundlagdes for en Aarrække tilbage, var Omsætningen ret beskedent, men under Thygesens energiske Ledelse er den nu drevet betydeligt frem, og selv om der senere er oprettet endnu en Tømmerhandel i Egtved, klarer man sig smukt i Konkurrencen, ligesom den Kundekreds, man engang har erhvervet, stadig holder fast ved det gamle Firma. N. B. Thygesen, der driver eget Savværk, hvor der opskæres Bygningstømmer, Lægter etc., har desuden siden udvidet Virksomheden med et Cementstøberi, hvor der fremstilles baade Tagsten, Mursten og Brøndrør. Endelig kan det nævnes, at N. B. Thygesen har Udsalg af Støbegods fra Hess' Fabriker i Vejle. Da han saaledes fører et stort Lager af Bygningsartikler indenfor forskellige Varegrupper og til enhver Tid er leveringsdygtig, ligger det i Sagens Natur, at Byens og Omegnens Haandværkere fortrinsvis køber i Egtved Trælasthandel.

MARTIN FISCHERS TRÆLASTHANDEL, Viborg

Firmaet er grundlagt i 1860 af Martin Fischer (f. 1837, d. 1892), og blev efter hans Død overtaget af Sønnen, Martin Fischer (f. 1868), der i 1908 optog Holger Friis Fischer (f. 1880) som Kompagnon.

Forretningen omfattede oprindeligt Kolonial, Korn og Trælast m. m., men specialiseredes fra 1898 til kun at omfatte Trælast- og Bygningsartikler.

Martin Fischer bor nu i København, og Holger Fischer har fra 1908 haft Ledelsen.

I 1917 erhvervedes et stort Grundareal i den sydlige Bydel, hvor der anlagdes en ny Tømmerplads med store, moderne Lagerrum. Der handles med Trælast, Portland-Cement, Hess' Støbegods og Bygningsartikler. Desuden har Firmaet Repræsentation for A/S Stendalgaard & Frederiks Savværker.

Gennem dets 75-aarige Bestaaen har Firmaet ikke mindst lagt Vægt paa og sat Pris paa Samhandelen med Landhaandværkere og Landboere.

Holger Fischer har i en 4-aarig Periode siddet i Byens Raad og er Medlem af en Række Bestyrelser og Repræsentantskaber.

FREDERICIA KALK- & MØRTELVÆRK, Fredericia

Det i Fredericia By og Opland kendte Kalk- og Mørtelværk, der er beliggende ved den for en saadan Virksomhed saa ideale Plads, nemlig ved Havnen, blev i sin Tid drevet af Firmaet C. W. Loehrs Saltimport, som efter at have ledet det i en længere Aarrække i 1929 afstod det til A/S Faxe Kalkbrud. Aaret efter ansattes den nuværende Indehaver, C. R. Helwigh, i Firmaet som Forretningsfører, og han overtog den 1. Januar 1933 Virksomheden for egen Regning.

A/S Faxe Kalkbrud drev udelukkende Handel med Kalk, men efter at Helwigh havde overtaget Firmaet, slog han ogsaa ind paa Fabrikation af Mørtel. Han anlagde et moderne Mørtelværk, og dette Materiales stedse større Anvendelse indenfor Byggeindustrien har medført en stærk Udvikling indenfor denne Del af Firmaet. Omsætningen er i de forløbne Aar drevet betydeligt i Vejret, og samtidig har man til Forretningen knyttet en fast Kundekreds blandt Byens og Omegnens Bygmestre.

Værket, der er i stadig Fremgang, drives med Kalkbrænding og Mørtelfabrikation, og endvidere forhandler man tilsvarende Produkter fra Faxe Kalkbrud.

C. R. Helwigh, der er født den 24. Marts 1893 i Faxe Ladeplads, er oprindelig uddannet ved Forstvæsenet, har senere været i Ø. K.s Tjeneste paa Malakka og senere 5 Aar Plantør for Hedeselskabet.

GIVE TRÆLASTHANDEL, VED A. C. NIELSEN, Give

Trælasthandelen i Give er af ældre Dato. Den grundlagdes i Aaret 1898 af Tømmerhandler J. Nielsen, som var Indehaver af Firmaet til den 3. Juli 1919, i hvilket Tidsrum han drev det for egen Regning, men derefter overgik det til Aktieselskab med den nuværende Indehaver A. C. Nielsen som Leder af Firmaets daglige Drift. Han fungerede som Direktør til den 15. August 1928, da han overtog Virksomheden som Eneindehaver og siden har han drevet Forretningen paa den oprindelige Basis. Trælasthandler Axel C. Nielsen, der tager personlig Del i Driften, har bag sig en alsidig og grundig Uddannelse. Han har saaledes i 12 Aar været Forvalter paa Tørring Trælasthandel og kom derfra til Aarhus Trælasthandel i 1917. Her var han ansat indtil 1919.

Give Trælasthandel fører stedse et stort og omfattende Lager indenfor Artikler og Træsorter baseret paa Salg til Bygningsindustrien, og man har i Aarenes Løb oparbejdet en god Forretning med mange Kunder blandt Omegnens Landhaandværkere.

AKTIESELSKABET C. M. HESS' FABRIKKER, Vejle

C. M. Hess' Fabrikker, Vejle, blev grundlagt den 1. April 1876 af Christian Martin Hess, der var født i Middelfart den 14. Oktober 1851 som yngste Søn af Jernstøber J. S. Hess. Denne var oprindelig Smed, men havde anlagt et Jernstøberi, som senere blev drevet videre af den ældste Søn, afdøde Etatsraad P. Hess. C. M. Hess oplærtes i Faderens Jernstøberi, men søgte efter udstaaet Læretid udenlands for at uddanne sig i sit Fag og opholdt sig nogle Aar i Tyskland. Efter sin Hjemkomst arbejdede han en Tid hos Jernstøber Obbekjer i Ribe.

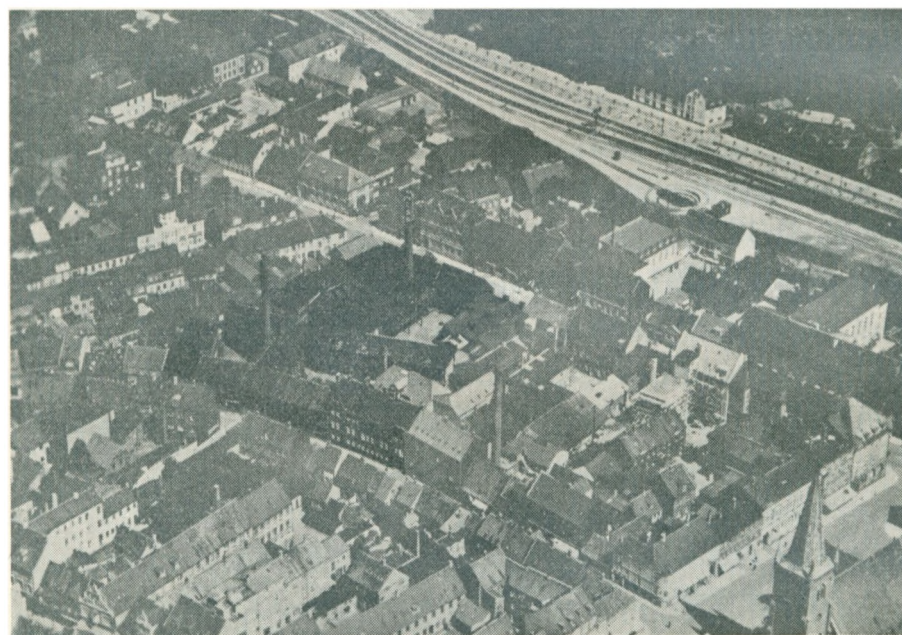
I Slutningen af Aaret 1875 indledede C. M. Hess Underhandling med Kammeraad Rasmussen, Vejle, om Køb af det denne tilhørende Jernstøberi i Grønnegade, og den 1. April 1876 overtog han denne Virksomhed, som han snart til Dels ombyggede, ligesom der blev indlagt Dampkraft. I Tidsrummet 1880—1891 foretoges stadig Ombygninger og Udvidelser af Fabriken, og i 1893 opførtes et nyt Beslagværksted. En heftig Ildebrand i 1894 standsede kun for en Stund Fremgangen. I 1897—98 byggedes en helt ny, moderne indrettet Fabrik i Vejle Enge. Saa vel denne som Fabriken i Grønnegade maatte atter snart udvides, nye Bygninger toges i Brug i 1903—1907—1912 og 1914. I 1915—16 byggedes et stort moderne Emailleværksted, som i 1920 udvidedes til den dobbelte Størrelse og i 1934 atter blev udvidet med flere oliefyrede Emailleovne. I 1918—19 blev opført en ny Lagerbygning for Centralvarmeafdelingen i Grønnegade, og den 1. Januar 1919 toges en stor ny Administrationsbygning i Brug. Endelig opførtes i 1932—33 en stor Afdeling for Fremstilling af Staalvinduer.

Firmaets Hovedfabrikation er Ovne, Kaminer, Komfurer, Kakkelovne og Bygningsstøbegods af enhver Art, men desuden har Fabrikerne saavel i København som i Vejle Afdelinger for Centralvarme, hvorunder sorterer Kirkeopvarmning, Svinestaldsopvarmning og Ventilation, Opvarmning af Jernbanevogne m. v. Der fabrikeres Centralvarmekomfurer og -kaminer. Af nyere Artikler kommer hertil Staalvinduer, „Hess-Crittall“ System og emaillede Sanitetsartikler, saaledes som eneste danske Fabrik Fremstilling af emaillede Badekar. Som man ser, spænder Fabrikenes Virksomhed over et meget stort Felt.

C. M. Hess drev Virksomheden som eneste Indehaver til den 1. Januar 1919, da den overgik til et Aktieselskab med den yngste Søn, Harald Hess, samt Martin Sørensen som Direktører. Senere er Ingeniør, cand. polyt. Jørgen Falck optaget

i Direktionen. Særskilte selvstændige Fabriksudsalg drives i København og Odense; men desuden har Fabrikerne en vidtforgrenet Organisation af Forhandlere Landet over. Ogsaa i Udlandet er Fabrikatet velkendt, idet Fabrikerne har faste Forbindelser i Sverige, Norge, England og Argentina.

Fabrikant C. M. Hess, der døde i 1929, var dekoreret med Dannebrogssordenens Ridderkors samt med Dannebrogsmændenes Hæderstegn og bestred i Aarenes Løb adskillige Tillidshverv i den By, hvor han virkede hele sit Liv, og i hvis Udvikling han havde saa stor en Andel. Han var saaledes Medlem af Vejle Banks Repræsentantskab og Medlem af Haandværkerforeningens Repræsentantskab. Endvidere havde han i en Aarrække Sæde i Vejle Byraad og var indtil 1920 Medlem af St. Nikolaj Sogns Menighedsraad.

HOLSTEBRO JERN- & STAALFORRETNING A/S, Holstebro

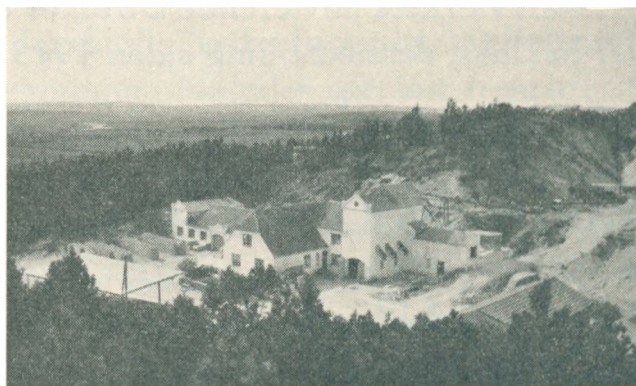
En af de største Specialforretninger i Holstebro er ovennævnte Firma, der startedes som Aktieselskab den 26. Marts 1930. Paa samme Tidspunkt ansattes Direktør C. G. Jensen som adm. Direktør, og ikke mindst under hans kyndige Ledelse har Firmaet, der i sin Tid grundlagdes af Brdr. Bøggild, været Genstand for en ret betydelig Udvikling, der har sikret Selskabet en fremskudt Plads indenfor Branchen.

Der drives Handel med alt indenfor Jern-Staal-Metal-Rør-Sanitets- og Centralvarmebranchen, Artikler, der med de sidste Aars stedse stigende Anvendelse af disse indenfor Byggeindustrien har betydet en stærk Stigning i Omsætningen, saa Firmaet staar som det førende paa Pladsen i sin Branche.

Direktør C. G. Jensen, der er født den 22. Oktober 1888, forestaar selv den daglige Virksomhed, som nu beskæftiger 16 Mand.

HORNBÆK CEMENTVARE- & MØRTELFABRIK, Hornbæk pr. Randers

En Virksomhed, der indenfor sit Felt drives efter de nyeste og mest hensigtsmæssige Metoder, er Hornbæk Cementvare- & Mørtelfabrik, som grundlagdes i Aaret 1926 af Fabrikant Marius Ødum. Fabrikanten vendte paa det Tidspunkt hjem fra Amerika, hvor han havde haft Tilknytning til Cementindustrien, og medbragte flere specielle Maskiner, udstyret med de nyeste tekniske Finesser. Han begyndte under ret beskedne Forhold, men arbejdede snart Fabriken saa meget i Vejret, at Maskinanlægget kunde udvides, og han lod da fremstille flere Maskiner, som han selv udarbejdede Tegning til. I Øjeblikket rangerer Fabriken blandt de mest moderne herhjemme, og Fabrikant Marius Ødum kan nu notere en Produktion paa ca. 1 Million Mursten pr. Sæson. Der fremstilles desuden Rør, Fliser og Tagsten i de obligate Dimensioner. Virksomheden udvidedes senere

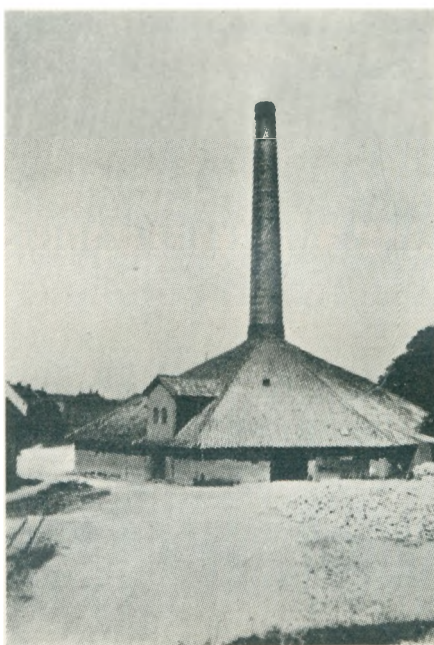

med et Mørtelværk, og dette har nu saa stor en Kapacitet, at Værkets Hovedproduktion falder paa dette. Fabriken har siden Starten indarbejdet en god Kundekreds blandt Randers By og Omegns Haandværkere indenfor Byggefagene, og den er i stadig Fremgang.

A/S HORSSENS NYE KALKVÆRK, Horsens

Trods Firmanavent, der kunde tyde paa, at Kalkværket var af nyere Oprindelse, er det dog oprettet i Aaret 1874. Siden 1880 har Værket haft Katholm Kalkbrud ved Glatved Strand i Forpagtning sammen med det kendte Aarhus-

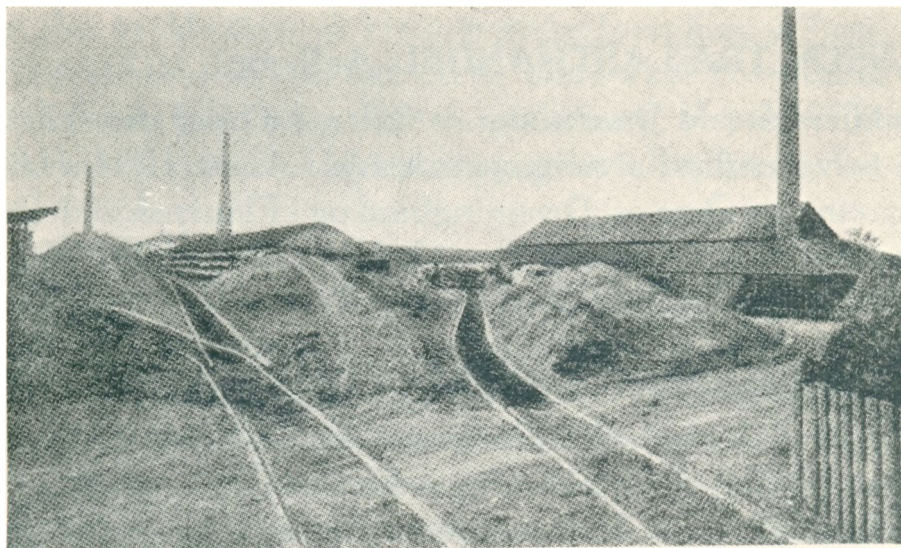
firma C. Langballe & Søn, der driver Kalkværk og Mørtelfabrik ved Aarhus Havn. Foruden den berømte Glatved Kalk brænder man dog ogsaa i Horsens en Del Kalksten fra Faxebrudet.

Kalkværkets nuværende Direktør er Hans Petersen, der med stor Dygtighed har beklædt denne Stilling siden 1913.

HØJSLEV TEGLVÆRK, Højslev St.

Højslev Teglværk spænder over en meget forskelligartet Produktion, der bygger paa Anvendelse af noget af det fineste Ler, der findes herhjemme. At dette er en Kendsgerning fremgaar alene af den Omstændighed, at der aarlig ud-

sendes Pottemagerler over hele Landet til en væsentlig Del af vore Keramikfabriker, hvorfra en stadig stigende Efterspørgsel gør sig gældende, da Leret har den for denne Fabrikation nødvendige plastiske Konsistens.

Teglværkets Anlæg omfatter to store Ovne, der kan rumme fra 150,000 til 300,000 Sten, og der fremstilles normalt 50,000 Sten om Dagen. Disse Sten er, takket være Lerets fine Kvalitet, saa godt som fuldstændig fri for Strukturer.

Der fremstilles saaledes Tagsten i alle gangbare Dimensioner, og Attest fra Statsprøveanstalten har fastslaaet, at bedre Sten næppe kan opdrives, da de er frostsikre og absolut uigennemtrængelige for Vand. I denne Forbindelse kan nævnes en af Værkets Specialiteter, de saakaldte Aftrækssten, ogsaa kaldet Tudesten, der har vundet stor Udbredelse indenfor det moderne Byggeri, da deres Tilstedeværelse i Tagkonstruktionerne modarbejder Husbukkeangreb i Taget.

Endvidere fremstilles der Skillerumssten, en helbrændt, let porøs Sten, og Radialsten til Skorstensbyggeri. Sidstnævnte Sten fremstilles i alle tænkelige Former. Endelig fremstilles der naturligvis Facadestenen, baade haandstrøgne og maskinstrøgne, saavel røde som gule. Her bør nævnes de flammede Sten, der i lysegule, rødflammede og brunflammede Variationer stadig vinder mere Indpas ved dekorative Bygningsarbejder.

I Aarenes Løb har Højslev Teglværk, der daglig beskæftiger ca. 90 Personer, leveret Sten til en Række landskendte Bygninger. Saaledes specielt fremstillede Munkesten til Restaureringen af Sct. Katarinekirken i Ribe og til Restaureringen af Spøttrup Gods. Endvidere Leverancer til Vesterport, Randers, Latinskolen i Viborg, Kommuneskolen i Randers, Viborg Teater, Gentofte Sygehus, Politigaarden i Nakskov m. fl. Endelig har man leveret Radialsten til „De danske Traad- & Kabelfabriker“s Skorsten i Middelfart, til Skorstenen paa Vejle Elektricitetsværk samt til ca. 300 almindelige Dampskorstene Landet over.

HARALD JENSEN, TRÆLASTHANDEL, Aalborg

Trælasthandler Harald Jensen, der er født i Aalborg den 12. Februar 1879, begyndte som selvstændig Forretningsdrivende i Aaret 1904. Han har i Tidens Løb drevet Forretning i Ørsø pr. Dronninglund og i Flauenskjold. Den nuværende Forretning startede han i Aalborg den 12. November 1924. Han har med udpræget forretningsmæssig Dygtighed drevet Trælasthandelen betydeligt i Vejret og er nu Indehaver af en af de mest søgte Forretninger paa dette Felt i Limfjordsbyen. Omsætningen er i Øjeblikket oppe paa omkring en halv Million Kroner om Aaret — et Tal, der bedre illustrerer den stedfundne Udvikling.

I den daglige Virksomhed beskæftiger Firmaet en halv Snes Mand. Forretningen handler med alt, hvad der har Berøring med Byggeindustrien, men naturligvis først og fremmest med Trælast, og baade i By og Opland har Forretningen i de forløbne Aar erhvervet en god og købedygtig Kundekreds.

J. P. JENSENS EFTF., TRÆLAST- OG TØMMERHANDEL, ved M. Nielsen, Tarm

Den nuværende Indehaver af J. P. Jensens Eftf., Trælast- og Tømmerhandel, Tømmerhandler M. Nielsen, er født den 30. November 1880, var tidligere Tøm-

ermester og drev i en Aarrække selvstændig Forretning i Tarm. Han nedlagde derefter denne Virksomhed og overtog nærværende Firma, som han senere har arbejdet ret betydeligt i Vejret.

Firmaet er forøvrigt af ældre Dato. Det grundlagdes omkring 1880 af Th. Sabroe. Forretningen overdroges kort efter til L. Bøtker, men derefter overgik den i 1892 til Tømmerhandler J. P. Jensen. Omkring 1916 erhvervede den nuværende Indehaver en ret stor Indflydelse paa Firmaet og i 1926 overtog han den gamle Forretning som Eneindehaver.

M. Nielsen, der er Medlem af Haandværkerforeningens Bestyrelse og i Bestyrelsen for Elektricitetsværket, har nu en udmærket Forretning og et stort lokalt Salg. Forretningen har Oplag af Støbegods fra C. F. Hess' Fabrikker i Vejle, og fra N. A. Christensen & Co., Nykøbing, og omfatter iøvrigt alt indenfor Bygningsbranchen.

OTTO C. JENSEN, JERN- OG STAALFORRETNING, Herning

Under beskedne Former og en ret snæver Arbejdsmargin oprettede Grosserer Otto C. Jensen i Aaret 1922 den nuværende Jern- og Staalforretning i Smedegade, Herning. Han koncentrerede fra Starten sin Forretning om Handel med alt indenfor Bygningsartikler, der havde Tilknytning til Branchen, og paa dette Grundlag har han siden oparbejdet en udmærket Forretning. De oprindelige Lo-

kaliteter har som Følge af den stedfundne Udvikling været Genstand for flere Udvidelser, og i 1925 tilkøbtes Brdr. Kiers Jernafdeling i Herning. Firmaet omfatter nu Handel med Jern og Staal, alt til Smedebrug og til Fabrikation og Reparation af Værktøj og Maskiner. Desuden forhandles Centralvarme- og Sanitetsartikler, Landbrugsmaskiner og Reservedele. Der føres ogsaa stort Udvalg i Cement, Kalk, ildfaste Materialer, Masonite, Terazzo samt Fliser. Endelig skal nævnes, at Firmaet er Eneforhandler af Svendborg Støbegods og S. K. F. Kuglelejer.

I Aarenes Løb har Otto C. Jensen oparbejdet en god og velfunderet Forretning. Grosserer Otto C. Jensen, der er født den 19. September 1886, er Vurderingsmand i den alm. Brandkasse og har haft flere offentlige Tillidshverv .

JUELSMINDE TRÆLAST- OG KULIMPORT, Juelsminde

Dette Firma er til Dato det eneste, der paa det lokale Omraade helliger sig Handel med Trælast og Kul. Det grundlagdes i Aaret 1908 af den nuværende Indehaver, Tømmerhandler Hans Christjansen, der begyndte med en beskedent Margin, men som i de forløbne Aar ved et effektivt Arbejde har skabt sig en Kundekreds, der berettiger ham til at kalde Firmaet for det største paa Pladsen. Sideløbende med Kulimporten driver man en udstrakt Import og Handel med Trælast og Bygningsartikler samt Støbegods. For dette sidstes Vedkommende har Firmaet Udsalg for det kendte Vejlefirma C. M. Hess, hvis Støbegods er kendt over hele Landet.

JYDSK GIBS- OG CEMENTSTØBERI A/S, Aarhus

Det kendte Aarhusfirma Jydsk Gips- og Cementstøberi ved H. J. Jørgensen, er et af de ældste indenfor denne Branche i Jylland. Firmaet er hjemmehørende i Aarhus, det grundlagdes i Aaret 1900. Nogle Aar efter købte Fabrikant H. J. Jørgensen den og udvidede Forretningen, som ogsaa kom til at omfatte Terazzogulv-Belægning. Den blev drevet for egen Regning og omfatter alt i Gips-, Cementvare- & Terazzoproduktionen, der særlig er beregnet til Anvendelse indenfor Byggefagene. Fabrikens Fremstillinger af Loftdekorationer, Rosetter og Gesimser m. m. i Gips (ogsaa efter leverede Tegninger) har vundet stor Udbredelse, hvor der anvendes Stukkatur.

Fabrikens store Fabrikation af Cementrør, der ved Imprægning af samme fuldstændig erstatter de dyre glaserede Lerrør, som tidligere blev indført fra Udlandet, er især beregnet paa Anvendelse i Byggefagene. I de senere Aar har der været stor Efterspørgsel paa Firmaets Varer, som er anerkendt og anbefalet af Byens Autoriteter.

I Aarenes Løb har H. J. Jørgensen oparbejdet en stor Forretning og knyttet en Masse Forbindelser med de førende Ingeniører, Arkitekter og Haandværksmestre, dels i Aarhus og dels i det store midtjyske Opland.

I Aaret 1935 solgtes Forretningen til et Selskab, som fører Navnet Aktieselskabet Jydsk Gips- og Cementstøberi, og paa denne Basis drives den nu. Den daglige Ledelse af Virksomheden sorterer under Forretningsfører I. M. Jørgensen, der har været knyttet til Firmaet i en Aarrække.

J. N. KJÆRSGAARDS TØMMERHANDEL, AKTIESELSKAB, Viborg

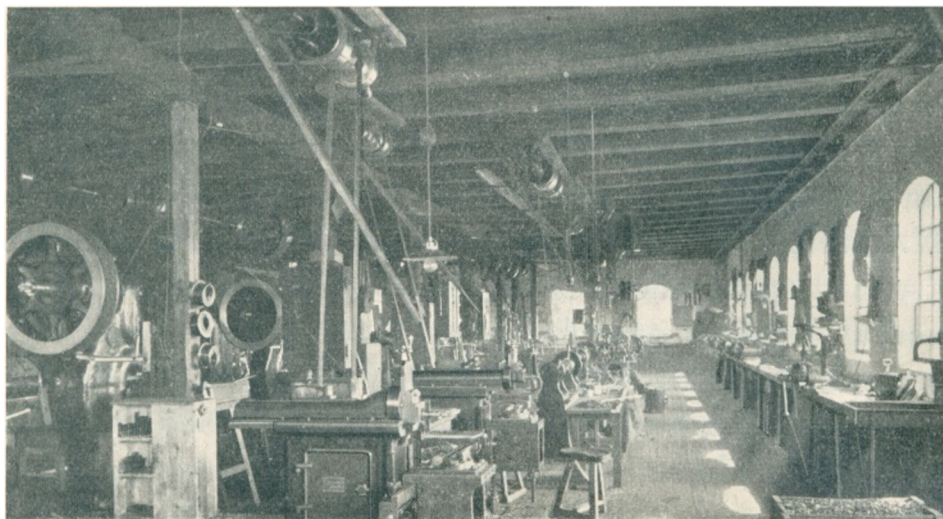
J. N. Kjærsgaards Tømmerhandel, der er kendt over hele Viborg Amt som et solidt og grundfæstet Firma, etableredes i Aaret 1876 af Tømmerhandler J. Skaarup, der startede under smaa Forhold. Han solgte i 1913 Forretningen til nu afdøde J. N. Kjærsgaard, som tidligere havde drevet en bl. Landhandel i Lime, Salling. Kjærsgaard oparbejdede ikke mindst i Krigsaarene en meget betydelig Forretning med al Trælast, egen Import af udenlandske Træsorter, Bygningsartikler m. m. samt Morsø Støbegods, hvorefter Firmaet stadig har Oplag. I 1927 omdannedes Firmaet, der har til Huse i egne Bygninger, bestaaende af store Tømmerskure og Kontorer, til Familieaktieselskab med Gustav Nielsen Kjærsgaard som Leder af den daglige Virksomhed, som nu fast beskæftiger 10 Personer. Foruden Trælast og Tømmer omfatter Firmaet Handel med alt indenfor Bygningsbranchen.

GEORG KRETZSCHMAR, ISENKRAM, GLAS, PORCELÆN, Randers

Den nuværende Forretning grundlagdes i Aaret 1913 som decideret Isenkramforretning af Indehaveren, Isenkræmmer Georg Kretzschmar. Han drev den som saadan i flere Aar, hvorefter han udvidede Virkefeltet med nærbeslægtede Artikler, og han kom derved ind paa Handel med Støbegods. Nu har han paa dette Omraade oparbejdet en god Special-Forretning, der omfatter alt indenfor Bygningsbranchen. Georg Kretzschmar har nu Hovedoplag af Støbegods og Staalvinduer fra det kendte Odense-Firma A/S H. Rasmussen & Co., Odense. Det kan i denne Forbindelse nævnes, at man har gjort et stort Arbejde for at indføre dette Firmas specielle Modstrømsovne i Randers og Opland.

A/S PEDER NIELSEN, „PEDERSHAAB“, Brønderslev

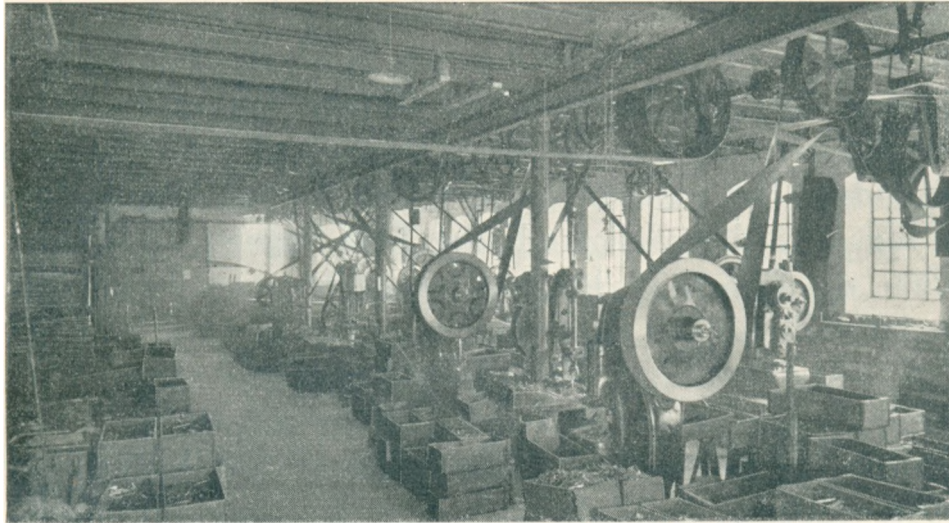
Grundlæggeren af A/S Peder Nielsen og Ophavsmanden til de industrielle Virksomheder, der senere er udskilt fra dette som selvstændige Foretagender, Fabrikant Peder Nielsen, er født i Ajstrup i Nordjylland. Som andre af nulevende danske Industrimænd stammer ogsaa Peder Nielsen fra beskedne Kaar. Hans Fader var Landmand og Bødker, men fik senere en Gaard i Sanden i Vestbjerg, og som naturligt var maatte Peder Nielsen tage Haand i Hanke med Arbejdet baade i Hjemmet og paa Marken. Undervisning i dette Ords egentlige Forstand fik han ikke udover den Lærdom, som den Tids Landsbyskoler bød Eleverne. Peder Nielsen kom ikke sovende gennem Barndommen og Ungdomsaarene. Han lærte at bruge sine Kræfter, lærte at anvende sin Opfindsomhed og sine Hænders

Snille, og saa kom han 19 Aar gammel i Lære hos Fabrikant Rasch i Lindholm. Virksomheden der bestod af et mindre Maskinværksted, men Peder Nielsens Arbejde bestod i det første halve Aar hovedsagelig i at passe Læremesterens Kører samt at køre i Byen med Varer. I 3½ Aar arbejdede han paa Fabriken hos Rasch for en Løn af omkring 50 Rigsdaler om Aaret. Han rejste derefter til København, hvor han fik Plads hos en Brændevinsbrænder. Opholdet i Hovedstaden blev imidlertid ikke af lang Varighed, og saa vendte han tilbage til Lindholm og fortsatte hos Rasch. I 1877 besluttede Peder Nielsen at begynde for sig selv, og han byggede sin første lille Virksomhed i Tylstrup, omfattende Vindmølle, Slibe- og Boremaskine, Ambolt, Skruestik og Klippemaskine. Selve Startkapitalen var paa 440 Kr., saa Arbejdsvilkaarene var af naturlige Grunde yderst beskedne og primitive. Karakteristisk for Peder Nielsen var det, at han ikke begyndte med løst og fast, men straks koncentrerede sig om en Specialitet, nemlig Fremstilling af Hængsler.

Saa enkel og beskeden var Baggrunden for den nuværende saa omfattende Virksomhed i Brønderslev, hvortil Peder Nielsen flyttede i 1886. I de mellemliggende Aar havde han stadig udvidet Virkefeltet, fundet nye Specialartikler og prøvet sig frem til de bedste og billigste Fremstillingsmetoder. Stadig arbejdede han dog med en lille Margin, fordi Bedriften manglede Driftskapital, men omsider overvandt alle Besværligheder, ogsaa de økonomiske, og saa begyndte Fabriken for Alvor at tage Fart. I 1899 beskæftigede Peder Nielsen 45 Arbejdere, samme Aar nedbrændte den daværende Fabrik. Den opførtes i større og mere hensigtsmæssig Skikkelse, og samtidig udvidedes Fabrikationen til ogsaa at omfatte Forme, Artikler og Maskiner for den paa det Tidspunkt ret nye Cementvareindustri. Disse Artikler optog efterhaanden saa stor en Del af den daglige Virksomhed, at der tilsidst oprettedes en selvstændig Afdeling under Værk-

fører Josephsens Ledelse. Denne satte et betydeligt Arbejde ind for at udvide netop denne Del af Fabriken, og i 1914 installeredes den i en selvstændig Bygning. I 1915 overgik den til Aktieselskab under Navnet Pedershaab Maskinfabrik.

A/S Peder Nielsen indtager i Dag ubestridt Pladsen som Danmarks største Beslagfabrik, og en Gennemgang af dennes Katalog viser Side op og Side ned en Række Specialartikler, hvoraf en væsentlig Del tidligere udelukkende blev fremstillet i Udlandet. Der arbejdes i Brønderslev i moderne Aand og Tempo, i Fremskridtets Aand, og for at være jævnbyrdig i Konkurrencen med den mest moderne Teknik. Peder Nielsen, der er Formand for Bestyrelsen og stadig tager Del i den daglige Ledelse, hører til de fremsynede indenfor Branchen, og hans Sans for det aktuelle har ikke ladet nogen reel Chance uprøvet. Han har ledet det store Foretagende i Brønderslev i den Aand, der betinger den rette, vellykkede Udvikling. Fabrikanten er nu 80 Aar. Han har haft den Lykke at se Fabriken og nu Fabrikkerne vokse op, udvides og anerkendes ikke alene herhjemme, men ogsaa i Udlandet. Han har gjort hele Udviklingen med, ogsaa den tekniske, fra det lille Maskinværksted i Tylstrup, hvor han fremstillede Hængsler, til den efter danske Forhold storslaaede Virksomhed i Brønderslev, hvor der nu som Specialiteter fremstilles alt indenfor Bygningsbeslag. Specialiseringen har paa dette Omraade som paa en Række andre indenfor den samlede Bedrift sat smukke Frugter og placeret Firmaet i Branchens Eliteklasse.

I/S NR. SNEDE TEGLVÆRK, Nr. Snede

Nr. Snede Teglværk opførtes i sin Tid med almindelige Højovne, men blev senere ombygget og moderniseret med et Ringovnsanlæg. Det har siden 1924 været drevet af et Interessentskab med Gaardejer, Amdsraadsmedlem Mads Jør-

gensen som Formand, mens den daglige Virksomhed sorterer under Bestyrer Anders Chr. Andersen, der er født i Hammel den 2. Marts 1876 og tidligere selv har drevet Teglværksindustri, nemlig som Ejer af Sandved Teglværk. Han blev knyttet til Teglværket samtidig med, at dette overgik til Interessentskab, og under hans kyndige Ledelse har Virksomheden været i fortsat Fremgang, ligesom Produktionen er blevet ret betydeligt udvidet. Den ligger i Øjeblikket paa henved 2 Millioner Sten om Aaret, og desuden fremstiller man Drænrør. Driften foregaar efter moderne Principper og er lagt an paa en rationel Fremstilling af Sten. Værkets Ringovn har 16 Kamre, der hvert har en Kapacitet paa 6000 Sten. I Øjeblikket beskæftiger Teglværket en Arbejdsstyrke paa op til 25 Mand.

Selskabets Formand, Gaardejer Mads Jørgensen, der er født den 28. Februar 1871, beklæder foruden Tillidshvervet som Amdsraadsmedlem Posten som Skyldraadsformand for Skanderborg Amt.

A/S ODDER JERN- & STØBEGODSFORRETNING, Odder

Dette Firma, der stiftedes som Aktieselskab i Aaret 1926, har i de forløbne Aar arbejdet sig frem til en førende Position indenfor Branchen paa det lokale Omraade, og det har nu et Virkefelt, der strækker sig langt udenfor dette.

Siden Starten har man baseret Firmaet paa Handel med Haandværkere indenfor Byggefagene, specielt i Jern-, Centralvarme- og Sanitetsbranchen. Forretningens Vareliste rummer bl. a. Pandeplader, Betonjern, Jernbjælker, Staalvinduer, Smedeartikler, Gas- og Ilt- samt Centralvarme- og Sanitetsartikler, Byg-

ningsstøbegods, Kakkellovne og Komfurer. Leverandør af Støbegods er L. Lange & Co., Svendborg.

I den halve Snes Aar, der er gaaet siden Starten, er Forretningens Omsætning arbejdet saa meget i Vejret, at den nu ligger omkring 280,000 Kr. om Aaret.

Selskabets Direktør, N. M. Larsen, der er født den 15. September 1896, har været knyttet til dette fra Stiftelsen og har forestaaet den daglige Ledelse med stor Dygtighed. Direktøren er Kasserer i Odder Turistforening.

A/S HENNING PEDERSEN, ESBJERG VÆRKTØJSMAGASIN, Esbjerg

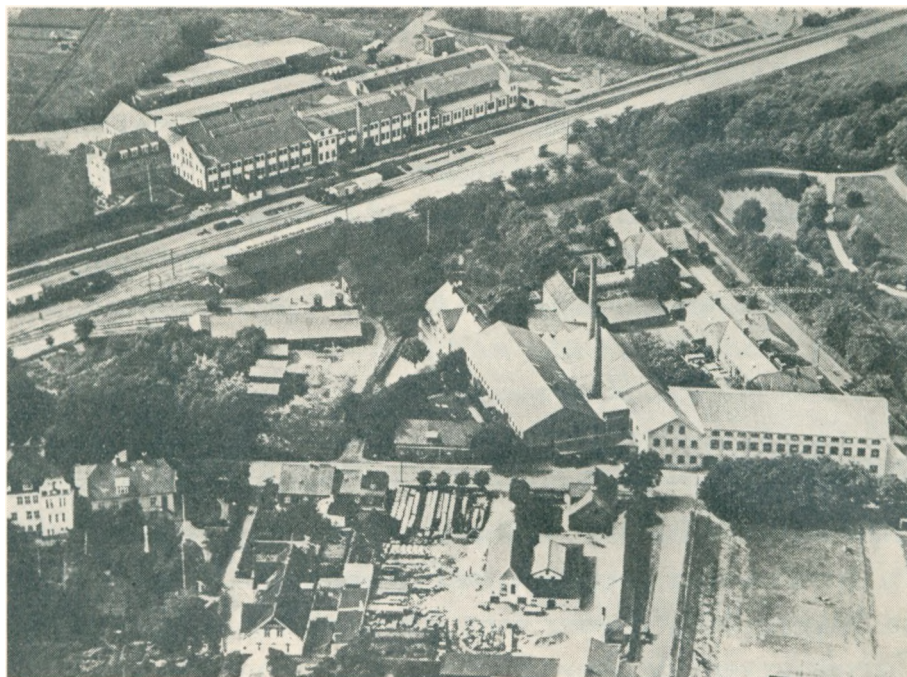
Den 2. Marts 1906 etablerede Købmand Henning Pedersen den Forretning i Esbjerg, der nu drives under ovennævnte Firmanavn. Det maa dog her indskydes, at den ikke fra Starten blev drevet som Aktieselskab, men først overgik til saadant i 1930. Forretningen, der har til Huse i Kongensgade 69, er alene i Kraft af sin Alder en af de største og ældste i Byen, hvor den i de forløbne Aar har erhvervet en omfattende Kundekreds. I dens Lokaler finder man til enhver Tid et alsidigt og gennemført Udvalg af de bedste Kvalitetsvarer indenfor Værktøjsbranchen, og man er altid først med Nyheder og Forbedringer, som har Berøring med de Artikler, som udgør Hovedforretningen: Værktøj for Træ- og Maskinindustrien.

Da Forretningen omdannedes til Aktieselskab udnævntes Grundlæggeren, Købmand Henning Pedersen, til adm. Direktør, og han beklædte denne Stilling til sin Død i 1932, da han afløstes af Direktør A. Christensen, under hvem Firmaets Ledelse siden har sorteret.

A/S PEDERSHAAB MASKINFABRIK, Brønderslev

Omkring Aarhundredskiftet begyndte Fabrikant Peder Nielsen i Brønderslev at fremstille Specialartikler, Forme og Maskiner for Cementvareindustrien. Han satte ind paa et helt nyt Felt, og Fabriken fik i de følgende Aar fuldt op at gøre med at tilfredsstille Efterspørgslen. Hvad der kun var tænkt som en Gren af Fabriken udviklede sig saaledes til en selvstændig Virksomhed, og i 1914 opførtes en Fabriksbygning paa Terrænet ved A/S Peder Nielsen. I 1915 overgik Fabriken til Aktieselskab med tidl. Værkfører Josephsen som Direktør. Under hans energiske Ledelse udvidedes Feltet betydeligt. Man optog ustandselig nye Artikler, bl. a. de kendte Jutlandia Betonblandemaskiner, der sammen med en Række andre Maskiner fra P. M. har vundet et udstrakt Eksportmarked. Nu

fremstiller man næsten alt af Maskiner og Redskaber indenfor Byggevirksomhed, Vejbygning og Entreprenørvirksomhed, saaledes Beton- og Mørtelblandermaskiner, Hejsespil til mange Formaal, Vejtromler, Brolægnings-Stødemaskiner, Rambukke og Rambukspil til Pæleramning samt Motorlokomotiver, hvoraf Firmaet for fleres Vedkommende er Enespecialist herhjemme.

Klar over den stigende Tendens m. H. t. Anvendelse af Staal i den praktiske Byggevirksomhed byggede man for 3—4 Aar siden en ny selvstændig Fabrik i Brønderslev, hvis Produktion man udelukkende lagde an paa Fremstilling af Staalvinduer og Staaldøre. Man satte ind paa dette Felt i rette Øjeblik, anskaffede de nyeste og bedste Maskiner og var i Løbet af forbavsende kort Tid fuldt konkurrencedygtig med Udlandet, der hidtil havde leveret det største Kontingent af disse Artikler. For Pedershaab Maskinfabrik og for dansk Industri som Helhed blev denne Indsats en Landevinding, og den nye Fabrik har allerede erhvervet sig en sikker Position, ligesom den i de sidste Aar har leveret Staalvinduer til en Række af vort Lands største Byggeforetagender, saavel private som offentlige, samt naturligvis til en Mængde mindre Byggeforetagender Landet over.

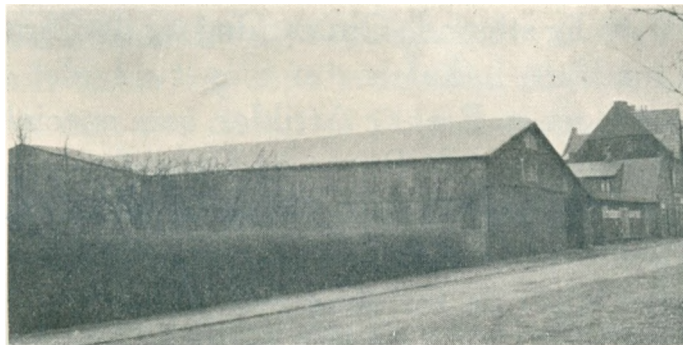
Fabrikant Peder Nielsen er Formand for Aktieselskabets Bestyrelse, mens hans 2 Sønner varetager den daglige Ledelse af den omfattende Virksomhed. Peder Nielsen er administrerende Direktør og Oscar Nielsen teknisk Direktør.

GORM PETERSEN, STØBEGODSLAGER, Horsens

Horsens eneste Specialforretning indenfor Støbegodsbranchen startedes i Aaret 1919 i Allégade 1 af Købmand Gorm Petersen, der drev den indtil 1927, hvorefter Forretningen var udlejet til 1934, i hvilket Tidsrum Indehaveren var ansat i A/S L. Lange & Co., Svendborg. April 1934 overtog han dog atter Forretningen i Horsens, og den er siden under hans Ledelse arbejdet betydeligt i Vejret. Ejendommen, som købtes i 1924, er flere Gange moderniseret, og Lokalerne er udstyret efter Tidens Smag. Forretningens Udstilling viser altid det nyeste indenfor Branchen, og desuden fører man Sanitetsartikler, Staalvinduer og Vægfliser. Købmand Gorm Petersen har arbejdet i denne Branche siden 1903 og er derfor Specialist paa sit Felt.

A/S K. PRÆSTEGAARDS TØMMERHANDEL, Grindsted

Denne Forretning grundlagdes i Aaret 1906 af K. Præstegaard, der dog drev den for egen Regning indtil 1927, da den overgik til Aktieselskab. Grundlæggeren blev da administrerende Direktør og beklædte denne Stilling indtil 1. Maj 1930, da den nuværende Direktør, V. Eriksen, afløste ham.

Firmaet driver Handel med Trælast og Bygningsartikler, og ved et energisk og maalbevidst Arbejde er det i Aarenes Løb lykkedes at drive Forretningen frem i Branchens første Række i Grindsted og Omegn. Til Firmaet hører foruden Kontorbygning seks store Pakhuse. Forretningen, hvis aarlige Omsætning nu ligger omkring 200,000 Kr., importerer selv alt sit Træ fra Sverige og Finland. I Forbindelse med Bygningsartiklerne skal nævnes, at man har Forhandling af C. F. Hess' Fabrikata.

Direktør V. Eriksen, der er født den 1. April 1904 og har faaet sin Uddannelse i Trælastbranchen i Korsør, var fra 1927 til 1930 Bogholder i Firmaet, som han derefter kom i Spidsen for som Direktør .

RANDERS VÆRKTØJSMAGASIN, v. ANTON ANDERSEN, Randers

Den 1. November 1913 aabnede Købmand Anton Andersen under beskedne Former sin nuværende Forretning i Middelgade 14, hvor den har haft til Huse siden Starten. I de forløbne Aar har Forretningen dog været Genstand for store Forandringer, som den stadig stigende Omsætning og det forøgede Virkeomraade naturnødvendigt har medført. Lokalerne er blevet udvidet og moderniseret, og paa Varelisten er der optaget en Række Artikler, som specielt har erhvervet Forretningen en Række Kunder blandt Byens og Oplandets Haandværkere. Saaledes kan nævnes, foruden Værktøjsafdelingen, der altid er forsynet med det bedste og nyeste Kvalitetsarbejde, et velassorteret Lager af Møbel- og Bygningsbeslag.

Forretningens Udvikling i de forløbne Aar markeres af en stedse stigende Omsætningskurve, og i Øjeblikket staar den som den førende indenfor Branchen i Randers.

SDR. OMME CEMENTSTØBERI, v. L. LAURIDSEN, Sdr. Omme

Selv om Sdr. Omme Cementstøberi er af forholdsvis ny Dato, det startedes i 1933 af den nuværende Indehaver, har det allerede erhvervet sig en smuk Position indenfor Branchen paa det lokale Omraade, hvor dets naturlige Virkefelt er. Støberiet har i Løbet af de faa Aar sat sin aarlige Produktion betydeligt op, og den omfatter nu mellem 150,000 og 200,000 Sten om Aaret. Virksomheden indskrænker sig dog ikke til Fremstilling af Sten alene, men har optaget Fabrika-

tion af alt indenfor Cementvareindustrien, herunder bl. a. Tagsten, som man fremstiller ikke saa faa af.

Kundekredsen strækker sig et godt Stykke ud i Oplandet og blandt de lokale Bygningshaandværkere har Sdr. Omme Cementstøberi et kendt og agtet Navn.

Støberiet grundlagdes af Fabrikant L. Lauridsen, der er født den 17. Juni 1901, og det skyldes først og fremmest hans effektive Arbejde, at Virksomheden nu er i saa god Gænge.

SDR. OMME TØMMERHANDEL, v. VILH. OLSEN, Sdr. Omme

Blandt de Leverandører til Byggeindustrien, der i et længere Tidsrum har haft deres Virksomhed i Sdr. Omme eller Omegn, hører Sdr. Omme Tømmerhandel til de ældste Firmaer paa dette Felt. Forretningen grundlagdes omkring 1880 og blev i en Aarrække drevet som decideret Tømmerhandel. I 1928 overtoges Firmaet af den nuværende Indehaver, Tømmerhandler Vilh. Olsen, der har understreget sin Dygtighed som Forretningsmand ved indenfor det forholdsvis korte Aaremaal fra Overtagelsen til Dato at drive Forretningens Omsætning op fra 100,000 Kr. til 150,000 Kr.

Vilh. Olsen, der er født i 1898, driver nu Handel med alt indenfor Bygningsartikler, herunder Sanitetsartikler og Støbegods fra C. M. Hess i Vejle.

Indehaveren indskrænker sig imidlertid ikke til blot at sælge Tømmer og Bygningsartikler, idet han ved Siden af Forretningen driver et ret stort privat Byggeri Sdr. Omme, hvor han nu har rejst adskillige Huse.

SKANDERBORG MASKINSNEDKERI OG SAVVÆRK, Skanderborg

Virksomheden oprettedes allerede i 1884, men var da Filial under Firmaet Skanderborg Tømmerhandel. Først i 1930 skiftede den Ejer, idet den nuværende Indehaver, Fabrikant J. Rasmussen, da overtog den ved Køb. Hovedvirksomheden er nu koncentreret om Maskinsnedkeriet, hvor der udelukkende fremstilles Bygningsarbejde, og paa dette Omraade har han oparbejdet en stor Kundekreds. Der fremstilles ogsaa en Del Ligkister, og den samlede Produktion sælges kun paa en gros Basis. Virksomheden raader over moderne Maskiner, og alt Arbejde udføres i Overensstemmelse med Tidens Krav og Smag. Fabrikant J. Rasmussen var, før han overtog Maskinsnedkeriet, i ca. 15 Aar knyttet til det gamle Firma som Værkfører.

A/S SKAGEN KUL- OG TRÆLASTFORRETNING, Skagen

Det eneste Firma indenfor denne Branche i Skagen er ovennævnte, der grundlagdes i Aaret 1905 af Konsul Christen J. Fabricius. Han drev det for egen Regning indtil 1911, da det overgik til Aktieselskab, og endelig fik det i 1918 sin nuværende Sammensætning. Aktiekapitalen er Kr. 120,000.

Selskabet driver Handel med alt i Kul, Trælast og Bygningsartikler og har i Aarenes Løb erhvervet sig en udmærket og grundfæstet Position i det nordlige Vendsyssel, hvor man har Forbindelse med en Række Bygningshaandværkere og Haandværkere. Man importerer direkte og for egen Regning alt indenfor Trælasten. Desuden har man Oplag for Hess i Vejle og for Lange, Svendborg.

Firmaet, der har til Huse i egen Ejendom med Kontorlokaler og Lager samt Pakhuse og Tømmerskure, ledes af Direktør C. Christophersen, der er født i Vindum den 23. April 1880. Han blev i 1911 ansat som Bogholder i nærværende Firma, i 1918 Meddirektør og har siden 1926 bestredet Posten som Ene-Direktør.

STILLING TEGLVÆRK, Stilling

Stilling Teglværk grundlagdes i Aaret 1874, og er i de forløbne Aar og af de skiftende Ejere stadig blevet udvidet og moderniseret, saaledes at Værket i Dag er fuldt moderne i Indretning og Drift. Ringovnen opførtes i 1909 af Teglværksejer Lyzæø Møller, som i 1912 solgte Virksomheden til Købmand Vald. Møller, som 5 Aar senere afhændede den til et Interessentskab. Dettes Bestyrer, M. Christensen, købte Værket for egen Regning i 1930 og videresolgte det endelig til Teglværksejer A. Fischer, der siden Foraaret 1935 har været Teglværkets Ejer og Leder. Den daglige Virksomhed, der beskæftiger en Snes Mand, omfatter Fremstilling af saavel haand- som maskinstrøgne, røde og gule Mursten samt Fabrikation af Drænrør i Dimensioner fra 2"—6" og Hvælvingsten. Den samlede

Kapacitet ligger for Sten og Rørs Vedkommende paa mellem $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ Million om Aaret.

Den nuværende Indehaver, Ankjær Fischer, har faaet sin elementære Uddannelse i Teglværksindustrien paa Gern Teglværk.

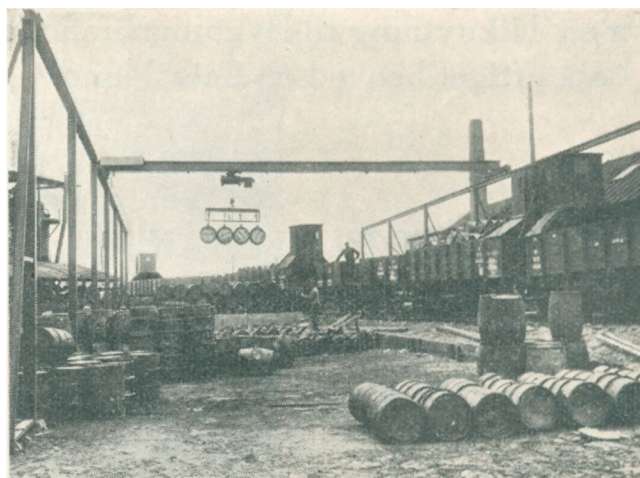
TAGPAPFABRIKEN „PHØNIX“, AKTIESELSKAB, Vejen

De sidste Aars stærkt forøgede Efterspørgsel af Tagpap til Tagbeklædning og lignende, bl. a. til de moderne Funkishuse, har givet denne danske Industri et stort Opsving. En af de Virksomheder, der især har udvidet sit Virkefelt og forøget sin Omsætning indenfor denne Branche er Tagpapfabriken Phønix i Vejen. Fabriken startedes som Aktieselskab i 1907 og beskæftigede da ca. 15 Mand, mens Arbejdsstyrken nu tæller et halvt Hundrede Mand i Sæsonen, og Aktiekapitalen er siden Starten udvidet fra 50,000 Kr. til 200,000 Kr. I en Aarrække beskæftigede man sig udelukkende med Tagpapfabrikation, men i 1920 optog man ogsaa Fremstilling af tjærefri Tagpap, og i 1926 begyndte man at fabrikere Vejmaterialer, specielt den saakaldte Asfalt-Emulsion. Denne Del af Virksomheden udvidedes i 1928 til ogsaa at omfatte Fabrikation af Vejtjære. I 1930 overtog Selskabet Dansk Vejmaterialefabrik i Frederikssund, og i 1931 startedes A/S Fyens Vejmaterialefabrik i Odense. Fabrikens mest kendte Frembringelser er Tjærepap, Solo-Tagpap, Lysol-Tjære, „Minerol“, tjærefri Tagbeklædning, „Mexas“, Asfalt-Emulsion og „Phønix“, Vejtjære.

Fabriken, der opførtes i 1907, er senere udvidet adskillige Gange, og man raader nu over et Areal paa ca. 3 Tdr. Land. Endvidere har man et Fabriksanlæg ved Kolding Havn, hvor der fremstilles permanente Belægninger til Gader og

Tagpapfabriken Phønix A/S nye Tagpapfabrik
Januar 1936.

Phønix, Vejen: Vejmaterialefabrikens Krananlæg
og Læsseanordning.

Veje, saaledes „Phønix“ Staalslagger, „Bitugranit“ og „Bitugrus“ — et bituminøst Afdæknings-Materiale.

Initiativet til Virksomhedens Start toges i sin Tid af afd. Nationalbankdirektør Johs. Lauridsen, Vejen, der forøvrigt har skabt en Række Virksomheder i Vejen By.

Den store Fabrik, som nedbrændte i 1935, men derefter opførtes i den nuværende moderne Skikkelse, ledes af Direktør M. Koed, der er født i Gjesten Sogn den 8. Juli 1887.

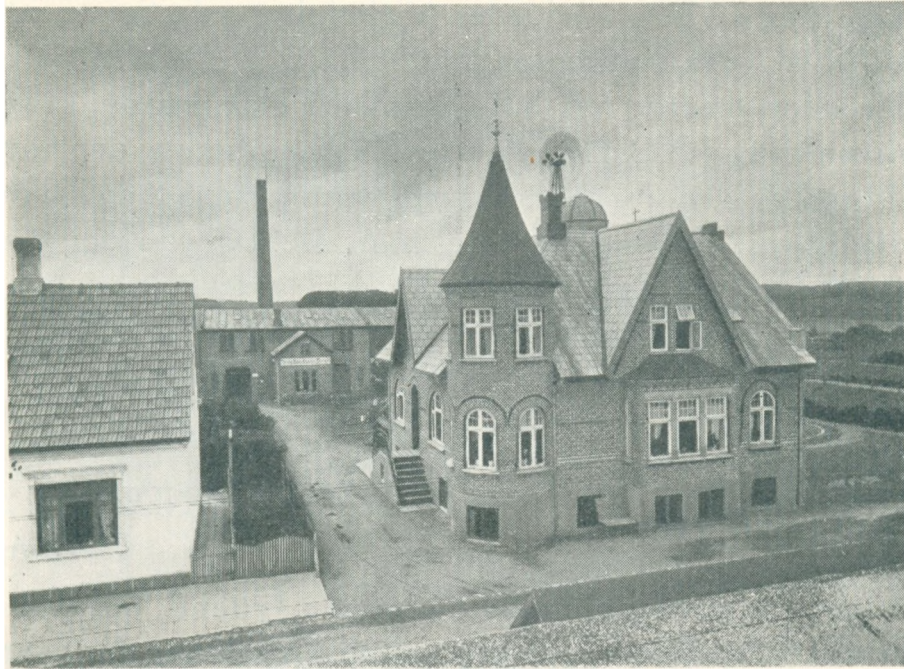
FREDERIK THYKIER, TRÆLASTHANDEL, A/S, Grenaa

Et af de største Special-Firmaer i Grenaa, bortset fra de store industrielle Virksomheder, er utvivlsomt Frederik Thykier, Trælasthandel, A/S. Forretningen startedes i Aaret 1884 af Tømmerhandler Frederik Thykier, under hvis Navn det stadig drives. Det var da ogsaa ham, der skabte den sunde Position, som Firmaet indtager i Dag, og han stod i Spidsen for Forretningsgangen lige til sin Død i 1911. I hans Sted indtraadte hans Søn, Konsul Aksel Thykier, som Indehaver og Leder, og han fortsatte Forretningen efter de Linier, som Faderen havde trukket op gennem sin mangeaarige Virksomhed. Af praktiske Grunde omdannedes Firmaet i 1922 til Aktieselskab med Aksel Thykier og J. Hammelev som administrerende Direktører. I 1928 trak Aksel Thykier sig dog tilbage fra denne Post, og samme Aar udnævntes J. Hammelev til Enedirektør. Direktøren, der er født i Grenaa den 18. April 1885 — altsaa Aaret efter Firmaets Start — har været ansat i dette siden 1903.

Den gamle Forretning, der i Tidens Løb har erhvervet et kendt og agtet Navn i By og paa Land, forhandler foruden Tømmer og Trælast en Række Artikler med Tilknytning til Bygningsbranchen. I den daglige Virksomhed er der alt ialt beskæftiget hened en Snes Mand.

TØRRING TRÆLASTHANDEL, v. P. HILMER, Tørring

Tørring Trælasthandel startedes i Aaret 1890 af Tømmerhandler P. Chr. Nielsen, der stod i Spidsen for Forretningen indtil den 1. Januar 1926, da den blev overtaget af den nuværende Indehaver, Tømmerhandler P. Hilmer. Forretningen, der omfatter alt indenfor Trælast og Bygningsartikler, har navnlig i P. Hilmers Tid taget et stort Opsving, der har haft ret betydelige Udvidelser til Følge. Firmaet, der er det største indenfor Branchen paa det lokale Omraade, har et Vir-

kefelt, der strækker sig et godt Stykke ud i Oplandet, hvor man i Tidens Løb har knyttet Forbindelser med en Række Haandværksmestre.

Som Specialitet har Tørring Trælsthandel valgt stort Træ til Møllebyggere samt Snedkertræ.

A/S VEJLE TRÆLAST- OG KULKOMPAGNI, Vejle

Det var et Interessentselskab af vejlensiske Købmænd, der i Aaret 1872 tog Initiativet til Oprettelse af den Virksomhed, der nu drives under ovenstaaende Firmanavn. Forretningen var oprindelig baseret paa Handel med Trælast og

Bygningsartikler, men i 1906 udvidedes Virkefeltet yderligere, idet man dette Aar overtog A/S Sydjydsk Kulkompagni.

Firmaet, der siden Starten har haft Domicil i Havnegade, overgik forøvrigt til Aktieselskab omkring 1880. Nu omfatter Virksomheden, der normalt beskæftiger 15—20 Mand daglig, foruden Handel med Trælast og Bygningsartikler, Import af Kul og Kokes, og desuden driver man eget Savværk og Kalkværk. Savværket var den første Virksomhed i Vejle med Dampskorsten.

Den daglige Ledelse sorterer under Direktør Otto Schachner.

KREDITFORENINGEN AF GRUNDEJERE PAA LANDET I JYLLAND, Herning

Kreditforeningen af Grundejere paa Landet i Jylland, der stiftedes i 1893 i Henhold til Lov af 14. April s. A., afhjalp ved sin Oprettelse det Savn, som bestod i, at Ejendomsbesiddere paa Landet og i Stationsbyerne, hvis Ejendomme havde en højere Værdi end 6000 Kr., ikke kunde faa Laan i nogen af de daværende Kreditforeninger. Den ny Institution gav imidlertid og giver fortsat Laan i bebyggede Ejendomme paa Landet, i Flækker eller siden 1910 opstaaede Købstæder samt paa de i Købstædernes Markjorder indlemmede Arealer, forsaavidt Hjemmel dertil haves ved Lov, enten uden Avlsbrug eller med et i Forhold til Bygningernes Værdi underordnet Avlsbrug, som er beliggende i Jylland med dertil hørende Øer.

Generalforsamlingen, der bestaar af Foreningens Medlemmer og Repræsentanter, er øverste besluttende Myndighed i alle Foreningens Anliggender. Repræsentantskabet bestaar af en Formand, som ikke behøver at være Repræsentant for nogen Kreds, og af i det mindste en Repræsentant for hvert af Jyllands Amter. Dog udgør Aabenraa og Sønderborg Amter indtil videre kun en Repræsentantskreds. Valg af Repræsentanter sker ved Stemmesedler. Direktionen vælges af Repræsentantskabet og bestaar af tre Medlemmer. Vurderingsmændene vælges af Direktionen efter Indstilling af Repræsentanten for det paagældende Vurderingsdistrikt.

Samtlige Medlemmer hæfter under eet for det solidariske Ansvar overfor Kasseobligationsejerne.

Ved Regnskabsaarets Slutning den 31. Marts 1935 havde Foreningen 19,900 Laan med Hovedstol 181,621,700 Kr., der er sikret ved Pant i 16,514 Ejendomme. Medlemmernes Restgæld udgjorde 166,550,587 Kr. og Kasseobligationsgælden 166,511,600 Kr. Samtlige Afdelingers Reservefonds udgjorde 8,192,234 Kr.

ARBEJDSGIVERNES ULYKKESFORSIKRING G/S, **Polititorvet 14, København V.**

Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring begyndte sin Virksomhed den 15. Januar 1899 samtidig med, at den første danske Ulykkesforsikringslov traadte i Kraft.

Selskabet blev oprettet af Arbejdsgiverforeningen af 1896 og Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk, hvis Medlemmer i særlig Grad berørtes af den nye Lov, og Formaalet var med mindst mulig Bekostning for Arbejdsgiverne at overtage det Erstatningsansvar, som Loven paalagde dem.

Selskabet vandt straks betydelig Tilslutning fra Haandværkets og Industriens Arbejdsgivere og i de følgende Aar, da Land- og Skovbruget og senere Handelen inddroges under Ulykkesforsikringslovgivningen, sluttede ogsaa disse Erhvervs Arbejdsgivere sig til Selskabet efter en Udvidelse af dette under Medvirken af Landbrugets Organisationer og Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation, og Selskabet fremtræder derfor nu som en paa Industrien, Haandværket, Land- og Skovbruget og Handelen baseret Forsikringsvirksomhed.

Foruden lovpligtige Ulykkesforsikringer overtager Selskabet frivillige Ulykkesforsikringer og desuden Ansvarsforsikringer, Brand- og Tyveriforsikringer, Automobilforsikringer, Husejerforsikringer, Vandskadeforsikringer, Glasforsikringer m. m., saaledes at Arbejdsgiverne nu i Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring kan samle de allerfleste af de Forsikringer, som er nødvendige for dem.

Selskabet bestaar af 6 Afdelinger, der holdes adskilt i Henseende til Regnskab, Risiko og Midler, og hvoraf 2 overtager lovpligtige Ulykkesforsikringer for Industri og Haandværk, 1 lovpligtige Ulykkesforsikringer for Land- og Skovbrug, 1 lovpligtige Ulykkesforsikringer for Handel og 2 — andre Forsikringer.

DANSKE GRUNDEJERES BRANDFORSIKRING, V. Voldgade 6—8, København K.

Danske Grundejeres Brandforsikring blev oprettet i Vejle den 2. Juni 1907. Formaalet var under een Forening at samle de talrige og efterhaanden bymæssige Bebyggelser paa Landet, navnlig Stationsbyerne, søm den hastige Udvikling i

Slutningen af det forrige Aarhundrede havde skabt, og det blev principielt udtrykt saaledes, at Foreningens Opgave var at virke for en Adskillelse mellem de haardtækte og straatækte Ejendomme paa Landet.

Foreningen er delt i 2 Afdelinger for fast Ejendom og for Løsøre med Underafdelinger bl. a. ogsaa for haardtækte Landbrugsejendomme.

Afdelingen for fast Ejendom oprettedes i Henhold til Lov af 12. April 1889 og fik den 19. Februar 1908 justitsministeriel Anerkendelse.

Løsøreafdelingen er efterhaanden udvidet til at omfatte haardttaaete Ejen-
domme overalt i Landet med Agenter ogsaa i de fleste Købstæder.

Ifølge Vedtægterne er Repræsentantskabet, som vælges af og blandt Interes-
senterne, Selskabets højeste Myndighed. Dets Formand er i Øjeblikket Murerme-
ster H. Ehlers, R. af D., Brædstrup, Næstformand er Bygmester Th. Thommesen,
Levring. Tilsynet med Ledelsen føres tillige af et Forretningsudvalg, bestaaende af
Formanden, tre Medlemmer af Repræsentantskabet samt Direktionen. Admini-
strerende Direktør er Johannes Berggreen og kontrollerende Direktør F. C. Bold-
sen. Justitsministeriets Tilsynsførende er Landsdommer V. J. Rønnenkamp-
Holst, K. af Dbg. og DM.

Danske Grundejeres Brandforsikring, der siden 1917 har haft Sæde i egen
Bygning — Vester Voldgade 6—8, København, har foruden Hovedkontorets
Personale en Medarbejderstab paa 2200, der er spredt over det ganske Land som
Vurderingsmænd, Amtsinspektører samt Hovedagenter for Købstæderne og Sta-
tionsbyerne.

Ved Udløbet af Foreningens 1. Regnskabsaar den 31. December 1909 var der
en samlet Forsikringssum i Kraft paa 83.284.139 Kroner, medens det tilsvarende
Tal ved Udløbet af Regnskabsaaet 1935 udgjorde 966.536.177 Kroner.

DEN ALMINDELIGE BRANDFORSIKRING FOR LANDBYGNINGER, **Stormgade 10, København K,**

er af gammel Dato, idet den blev oprettet ved kongelig Anordning af 29. Februar
1792.

Forinden denne Tid havde Landbefolkningen haft Adgang til at brandforsikre
deres Bygninger enten i mindre, lokale Kasser, der imidlertid paa Grund af deres
begrænsede Omfang kun fik ringe Betydning, eller i den af Regeringen den 13.
Januar 1761 oprettede Købstædernes Brandforsikring. Der blev ogsaa indtegnet
en Del Landejendomme i sidstnævnte Forening, men Forholdet blev efterhaan-
den det, at der blandt Ejerne af de forsikrede Købstadejendomme opstod Misfor-
nøjelse med Samhørigheden med Landejendommene. Dette førte sluttelig til, at
Regeringen i 1792 traf den Beslutning, at Købstæderne og Landet fremtidig
skulde danne selvstændige Brandforsikringer.

Overbestyrelsen af den nye Brandforsikring henlagdes under det kgl. General
Land-Oekonomi- og Kommerce-Kollegium, men den 9. Februar 1816 overgik Be-
styrelsen til det kgl. danske Kancelli, og ifl. kgl. Kundgørelse af 24. November
1848 til Justitsministeriet.

I Begyndelsen var den lokale Styrelse lagt i Hænderne paa de stedlige Amt-

mænd, Herredsfogder og Herredsskrivere, men ved Forordning af 26. Marts 1800 beskikkedes særlige Embedsmænd under Navn af Branddirektører, der fik dette Hverv overdraget, foruden at der blev paalagt dem det Tilsyn med Brandvæsenet paa Landet, som tidligere paahvilede Herredsfogderne. Der ansattes en Branddirektør i hvert Amt og en paa hver af de mindre Øer — ialt 29. Udnævnelsen var indtil 1851 kongelig, men iøvrigt var Embedet ikke særlig vellønnet og krævede megen Energi og mange vidtløftige Rejser af Udøverne.

Brandkontingentet blev opkrævet af Amtsstuerne sammen med Skatterne, og denne Opkrævningsmaade benyttes stadig af Brandforsikringen. Kontingentet for de i Brandforsikringen indtegnede Ejendomme, der er beliggende i Københavns Forstæder, opkræves dog gennem Københavns Magistrat.

Oprindelig var Tarifen, hvorefter Kontingentet beregnedes, overmaade simpel, da Beregningen skete efter samme Sats for alle Slags Bygninger, men det siger sig selv, at en saadan Ordning ikke i Længden lod sig opretholde.

I 1857 blev der indført en klassificeret Tarif, og senere er Tarifen mange Gange blevet forandret, for at den kunde være i Overensstemmelse med de indvundne Erfaringer paa det statistiske Omraade og stadig holdes paa Højde med Kravene til et tidssvarende Brandforsikringselskab.

Ved Lov af 4. Marts 1857 reorganiseredes iøvrigt hele Brandforsikringen. Der blev skabt et Repræsentantskab, bestaaende af 15 Medlemmer, til at tage Del i Bestyrelsen, og over hele Landet blev der indsat Sognevurderingmænd til at foretage de almindelige Vurderinger til Brandforsikring.

I Henhold til Lov af 23. April 1870 udsondredes Landbygningernes Brandforsikring fra den 1. April 1872 at regne fra Justitsministeriets Bestyrelse for at blive privat Selskab, men stilledes dog under Ministerens Tilsyn, og fra samme Tidspunkt fik Repræsentantskabet, der vælges af de Forsikrede efter nærmere bestemte Regler, den besluttende Myndighed i alle Forsikringens Anliggender.

Ved Udsondringen fra Justitsministeriet flyttedes Kontoret fra Ministerialbygningen til det Holsteinske Palæ i Stormgade 10, hvor Brandforsikringen fortsat har Domicil.

Udviklingen har sat sine Spor paa den gamle, grundfæstede Institution og medført store Forandringer i de Former, hvorunder Virksomheden er foregaaet. Der har ogsaa været stormfulde Tider i Brandforsikringens Historie, men det er lykkedes at klare Stormene, og Foreningen staar nu stærkere konsolideret og med større Tilslutning end nogensinde.

Som en af de mest gennemgribende Reformers kan nævnes Forsikringsbestandens Inddeling i 8 Afdelinger (Tarifgrupper), der er adskilte paa en saadan Maade, at Forholdet nærmest maa karakteriseres som 8 forskellige „Brandkasser“, der er samlet under en fælles Ledelse.

Disse Afdelinger er følgende:

1. Københavns Forstæder og Frederiksberg Kommune.
- 2A. Mindre Landejendomme o.l. (Forsikringssum indtil 20.000 Kr.) i Østifterne.
- 2B. Mellemstore Landejendomme o. l. (Forsikringssum 20.001—70.000 Kr.) i Østifterne.
- 3A. Samme Slags Ejendomme som under 2A, men i Jylland.
- 3B. Samme Slags Ejendomme som under 2B, men i Jylland.
4. Større Landejendomme o. l. (Forsikringssum over 70.000 Kr.).
5. Ejendomme til Handel, Haandværk og Industri.
6. Haardtækte Ejendomme uden Landbrug eller brandfarlig Virksomhed.

Det nuværende Repræsentantskab bestaar af 107 Medlemmer.

Et Udvalg af Repræsentantskabet, Tilsynsraadet, der bestaar af 12 Medlemmer, fører nærmere Indseende med, at Foreningens Anliggender bliver behørigt varetagne. Yderligere danner 3 af Tilsynsraadets Medlemmer et Kontroludvalg.

Repræsentantskabets nuværende Formand er Direktør Th. Opstrup, R. af D., Haslev. Tilsynsraadets Formand er Bygmester Martin Møller, R. af D., Bredebro. Selskabets Direktion, der vælges af Repræsentantskabet, bestaar af Direktør Jens Christensen, R. af D., DM., som Formand, Direktørerne Carl Jensen, R. af D., og J. Thastum, R. af D. Justitsministerens Tilforordnede er for Tiden Højesteretsdommer Topsøe-Jensen, K., DM.

Hovedkontorets Funktionærstab er paa 34. Endvidere har man 70 Branddirektører over hele Landet. Den talrigeste Del af Brandforsikringens Medarbejdere er dog Vurderingsmændene, idet der af de Forsikrede selv vælges mindst 3 Vurderingsmænd i hvert Sogn, hvor de staar i den mest umiddelbare Forbindelse med Interessenterne.

Endelig skal nævnes, at der pr. 1. April 1935 var indtegnet 304.706 Forsikringer med en samlet Forsikringssum af 7331 Millioner Kroner. Foreningens Formue andrager ca. 35,2 Millioner Kroner.

HUSMANDSBRANDKASSEN FOR DANMARK,

Nørre Voldgade 16, København K.

Oprettelsen af Husmandsbrandkassen var et Led i det Arbejde, der i Aarene efter Aarhundredskiftet blev udført for gennem økonomiske Sammenslutninger at støtte den unge og svage Husmandsbevægelse. Og Husmandsbrandkassen skulde mere end nogen anden Institution bidrage til at samle Husmændene og fasttømre deres Organisationer.

De første Skridt til Brandkassens Oprettelse tog man paa et Møde i København den 13. Maj 1907 hos Direktør Vilhelm Nielsen, og her var mødt et Arbejdsudvalg bestaaende af Formændene for Husmændenes fire Landsdelsorganisationer, nemlig Karl Hansen, Bakkehuset pr. Køge, Jørgen Nielsen, Viby, Jylland, Emil Rasmussen, Søndersø pr. Odense, og Rasmus Jensen-Vandman, Skørtinge, Lolland, samt Poul Jensen, Terp pr. Bramminge. Der udarbejdedes paa Mødet en Rundskrivelse, som blev tilstillet alle lokale Husmandsorganisationer Landet over, og hvori man opfordrede til Arbejde for Sagen. Denne blev modtaget med stor Forstaaelse og Interesse, og der fulgte en omfattende Landsorganisation for den nye Brandkasse.

Den 20. Januar 1908 holdt man stiftende Generalforsamling i København, hvor Husmændene var repræsenteret med 2 Repræsentanter for hvert Amt foruden tre Repræsentanter fra Møen, Langeland og Samsø. Disse Repræsentanter konstitueredes foreløbigt som det første Repræsentantskab med Gartner Julius Eriksen, Stige, som Formand. Til Bestyrelse valgtes Direktør Vilhelm Nielsen, Formand, og adm. Direktør, samt det førnævnte Arbejdsudvalg.

Brandkassen, der da stod med en indtegnet Forsikringsmasse paa ca. 25 Millioner Kroner, manglede nu blot Justitsministeriets Anerkendelse. Justitsminister Alberti nægtede imidlertid at anerkende den ny Institution, idet han krævede, at der fra hver enkelt Interessent skulde fremskaffes en vidnefast underskrevet Erklæring om, at man godkendte Kassens stiftende Møde. Denne intetsigende

Formalitet lagde imidlertid ikke det mægtige Forarbejde øde. Tværtimod vakte Ministerens Afslag stor Opmærksomhed over hele Landet, og det blev i Virkeligheden et glimrende Agitationsmiddel for Kassen. Statsanerkendelsen blev først givet den 4. November 1908 af Justitsminister Sv. Høgsbro, og efter 2 Aars energisk Forarbejde traadte Brandkassen i Kraft den 1. April 1909 med ca. 23.000 Medlemmer.

Brandkassens Organer bestaar af Bestyrelse, Repræsentantskab, Distriktsforstandere og Tillidsmænd samt Hovedkontoret i København. Bestyrelsen tæller 10 Medlemmer med Direktør Vilhelm Nielsen som Formand, og den vælges af

Repræsentantskabet, der bestaar af 2 Medlemmer fra hvert Amt og af en Repræsentant for hver af Øerne Langeland, Møen, Mors og Samsø. Dets Formand er Husmand R. Bredgaard, „Strømlund“ pr. Stenvad. I Øjeblikket har Brandkassen 148 Distriktsforstandere og ialt 3.740 Tillidsmænd.

Direktionen bestaar af Direktør Vilhelm Nielsen og Direktør, cand. jur. H. C. Bjørnow.

I de forløbne Aar siden Starten har Brandkassen, der i Juni 1909 udvidede sit Virkefelt til ogsaa at omfatte Løsøre, saaledes at den nu bestaar af en Bygningsafdeling og en Løsøreafdeling, været Genstand for en enestaaende Udvikling. Den havde i 1909 22.317 Medlemmer og en Forsikringssum paa 67.043.500 Kr., mens Tallet nu er ca. 138,500 Forsikringer og en Forsikringssum paa over 1 Milliard Kroner samt en Formue paa over 1½ Million Kroner.

Siden 1919 har Brandkassen ejet den store smukke Ejendom Nørre Voldgade 16, hvortil dens Kontorer henflyttedes Oktober Flyttedag 1932 efter Ejendommens Ombygning til Forretningsbrug i Sommeren 1932.

HUSMÆNDENES ULYKKES- OG ANSVARFORSIKRING,

Nørre Voldgade 16, København K.

Da Ulykkesforsikringsloven af 6. Juli 1916 blev vedtaget af Rigsdagen, ophævedes alle forud bestaaende Ulykkesforsikringslove, og samtidig udvidedes Forsikringspligten meget betydeligt, idet den nu ogsaa kom til at omfatte alle de smaa Landbrugere, der i Følge tidligere Love af 1908 havde været fritaget for denne Pligt. Loven af 1916 gav Stødet til, at Husmændene besluttede at oprette deres eget Ulykkesforsikringsselskab, og Hovedbestyrelsen for De samvirkende danske Husmandsforeninger rettede derfor en Opfordring til Husmandsbrandkassens Bestyrelse om at arbejde for Sagens Fremme. Brandkassens Repræsentantskab samledes til et ekstraordinært Møde den 4. Marts 1916, og her stiftedes „Husmændenes Ulykkesforsikring“, eller som Foreningen officielt hedder: „Ulykkesforsikringen af 1916 for mindre Landbrugere, Skovbrugere, Havebrugere, Haandværkere og ligestillede i Danmark“, der efter at have modtaget Statens Anerkendelse til Overtagelse af Forsikringer i Henhold til Ulykkesforsikringsloven, begyndte sin Virksomhed med ca. 25,000 Medlemmer den 1. April 1917 samtidig med, at „1916-Loven“ traadte i Kraft.

Foreningen bygger ligesom Husmandsbrandkassen paa Gensidighedsprincippet, og dens Organer: Repræsentantskab, Bestyrelse, Distriktsforstandere og Tilidsmænd er de samme som Brandkassens.

Direktionen bestaar af Direktør Vilhelm Nielsen og Direktør E. M. Grimm.

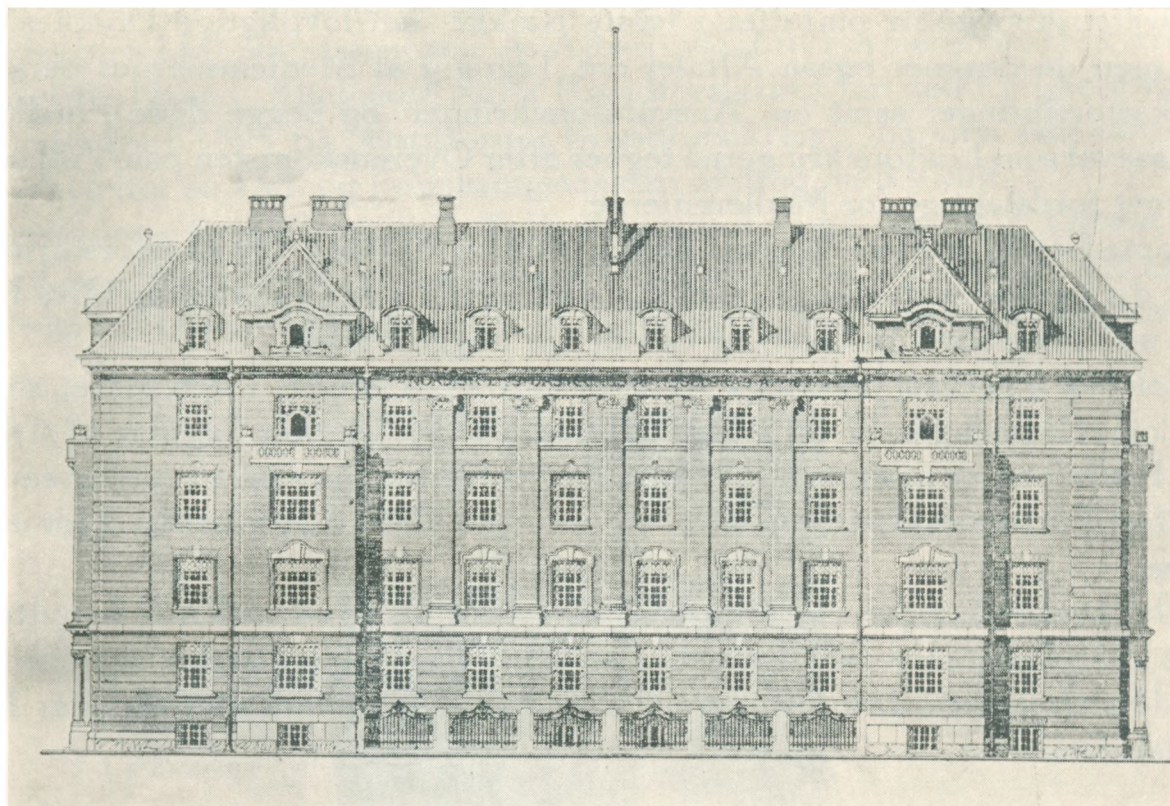
Husmændenes Ulykkesforsikring, der i 1920 udvidede Virkefeltet med Husmændenes Ansvarsforsikring, er et af de største danske gensidige Ulykkesforsikringsselskaber.

Ved Udgangen af 1. Regnskabsaar talte Foreningen 27.095 Medlemmer og 50.295 Forsikringer, hvilke Tal — medregnet Ansvarsforsikringen — nu er vokset til henholdsvis ca. 83.000 Medlemmer og ca. 109.000 Forsikringer. Den samlede Formue beløber sig til 310.000 Kr.

NORDISK ULYKKESFORSIKRINGS-AKTIESELSKAB AF 1898,

Grønningen 17—19, København K.

Blandt Landhaandværkernes Leverandører har i Assurance Nordisk Ulykkesforsikring i mange Aar indtaget en fremtrædende Plads, idet Selskabet har haft forskellige Overenskomster med Landhaandværkerne allerede i flere Aar, før Hovedorganisationen blev stiftet. Flere af disse Overenskomster har løbet i en længere Aarrække; vi kan saaledes i denne Forbindelse nævne, at Selskabets Overenskomst med Mesterforeningen paa Fyn nu har bestaaet i henved 30 Aar.

Disse første Overenskomster vedrørte oprindelig Ulykkesforsikring for Medlemmernes Svende og Lærlinge for Skader indtruffet under Arbejdet og tillige personlig Ulykkesforsikring for Medlemmernes eget Vedkommende. Da Ulykkesforsikringsloven blev udvidet i 1916, saaledes at Svende og Lærlinge samt andre af Landhaandværkerne beskæftigede Personer skulde være forsikret i Henhold til Ulykkesforsikringsloven under hele deres Arbejde, sluttede Nordisk Ulykkesforsikring Overenskomst med selve Hovedorganisationen vedrørende Tegning af den ny lovpligtige Ulykkesforsikring for Medlemmerne. Aftalen omfattede ogsaa personlig Ulykkesforsikring for Medlemmerne paa tilsvarende Maade som de tidligere Aftaler med de lokale Foreninger.

Nogle Aar senere blev Ulykkesforsikringsloven paany ændret, og da mange Forhold derved fik en anden Karakter, blev der i 1923 indledet Forhandlinger om en ny Aftale med Hovedorganisationen. En saadan blev dog ikke gennemført, idet Hovedorganisationen besluttede, at Forsikringsspørgsmaalet skulde ordnes af de enkelte Landsdeles Foreninger hver for sig.

Nordisk Ulykkesforsikring sluttede da Aftaler med hele den jyske Del af Hovedorganisationen, med den fynske Forening og med en Del af de sjællandske Lokalforeninger. Netop disse Overenskomster er et stærkt Vidnesbyrd om det gode gensidige Forhold, der altid har hersket mellem Selskabet og Foreningerne rundt om i Landet.

Overenskomsterne omfatter i første Række den lovpligtige Ulykkesforsikring, men de rummer ogsaa Aftaler om Tegning af Medlemmernes personlige Ulykkesforsikringer samt om Ansvarsforsikringer, og begge disse Forsikringsarter saavel som Lovforsikringerne tegnes efter Overenskomsten paa Vilkaar, der er meget fordelagtige for Medlemmerne.

Samarbejdet mellem Mesterforeningerne og Nordisk Ulykkesforsikring har været det bedste i dette lange Spand af Tid, og det vil forhaabentlig blive fortsat langt ud i Fremtiden til Gavn og Glæde for begge Parter.

Nordisk Ulykkesforsikrings-Aktieselskab har Domicil i den store, smukke Ejendom, Grønningen 17—19. Den opførtes 1913—14 efter Tegning af Arkitekt Vilh. Fischer og er præmieret af Københavns Kommune som en særlig smuk og veludført Forretningsejendom. Den var iøvrigt i 1928—29 Genstand for en Udvidelse.

Ulykkesforsikringen og Søsterselskabet Nordisk Livsforsikring benytter det meste af Ejendommen til Kontorlokaler, og her er dagligt beskæftiget en Medarbejderstab paa ca. 200 Personer. I Kælderetagen er indrettet Arkiver for de to Selskaber.

ØSTIFTERNES BRANDFORSIKRING, V. Voldgade 104, København V.

Østifternes Brandforsikring er forholdsvis ung i Rækken af Bygnings-Brandforsikringer i vort Land. Den traadte ud i Livet paa et Tidspunkt, da Forsikringstanken allerede var dybt forankret i det danske Folks Bevidsthed. Befolkningen var vel kendt med alle Forsikringens Indretninger baade Fordelene og Bekostningerne, og det var netop paa Baggrund af disse sidste, at der rejste sig en Bevægelse for at starte en ny Forsikring som Modvægt mod de bestaaende Selskabers Eneherredømme. Baggrunden er „brandpolitisk“. Arbejdet for Oprettelsen af — som den hed „De mindre Landejendomsbesidderes Brandforsikringsforening for Bygninger i Sjællands Stift“ begyndte i Efteraaret 1873. Hovedbegrundelsen var, at de daværende Brandkontingenter var for høje for de mindre Ejendomme. I April 1874 indbød man til Møde gennem Dagbladene for at vedtage Love, og senere afholdtes der Møder rundt om paa Sjælland. Foreningen blev dog ikke til Virkelighed dengang. Planerne hvilede saa i ca. 13 Aar. Den 11. Februar 1888 var Spørgsmaalet atter paa Tale, og da udgik Initiativet fra Tillidsmændene i Bondestandens Sparekasse, Ringsted, hvis Førstemand var A. Alberti. Justitsministeren havde forud givet Løfte om at godkende en Brandkasse for Østifterne, naar der var indtegnet en Forsikringssum paa 10 Mill. Kroner. I Sommeren 1888 udførtes der et stort Agitationsarbejde paa Sjælland, og den 31. Juli 1888 sam-

ledes Bevægelsens Forkæmpere til den første stiftende Generalforsamling i Roskilde. Her blev Højesteretsadvokat A. Alberti valgt til Formand for Bestyrelsen. Det officielle Navn: „Sjællands Stifts Brandforsikring for mindre Landbygninger“ ændredes i 1895 til „Østifternes Brandforsikring“. Samme Aar udvidede man Virkefeltet en Del, og Forsikringsmassen androg da 52 Mill.

Foreningens første Formand, Folketingsmand, cand. jur. N. J. Larsen, fraadte denne Post i 1918, og paa samme Tid fandt der en Nyordning Sted af den indre Administration. Det bestemtes, at Foreningen skulde ledes af en Direktion

og et Forretningsudvalg. I Direktionen skulde være en administrerende og kontrollerende Direktør, der tillige skulde være Foreningens Formand. Forretningsudvalget skulde bestaa af de to Direktører samt tre Bestyrelsesmedlemmer. Landstingsmand Poul Christensen blev kontroll. Direktør og Formand og Kontorchef M. Birket adm. Direktør. Fra 1924 har den sidstnævnte Stilling dog været beklædt af Direktør, cand. jur. H. Leth-Rasmussen, R. af D. I 1935 skete den Ændring i Foreningens Ledelse, at Stillingen som kontrollerende Direktør blev ophævet, og Foreningen ledes herefter af en adm. Direktør og et Forretningsudvalg bestaaende af den adm. Direktør, Formanden, Næstformanden og 4 af Bestyrelsen af dens Midte valgte Medlemmer. Justitsministeriets Tilforordnede er Landsdommer V. J. Rønnenkamp-Holst, K. af Dbg. og DM.

Østifternes Brandforsikring, der i 1918 købte den nuværende Ejendom i Vester Voldgade 104, har til enhver Tid været i Kontakt med Udviklingen og har

ogsaa faaet sin Part af Tidens Vanskeligheder. Man har dog klaret alle Vanskeligheder. Selve Foreningens Udvikling kan bedst illustreres ved følgende Tal: Ved Starten havde man 3221 indtegnede Forsikringer til et Beløb af 17,355,537 Kr., men pr. 1. April 1935 var de tilsvarende Tal 59,565 og 1,441,606,872 Kr.

ØSTIFTERNES KREDITFORENING,

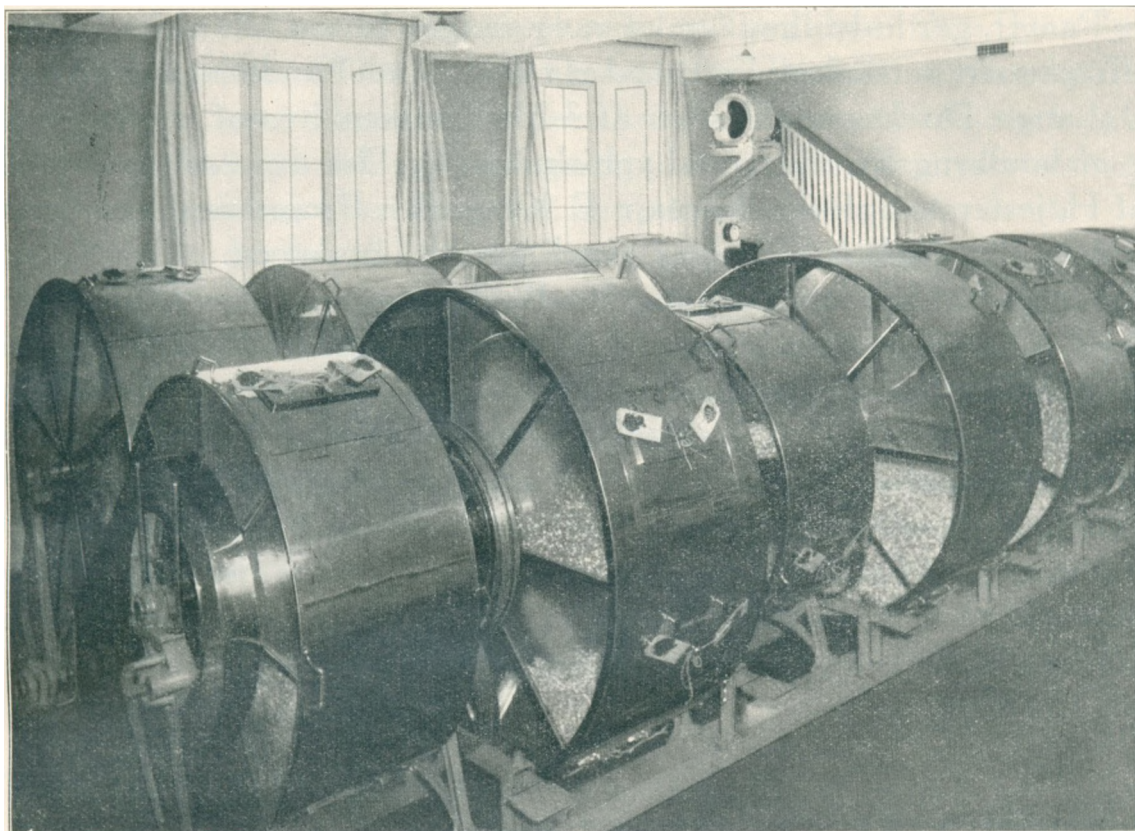
Jarmers Plads 2, København V.

Samtidig med den politiske Frigørelse i Midten af forrige Aarhundrede vaagnede Trangen til friere Vilkaar ogsaa paa det økonomiske Omraade. Navnlig paa Landet og da særlig i Jylland var det meget vanskeligt for ubemidlede, og det vil jo sige den jævne Befolkning, at komme i Besiddelse af egen Ejendom, da Adgangen til Laan var yderst besværlig og kostbar. Jyderne besluttede da efter Mønster at oprette en Kreditforening for at afhjælpe Savnet.

I København var man da ogsaa inde paa denne Tanke, idet en Kreds, der repræsenterede sjællandske Landmænd og Hovedstadens Erhvervsliv med Professor i Skovbrug J. F. Hansen i Spidsen, arbejdede for samme Formaal. Ved fælles Anstrengelse lykkedes det at faa gennemført Loven af 20. Juni 1850, de danske

Lykkehjul hvori er nedlagt Numrene paa alle Forningens Kasseobligationer. De sættes i roterende Bevægelse ved elektrisk Kraft, for at Numrene kan blive forsvarligt blandede, inden Notarius publicus foretager Udtrækningen.

Kreditforeningers Grundlov, som den kaldes, og den 6. December 1851 oprettedes Østifternes Forening, der oprindeligt kun omfattede Sjællands Stift, men snart udvidedes til sit nuværende Omraade og antog det Navn, hvorunder den nu virker.

Professor Hansen valgtes til Formand for Direktionen og maa utvivlsomt betragtes som Foreningens Stifter. Den ny Forening skød forholdsvis hurtigt i Vejret, da dens Virkefelt omfattede baade Hovedstaden og Øerne og gav Laan i alle Slags Ejendomme, med eller uden Jord. I Løbet af de første 5 Aar udlaanter der 7 Millioner Rigsdaler, efter 25 Aars Forløb var de samlede Laans Hovedstol (oprindeligt Laan) 272 Mill. Kroner med en Restgæld paa 248 Mill. fordelt paa 20.700 Laan, og den 1. Marts 1936 var Hovedstolen 1480 Millioner, Restgælden 1297 Millioner og Laaneantallet 90.700, de cirkulerende Kasseobligationer udgjorde nøjagtigt 1.296.835.500 Kr. Foreningen er saaledes langt den største af de danske Kreditforeninger, hvad Laanebeløb angaar, men i Laaneantallet overgaas den betydeligt af den jyske Husmandskreditforening. Dens aarlige Udlaan udgør i Reglen ca. 25 % af samtlige 13 danske Kreditforeningers.

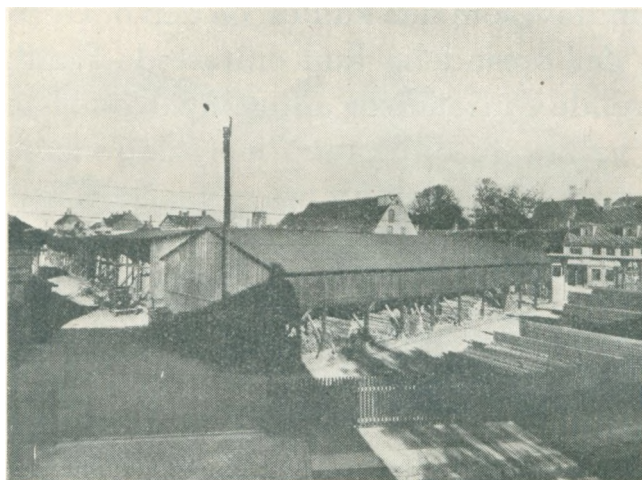
Det er Laantagerne, der danner Foreningen og under Indenrigsministeriets Tilsyn har hele Ledelsen, idet de distriktvis vælger Repræsentanter, der besigtiger

alle nye Panter, gør Indstilling om Laan og vælger (eventuelt afskediger) Direktionen. Repræsentantskabets Formand er i Øjeblikket Landstingsmand Købmand Axel B. Lange. Direktionen bestaar af 3 Medlemmer, hvoraf en skal være retskyndig, en landbrugskyndig og en bygningskyndig. Den nuværende Direktion bestaar af Højesteretssagfører, Kaptajn E. Krag, fhv. Proprietær, cand. jur. Gunnar Hald og fhv. Birkefuldmægtig, cand. jur. H. Lundsteen.

Foreningen har til Huse i den smukke Bygning paa Jarmers Plads 2, der efter offentlig Konkurrence blev opført i de to første Krigsaar af Arkitekterne Ulrik Plesner og Valdemar V. Dan. Det blev underhaanden sagt, at Arbejdet skulde tjene som Reklame for de paagældende Firmaer, solidt uden Prunk og Pynt svarende til sit Formaal og Bygherrens — danske Grundejeres — jævne Borgerlighed. Dette kan uden Overdrivelse siges at være opnaaet. Ved sin Beliggenhed ved Ørstedsparken med Facaden mod den efter københavnske Forhold pompøse Vestre Boulevard vilde den vanskeligt kunne have faaet en smukkere Placering, og ingen vil med Rette kunne paastaa, at den gør sine Omgivelser til Skamme.

OTTO BØNNELYCKE, Trælasthandel, Roskilde

Helt tilbage til omkring 1770 kan nærværende Firma føre sin Grundlæggelse, idet daværende Købmand Søren Bruun begyndte at handle med Tømmer i Ros-

kilde paa det Tidspunkt. Han lagde en god, solid Basis for Forretningen, som i 1815 overtoges af Søren Frederik Kornerup. I omtrent et Aarhundrede var Forretningen derefter i den Kornerupske Slægts Eje, idet den først i Aaret 1905 blev overtaget af den nuværende Ejer, Tømmerhandler Otto Bønnelycke. Han havde bag sig en grundig faglig Uddannelse, da han overtog det gamle Firma. Hans

Fader var Købmand Lauritz Bønnelycke i Svendborg, hvor Otto Bønnelycke fødtes den 14. September 1879, og han fik saaledes allerede fra Barnsben Indblik i Forretningslivet. Senere kom han i Lære hos S. Wichmand i Nysted, og derefter har han i flere Aar opholdt sig paa udenlandske Savværker for at erhverve den fornødne Fagkundskab i den Branche, han nu excellerer i.

Forretningen, der har til Huse i Ringstedgade 22, omfatter alt indenfor Branchen samt diverse Bygningsartikler, og den har i Aarenes Løb erhvervet en udmærket Kundekreds blandt Byens og Oplandets Haandværkere, der har erfaret, at det gamle Firma gør alt for at holde sin Position og det Renomme, det efterhaanden har faaet indenfor Bygningsindustrien.

Tømmerhandler Otto Bønnelycke har ogsaa indenfor sin egen Stand et kendt og agtet Navn, og han har siden 1926 beklædt Stillingen som Formand for „Foreningen af Trælasthandlere paa Sjælland udenfor København samt Lolland-Falster og Møen“.

DE FORENEDE BADEOVNFABRIKER, Dragør

Samtidig med, at de første udenlandske Gasbadeovne omkring 1880—90 kom frem paa Markedet i Danmark, begyndte Blikkenslagermester I. A. Probst i Odense at experimentere med Fremstilling af en dansk Ovn. Det var dog ikke muligt dengang at tage Konkurrencen op.

Først da Krigen standsede Tilførslen af udenlandske Ovne, fik de danske Ovne deres Chance. Blikkenslagermester Probsts Søn kom da hjem fra Ulandet, beriget med nye Ideer, og paa Grundlag af disse og de gennem Experimen-

terne indvundne Erfaringer startede Fabrikant Joh. Probst i 1915 i Odense Firmaet DANSK GASBADEOVNFABRIK med „Favorit“ som Fabrikationsmærke. Senere blev dette Firma slaaet sammen med det gamle Firma og fortsattes under Navnet I. A. Probst og Søn med Gasbadeovne som Speciale.

I 1931 overtog Fabrikant Hastrup dette Firma, og Virksomheden flyttedes da til Dragør og fortsattes under Navnet DE FORENEDE BADEOVNFABRIKER med Fabrikant Joh. Probst som teknisk Leder.

Firmaet har sine særlige Modeller og Patenter paa Hanegarniturer og Opvarmningselementer og yder 3 Aars Garanti for Fabrikationsfejl, ligesom Fabrikatet for sin store Nyttevirkning (over 90 %) har opnaaet Dansk Gasteknisk Forenings Certifikat.

Firmaet fremstiller foruden almindelige Badeovne ogsaa hel- og halvautomatiske Ovne samt Champoingapparater til Frisørsaloner, Læger etc., ialt 25 forskellige Modeller.

Der raades over de mest moderne Maskiner til Bearbejdelse af Støbegods etc. Desuden er der eget Fortinneri, Fornikleri, Forchromeri og Sprøjteri, og alt hvad en saadan speciel Fabrikation medfører.

Produktionen er takket være sin gode Kvalitet i stadig Stigen.

AKTIESELSKABET FAXE KALKBRUD, Faxe

Gennem Aarhundreder har man under mere eller mindre primitive Former brudt Kalk ved Faxe, hvor man, som naturligt var, vilde udnytte de mægtige Naturrigdomme, som her var ophobede. Brydningen blev dog drevet uden egentlig Plan, og der var absolut ikke Tale om en samlet Drift. Først da Danmarks store Finansgeni, Geheimeetatsraad C. F. Tietgen, fik Tilknytning til Faxe og fik Øjnene op for de Muligheder, der laa her for Storindustri, lykkedes det at samle Kalklejerne paa een Haand og under fælles Drift. Centrum var Aktieselskabet Faxe Kalkbrud, der paa Tietgens Initiativ stiftedes den 29. Oktober 1883 og traadte i Virksomhed den 2. Januar 1884, efter at man Dagen før havde overtaget Landets største Kalkbrud, Faxe Kalkbrud, med tilhørende Havn og Bane. Der blev straks foretaget Forbedringer og Udvidelser, og man ventede sig meget af det nye Foretagende, der imidlertid i de første Aar udviste et skuffende negativt Driftsresultat, og først i 1891 kunde man give Udbytte, $1\frac{1}{2}$ %. Først i 90'erne gik det fremad, Selskabets Stilling kunde konsolideres, og man knyttede i disse Aar værdifulde Forbindelser, som bestaar den Dag i Dag. I 1887 oprettedes saaledes et Fællesagentur for Salget af raa Kalksten med A/B Förenade Kalkbrotten i Malmø, og omkring 1900 skaffede man sig stærke Interesser i de betydelige got-

landske Kalklejer, ligesom man engageredes i en Række Virksomheder, der stod Kalkindustrien nær. For at imødegaa den skarpe Konkurrence fra Mørtelfabrikkerne dannede man i 1910 sammen med 3 andre Selskaber A/S Københavns Mørtelværker, som i 1917 endvidere købte A/S Farum Teglværker, Sten og Gruskompagniet, der siden har været under fælles Direktion. A/S Faxe Kalk-

brud har endvidere købt Sølyst Teglværk ved Nivaa, Holtug Kridt- og Kalkværk ved Stevns Klint og Nørre Flødal Kridt- og Kalkværk ved Svendstrup. Selskabet har klaret sig gennem al Modgang i de forløbne Aar siden Starten og staar i Dag som en af de førende Institutioner indenfor Nordens Kalkindustri. Man har stadig været i Kontakt med Udviklingen paa Teknikens Omraade, anskaffet nye tekniske Forbedringer og ved et intensivt Arbejde søgt at skaffe nye Indtægtskilder til Supplement af Værkets 2 Hovedprodukter: raa Kalksten og brændt Kalk. Man har derfor oprettet en Fabrik til Fremstilling af Hydratkalk og anlagt en Gødningskalk-Fabrik ved Faxe Ladeplads, nu Nordens største indenfor Branchen. Kalkbrændingen foregaar nu i moderne Roterovn efter nyeste Principper, og der er i det hele taget intet sparet for at drive Anlægget, der paa Faxeegnen raaer over et Areal paa ca. 450 Tdr. Land, efter saa rationelle Metoder som muligt. Selskabets Produkter: Kalksten, brændt Kalk, Gødnings- og Hydratkalk samt Teglværksprodukter, sælges over det ganske Land og er ogsaa vel indført paa fremmede Markeder. Herhjemme er der næppe noget Foretagende, der staar Byggehaandværket saa nær som Aktieselskabet Faxe Kalkbrud.

VESTERBROES STENTAGPAPFABRIK, Valby

Indenfor dansk Tagpapfabrikation kommer man ikke udenom Navnet Vesterbroes Stentagpapfabrik, idet denne Virksomhed ikke alene er en af vore æld-

ste paa dette specielle Omraade, men ogsaa fordi den til Stadighed bevarer sin Plads i Branchens Eliteklasse som førende Firma indenfor denne Industri.

Fabriken grundlagdes omkring 1860, men først i 1877 havde den erhvervet sig saa sikker en Position, at Grunden var lagt for en sund og omfattende Udvikling. Samme Aar gik den over til at føre det nuværende Firmanavn. Man begyndte i sin Tid med at fremstille den saakaldte sandede Tagpap — den første danske Stentagpap — som forøvrigt stadig figurerer i Fabrikens Katalog. Men nu omfatter dette en Række specielle og anerkendte Produkter, der er Resultatet af Aars Erfaringer og Eksperimenter. De forskellige Fabrikata er saavel i Behandling som i Holdbarhed fuldt paa Højde med det bedste, der fremstilles paa dette Omraade. Hvert Mærke opfylder hver til sit Formaal de Krav, man til enhver Tid kan stille til et 1. Kl.s Tagdækningsmateriale. Fabrikens førende Mærke er „Bøffelpap“, hvis Overflades høje Smeltepunkt og store Smidighed betinger et Minimum af Vedligeholdelsesudgifter. Dette Standardmærke er anvendt af en Række kendte Firmaer og Institutioner herhjemme, saaledes af A/S De danske Spritfabrikker, Carlsberg Bryggerierne, De danske Statsbaner, Frihavnen, F. L. Smidth & Co., A/S, og mange flere. Videre skal nævnes Bjørnepap, Vebrosalpap, Hafniapap samt Vægpap og Gulvpap, der alle har bestaaet deres Prøve i Praksis og er i Besiddelse af de bedste tekniske Egenskaber. Bøffelpappen foreligger i en Serie Farver, saaledes at en Bygning altid kan være „velklædt“.

Fabriken, der har egen Entreprenørafdeling, hvor man udfører alt Arbejde, der kræver Anvendelse af Firmaets Materialer, fabrikkerer desuden baade flydende og fast Asfalt, Asbestolin-Masse, Bitudrite, Black-Varnish, Mastixpapir, Muffe-Asfalt o. s. v.